

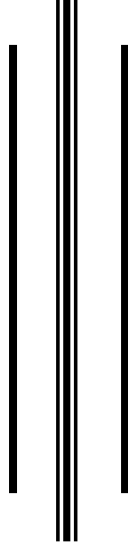
आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को वार्षिक मूल्याङ्कन प्रतिवेदन

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय,
राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल ।

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को
वार्षिक मूल्याङ्कन
प्रतिवेदन

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय,
राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल ।

मन्तव्य

लुम्बिनी प्रदेश सरकारको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को बजेट कार्यान्वयनको वार्षिक प्रगतिको अवस्था, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा आइपरेका समस्या, स्थानीय तहमा वित्त हस्तान्तरणको स्थिति लगायतका विषय समावेश गरी प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धी कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिम यो प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ ।

प्रारम्भिक प्रतिवेदन अनुसार लुम्बिनी प्रदेश सरकारको समग्र खर्च ६६.२६ प्रतिशत रहेको छ । यसमध्ये चालु खर्च ६५.६९ प्रतिशत र पुँजीगत खर्च ६६.६४ प्रतिशत रहेको छ, जुन आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को तुलनामा कम हो । पूर्व तयारी सम्पन्न नभएका आयोजना/कार्यक्रम बजेटमा समावेश गर्ने, स-साना टुक्रे आयोजनाको बाहुल्यता, खरिद कानूनमा रहेका जटिलता, प्राविधिक जनशक्तिको कमी र तोकीएका केही खर्च शीर्षकहरूमा प्रदेश सरकारले गरेको २० प्रतिशत बजेट रोक्का लगायतका कारणले वित्तीय प्रगति लक्ष्य अनुरूप हुन सकेको छैन ।

प्रारम्भिक प्रतिवेदन अनुसार प्रदेश सरकारको वार्षिक राजस्व लक्ष्यको ७७.१२ प्रतिशत प्रगति रहेको छ। संवैधानिक व्यवस्था बमोजिम प्रदेश सरकारको राजस्व संकलनको क्षेत्राधिकार सिमित रहेको अवस्था छ । यद्यपि प्रदेश सरकारले अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा आन्तरिक राजस्व सङ्कलन १५.७२ प्रतिशतले वृद्धि गरेको छ। प्रदेश सरकारको बजेट यथार्थपरक नहुनु तथा नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान लक्ष्य अनुरूप प्राप्त हुन नसक्दा स्रोत व्यवस्थापनमा दबाब पर्न गएको छ ।

प्रस्तुत वार्षिक मूल्याङ्कन प्रतिवेदनबाट प्रदेश सरकारको आय व्ययको समग्र अवस्था तथा उपलब्धि एवम् विभिन्न मन्त्रालयबाट सम्पादित आयोजना/कार्यक्रम र प्रगतिको यथार्थ जानकारी प्राप्त हुनेछ, जसले आगामी दिनमा समग्र बजेट प्रक्रियामा सुधारको मार्गचित्र तयार गर्न सहयोग पुग्नेछ। साथै, प्रदेशको अर्थतन्त्रलाई अपेक्षित दिशामा डोर्‍याउन समेत सघाउ हुने विश्वास समेत लिएको छु।

अन्त्यमा, यस प्रतिवेदन तयारीका लागि आवश्यक तथ्याङ्क तथा सूचना उपलब्ध गराई सहयोग पुर्‍याउनु हुने सबै मन्त्रालय तथा निकाय र प्रतिवेदन तयार गर्नुहुने मन्त्रालयका सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

इन्द्रजीत थारु
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री,
लुम्बिनी प्रदेश सरकार

विषयसूची

परिच्छेद- १

प्रदेशको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

१.१	प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन
१.२	राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्रदेशको योगदान.....
१.३	प्रदेशगत आर्थिक वृद्धिदर.....
१.४	प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना
१.५	कृषि र गैर कृषि क्षेत्रको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन.....
१.६	प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन
१.७	प्रदेश सरकारको वित्तीय अवस्था.....

परिच्छेद- २

बजेट विनियोजन तथा खर्च

२.१	समष्टिगत खर्च स्थिति
२.२	चालु खर्च.....
२.३	पूँजीगत खर्च
२.४	मन्त्रालयगत खर्च
२.५	मन्त्रालयको वित्तीय प्रगतिको प्रवृत्ति.....
२.६	त्रैमासिक/मासिक खर्च.....
२.७	त्रैमासिक/मासिक रकमान्तर.....
२.८	सङ्घीय अनुदान.....
२.९	कार्यगत खर्च स्थिति.....
२.१०	दिगो विकास सूचक अनुसारको खर्च
२.११	लैंगिक बजेट विनियोजन र खर्च स्थिति.....
२.१२	जलवायु बजेट विनियोजन र खर्च.....
२.१३	स्थानीय तह वित्त हस्तान्तरण.....
२.१४	बहुवर्षीय ठेक्का सहमति तथा स्रोत सुनिश्चितता
२.१५	भुक्तानी बाँकी.....
२.१६	बेरुजु.....
२.१७	प्रदेश गौरवका आयोजनाहरू

परिच्छेद- ३

स्रोत व्यवस्थापन

३.१	राजस्व लक्ष्य तथा प्रगति
-----	--------------------------------

३.२	राजस्व परिचालनको प्रवृत्ति.....
३.३	प्रदेशको प्रमुख आन्तरिक राजस्व.....
३.४	नेपाल सरकारबाट बाँडफाँट भई प्राप्त राजस्व.....
३.५	नेपाल सरकारको अनुदान (याथर्थ).....
३.६	अन्य प्राप्ति.....
३.७	घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर.....
३.८	दहत्तर बहत्तर विक्रिको आय.....
३.९	मनोरञ्जन कर.....
३.१०	विज्ञापन कर.....
३.११	वन क्षेत्रको अन्य आय.....
३.१२	प्रदेश सरकारको आयको लक्ष्य.....

परिच्छेद- ४

मन्त्रालयगत-निकायगत उपलब्धी

४.१	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय.....
४.२	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय.....
४.३	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय.....
४.४	उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय.....
४.५	ऊर्जा, जलश्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालय.....
४.६	कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय.....
४.७	वन तथा वातावरण मन्त्रालय.....
४.८	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय.....
४.९	युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय.....
४.१०	सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय.....
४.११	सामाजिक विकास मन्त्रालय.....
४.१२	स्वास्थ्य मन्त्रालय.....
४.१३	प्रदेश सभा.....
४.१४	प्रदेश लोक सेवा आयोग.....
४.१५	लुम्बिनी प्रदेश योजना आयोग.....

परिच्छेद -५

समस्या, सुझाव तथा निष्कर्ष

५.१	समस्या.....
	क) राजस्व सङ्कलन
	ख) सार्वजनिक खर्च
	ग) वित्तीय अनुशासन र सुशासन

- ५.२ सुझाव.....
- क) राजस्व सङ्कलन
- ख) सार्वजनिक खर्च
- ग) वित्तीय अनुशासन र सुशासन
- ५.३ निष्कर्ष.....

अनुसूचीहरू:

- अनुसूची १: आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा बहुवर्षीय स्रोत सहमति गरिएका आयोजनाहरू
- अनुसूची २: आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा भुक्तानी हुन नसकेका भुक्तानी बाँकी विवरण
- अनुसूची ३: प्रदेश मन्त्रालय र समिति तथा अन्य संस्थाको लेखापरीक्षण र बेरुजु अङ्क
- अनुसूची ४: घरजग्गा रजिष्ट्रेसन दस्तुर प्राप्ति
- अनुसूची ५: दहत्तर बहत्तर प्राप्ति
- अनुसूची ६: मनोरञ्जन कर प्राप्ति
- अनुसूची ७: विज्ञापन कर प्राप्ति
- अनुसूची ८: वन क्षेत्रको आय
- अनुसूची ९: लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहलाई हस्तान्तरण गरेको अनुदान
- अनुसूची १०: आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा स्थानीय तहलाई सवारी साधन गरेको बाँडफाँट

परिचय

प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०८१ को दफा २३ को उपदफा (४) बमोजिम बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको मूल्याङ्कन गरी आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले अर्धवार्षिक र वार्षिक अवधि समाप्त भएको दुई महिनाभित्र प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्नुपर्ने कानुनी व्यवस्था छ। सोही प्रावधान अनुसार प्रदेशको समष्टिगत आर्थिक अवस्था, विनियोजन/खर्च, स्रोत व्यवस्थापन, सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान (वित्तीय समानीकरण, सशर्त, समपूरक र विशेष अनुदान) प्राप्ति र परिचालनको यथार्थ विवरण समेटेर यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ। यसमा प्रदेश सरकारको नीति तथा बजेटमा समावेश कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन अवस्था र मन्त्रालयगत प्रगति विवरणहरू समावेश छन्।

प्रस्तुत एकीकृत वार्षिक मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन अवस्थाको विश्लेषण गरेको छ। प्रतिवेदनमा मन्त्रालय एवं निकायगत खर्चको विवरण, कार्यान्वयनमा रहेका मुख्य-मुख्य आयोजनाहरूको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति, प्रमुख नीतिगत उपलब्धि, कार्यक्रम कार्यान्वयनका क्रममा देखा परेका चुनौती र आगामी दिनमा अवलम्बन गर्नुपर्ने सुधारका क्षेत्रहरूलाई स्पष्ट रूपमा केलाइएको छ। सम्बन्धित मन्त्रालय तथा निकायहरूबाट प्राप्त प्रगति विवरणलाई प्रतिवेदनको परिच्छेद-४ मा समावेश गर्नुका साथै विगतका आर्थिक वर्षहरूको वित्तीय प्रगतिको तुलनात्मक विश्लेषण समेत गरिएको छ।

यो प्रतिवेदनले आगामी दिनमा प्रदेश सरकारको आवधिक योजना, नीति तथा कार्यक्रम र वार्षिक बजेटबीच सामञ्जस्यता कायम गर्दै प्रादेशिक अर्थतन्त्र सुधारको मार्गचित्र तयार गर्न मार्गदर्शक बन्ने अपेक्षा लिइएको छ। यसमा उल्लिखित आर्थिक, सामाजिक तथा वित्तीय तथ्याङ्कको विश्लेषणले नीति, विधि र पद्धतिमा अपेक्षित सुधार गर्न ठोस आधार प्रदान गर्नेछ। प्रदेश सरकारको विनियोजन कुशलता, कार्यान्वयन दक्षता र वित्तीय सुशासनको समग्र अवस्था सुधार गर्दै आर्थिक, सामाजिक तथा पूर्वाधार विकासमार्फत लुम्बिनी प्रदेश सरकारको दोस्रो आवधिक योजनाले लिएको समृद्ध लुम्बिनी: खुसी नागरिकको सोचलाई साकार पार्न, स्रोत परिचालनको दबाब कम गर्न र आगामी दिनमा विश्वसनीय बजेट निर्माणको आधार तय गर्न यो प्रतिवेदन उपयोगी सिद्ध हुने अपेक्षा राखिएको छ।

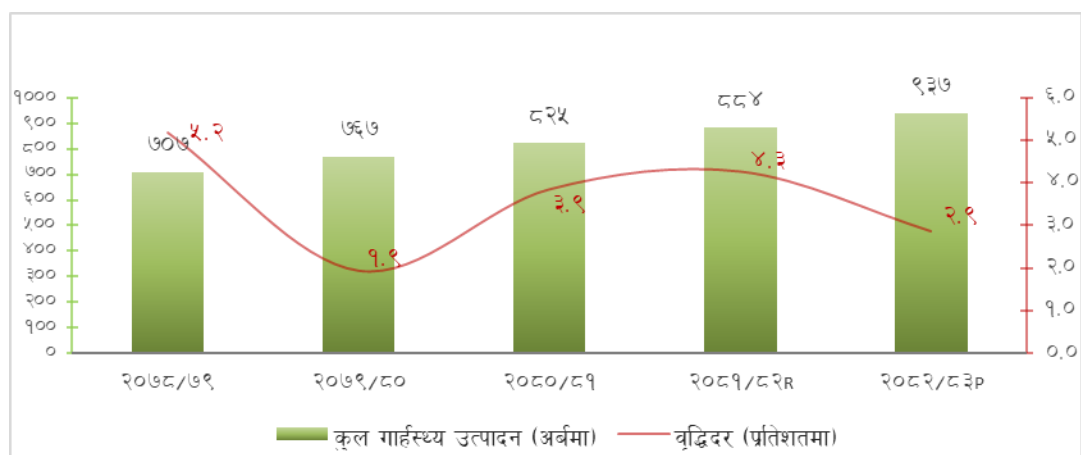
परिच्छेद - एक

प्रदेशको समष्टिगत आर्थिक तथा वित्तीय अवस्था

१.१ प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन

लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन उपभोक्ता मूल्यमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा रु. ८ खर्ब ८४ अर्ब रहेकोमा चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा रु.९ खर्ब ३७ अर्ब रहने तथा आर्थिक वृद्धिदर २.८७ प्रतिशत हुने पूर्वानुमान रहेको छ

चार्ट १.१ : लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन र वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

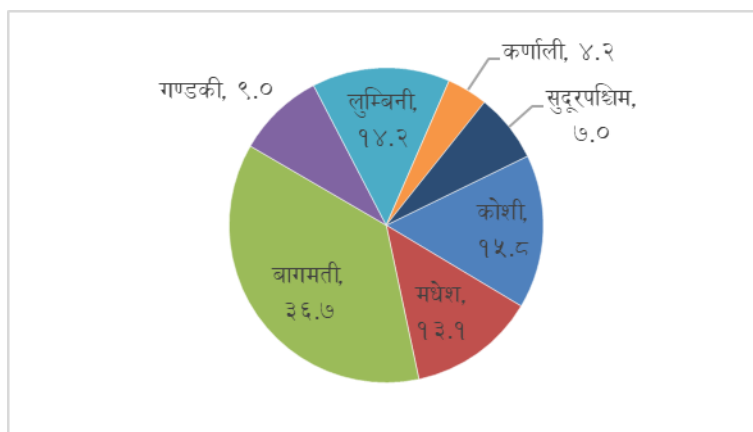
स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३

P = प्रारम्भिक र R= संशोधित

१.२ राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्रदेशको योगदान

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा बागमती प्रदेशको योगदान सबैभन्दा बढी ३६.७ प्रतिशत, कर्णाली प्रदेशको सबैभन्दा कम ४.२ प्रतिशत र लुम्बिनी प्रदेशको १४.२ प्रतिशत योगदान रही तेस्रो स्थानमा हुने अनुमान रहेको छ।

चार्ट १.२ : राष्ट्रिय कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्रदेशगत योगदान (प्रतिशतमा)

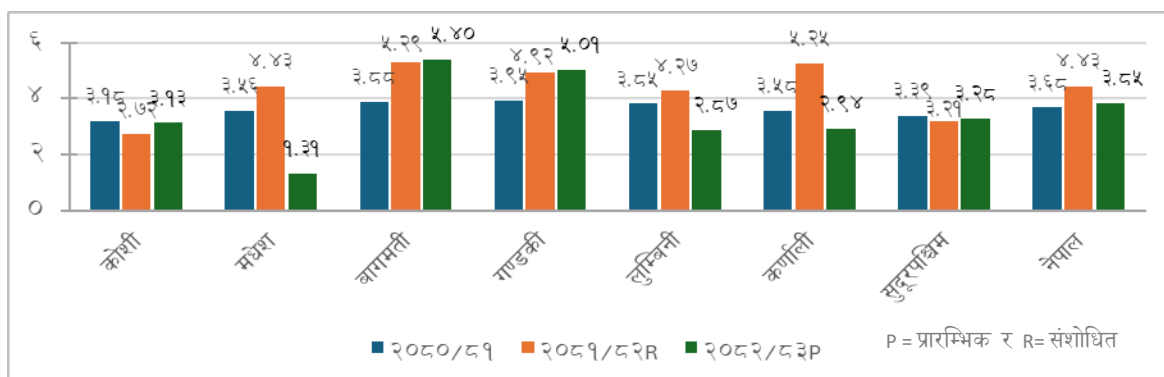

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३

१.३ प्रदेशगत आर्थिक वृद्धिदर

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को राष्ट्रिय आर्थिक वृद्धिदर उपभोक्ता मूल्यमा ३.८५ प्रतिशत रहने प्रारम्भिक अनुमान छ। प्रदेशगत रूपमा आर्थिक वृद्धिदर सबैभन्दा बढी बागमती प्रदेशको ५.४० प्रतिशत र सबैभन्दा कम मधेश प्रदेशको १.३९ प्रतिशत रहने र लुम्बिनी प्रदेशको २.८७ प्रतिशत कायम रहने अनुमान छ। जुन गत आर्थिक वर्षको तुलनामा १.४ प्रतिशत विन्दुले कम हो।

चार्ट १.३ पछिल्लो ३ आर्थिक वर्षको प्रदेशगत आर्थिक वृद्धिदर (प्रतिशतमा)

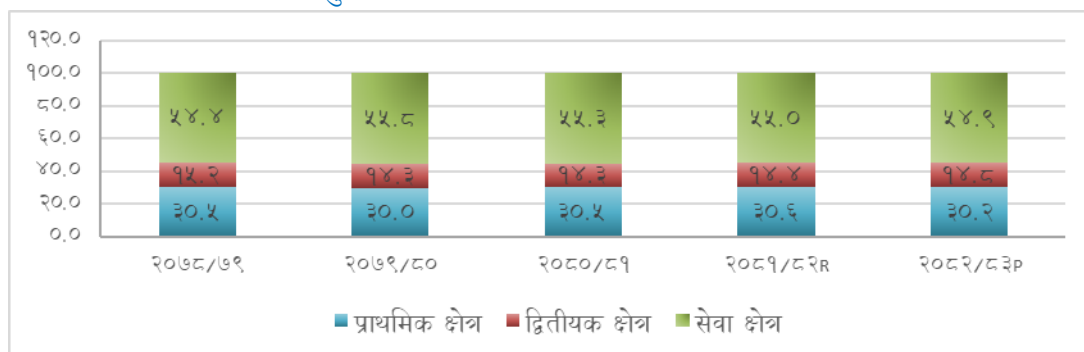

१.४ प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा लुम्बिनी प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (आधारभूत मूल्यमा) रु.८ खर्ब २२ अर्ब ५३ करोड पुग्ने अनुमान रहँदा प्राथमिक क्षेत्रको रु.२ खर्ब ४८ अर्ब ७६ करोड, द्वितीयक क्षेत्रको १ खर्ब २२ अर्ब ३ करोड र सेवा क्षेत्रको रु.४ खर्ब ५१ अर्ब ७४ करोड हुने अनुमान छ। अर्थात प्रदेशको

कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा प्राथमिक क्षेत्र, द्वितीयक क्षेत्र र सेवा क्षेत्रको योगदान क्रमशः ३०.२ प्रतिशत, १४.८ प्रतिशत र ५४.९ प्रतिशत रहने प्रारम्भिक अनुमान छ।

चार्ट १.४ प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको संरचना (प्रतिशतमा)

P = प्रारम्भिक र R = संशोधित

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८२

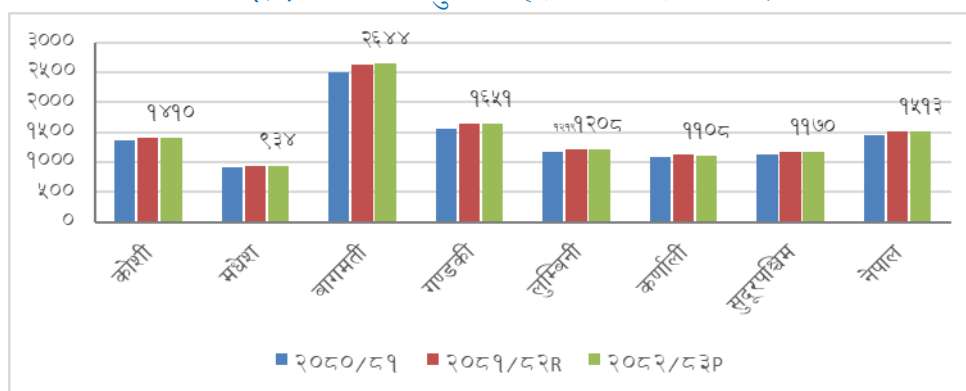
१.५ कृषि र गैर कृषि क्षेत्रको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा प्रादेशिक कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्र र गैर कृषि क्षेत्रको योगदान क्रमशः २९.८ प्रतिशत र ७०.२ प्रतिशत रहने प्रारम्भिक अनुमान छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कृषि र गैर कृषि क्षेत्रको योगदान क्रमशः ३०.१ प्रतिशत र ६९.९ प्रतिशत रहेको थियो।

१.६ प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नेपालको प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन १५१३ अमेरिकी डलर रहेकोमा बागमती प्रदेशको सबैभन्दा बढी २६४४ अमेरिकी डलर र मधेश प्रदेशको सबैभन्दा न्यून ९३४ अमेरिकी डलर रहने अनुमान छ भने लुम्बिनी प्रदेशको प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन १२०८ अमेरिकी डलर पुग्ने अनुमान रहेको छ। जुन गत आर्थिक वर्षको तुलनामा ११ अमेरिकी डलरले कम हो।

चार्ट १.५ प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (डलरमा)

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, २०८३

P = प्रारम्भिक र R = संशोधित

१.७ प्रदेश सरकारको वित्तीय अवस्था

वित्तीय सङ्घीयताको कार्यान्वयनसँगै लुम्बिनी प्रदेशले संविधानले दिएको खर्च र राजस्व सम्बन्धी अधिकारको उपयोग गर्दै आएको छ। प्रदेश सरकारले प्रदेशको सीमित आयबाट बहुवर्षीय तथा अधुरा आयोजनाहरूलाई सम्पन्न गर्न र जनताका आवश्यकता तथा मागलाई प्राथमिकीकरण गरी समयमै पूरा गर्ने नीति लिई स्रोत व्यवस्थापन गर्दै आएको छ।

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को प्रादेशिक वित्तको अवस्था मिश्रित रहेको छ। पछिल्लो आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को तुलनामा आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा प्रदेश सरकारको आय पक्ष सुधार भएता पनि व्यय पक्ष भने कमजोर रह्यो। व्यय पक्ष कमजोर हुँदा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को असार मसान्तमा रु.५० करोड २१ लाख मात्र धनात्मक रहेको प्रदेश सञ्चित कोष आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को प्रारम्भिक प्रतिवेदन अनुसार करिब रु.४ अर्ब १८ करोड धनात्मक हुने देखिन्छ।

तालिका २.१ असार मसान्तमा लुम्बिनी प्रदेश सरकारको सञ्चित कोष (रु.हजारमा)

क्र.सं	विवरण	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
१	कुल प्रादेशिक राजस्वर अनुदान (२+३+४)	३२७६३११७	२७२४१७५३	२८३९३२०१	३०००८१९०
२	कुल प्रादेशिक राजस्व	१३२१४१५५	१३६७६३०८	१६३७०१९३	१८१८७७५१
३	संघीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान	१३४४७३२२	१०६९२५५४	११००७७६५	१११९५३९५
४	अन्य प्राप्ति	६१०१६४०	२८७२८९०	१०१५२४४	६२५०४४
५	प्रादेशिक खर्च (चालु खर्च+पूँजीगत खर्च)	३०२४४१५५	२६४३६६९३	२७८९१०१४	२५८२५४०५
	चालु खर्च	१२५०७५८६	१०४१८९२२	९९८५८६१	१०१५४६४५
	पूँजीगत खर्च	१७७३६५६८	१६०१७७७१	१७९०५१५२	१५६७०७६०
	सञ्चित कोष बचत(+)/न्यून(-) (१-५)	२५१८९६२	८०५०५९	५०२१८८	४१८२७८५

परिच्छेद — दुई

बजेट विनियोजन र खर्च

२.१ प्रदेश सरकारको समष्टिगत खर्च स्थिति

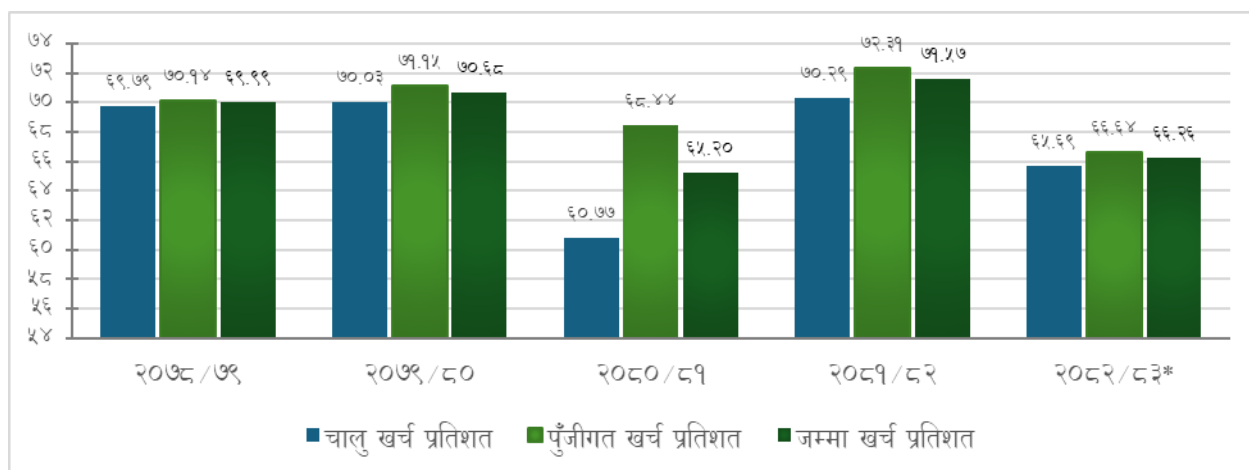
आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा चालु तर्फ रु.१५ अर्ब ४५ करोड ७४ लाख र पुँजीगत तर्फ रु.२३ अर्ब ५१ करोड ६० लाख गरी जम्मा रु.३८ अर्ब ९७ करोड ३४ लाख अन्तिम विनियोजन भएकोमा २०८३ असाढ मसान्तसम्म जम्मा रु २५ अर्ब ८२ करोड ५४ लाख खर्च भएको छ। यो कुल विनियोजनको ६६.२६ प्रतिशत हो। चालुतर्फ रु. १० अर्ब १५ करोड ४६ लाख अर्थात् ६५.६९ प्रतिशत र पुँजीगततर्फ रु.१५ अर्ब ६७ करोड ७ लाख अर्थात् ६६.६४ प्रतिशत खर्च भएको छ।

तालिका २.१ समष्टिगत खर्चको तुलनात्मक स्थिति (रु.हजारमा)

विवरण	अन्तिम बजेट			असाढ मसान्तसम्मको खर्च		
	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
चालु तर्फ	१७१४४८८२	१४२०७५२	१५४५७४१४	१०४१८९२२	९९८५८६१	१०१५४६४५
पुँजीगत तर्फ	२३४०५२६६	२४७६२८४८	२३५९६०२९	१६०१७७७१	१७९०५१५२	१५६७०७६०
जम्मा	४०५५०१४८	३८९७००००	३८९७३४४३	२६४३६६९३	२७८९१०१४	२५८२५४०५

*वित्तीय हस्तान्तरण समेत (स्थानीय तहमा हुने वित्तीय हस्तान्तरणबाट भौतिक पूर्वाधार निर्माण, शिक्षा, स्वास्थ्य एवम् कृषि लगायतका पुँजीगत खर्च प्रदेशमा चालुतर्फ लेखाइकन हुँदा यसबाट वास्तविक पुँजीगत खर्च चित्रण हुन सकेको छैन।)

चित्र २.१ अन्तिम विनियोजनको तुलनामा असाढ मसान्तसम्मको खर्च

२.२ चालु खर्च

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा भएको कुल चालु खर्च रु.१० अर्ब १५ करोडमध्ये पारिश्रमिक तर्फको हिस्सा २५.३ प्रतिशत अर्थात रु.२ अर्ब ५६ करोड छ भने मालसामान तथा सेवाको उपयोगतर्फको (२२५२२ कार्यक्रम खर्च समेत) हिस्सा ३९.५ प्रतिशत अर्थात रु.४ अर्ब १ करोड रहेको छ। प्रदेश सरकारको खर्चसम्बन्धी तथ्याङ्क विश्लेषण गर्दा **चालु खर्च नियन्त्रणमा रहेको देखिन्छ**। विशेषतः चालु खर्चको ठूलो हिस्सा ओगट्ने **अनुदान खर्चमा निरन्तर कमी** आउनु समग्र चालु खर्च घट्नुको प्रमुख कारण हो।

तालिका २.२ चालु खर्च (रु.हजारमा)

खर्च शीर्षक	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
पारिश्रमिक सुविधा	२२०६७७६	२४३५४५६	२४८०९९४	२४८३३६३	२५६५०६७
मालसामान तथा सेवाको उपयोग (२२५२२ कार्यक्रम खर्च समेत)	४२१५२२७	४३२२२५६	३५८६६५२	३८९७२९८	४०१०५९६
सहायता (सब्सिडी)	६४७४७७	५७३८१२	३८१०६९	३२४५२६	४८९८३५
अनुदान	५१८९३४५	४९७८९१९	३७२९००९	२९९२४७२	२८६६९२६
सामाजिक सुरक्षा	२७८२२६	१४१००६	१९४४३४	२४०६२८	१७५०१३
अन्य खर्च	१०९८१५	५६१३७	४६७६३	४७५७५	४७२१०
चालु खर्च	१२६४६८६६	१२५०७५८६	१०४१८९२२	९९८५८६१	१०१५४६४५

२.३ पुँजीगत खर्च

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा प्रदेश सरकारको भएको कुल पुँजीगत खर्च रु.१५ अर्ब ६७ करोडमध्ये सडक तथा पूल निर्माण खर्च शीर्षकमा भएको खर्चको हिस्सा सबैभन्दा बढी ४१.८६ प्रतिशत अर्थात रु.६ अर्ब ५५ करोड ९८ लाख रहेको छ। पुँजीगत खर्चको तथ्याङ्क विश्लेषण गर्दा प्रदेश सरकारले गरकारले यातायात पूर्वाधार क्षेत्रतर्फ प्राथमिकता बढाउँदै गएको तथा खानेपानी र पुँजीगत सुधारतर्फ प्राथमिकता घटाउँदै गएको छ।

तालिका २.३ प्रमुख पाँच पुँजीगत खर्च शीर्षक (रु.हजारमा)

ख.सं.नं.	खर्च शीर्षक	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
३११५१	सडक तथा पूल निर्माण	५४६७५९७	६१३३०६४	५८२४०१३	६२५५४५६	६५५९८३२
३११५९	अन्य सार्वजनिक निर्माण	१५०२१८९	२७०२५८६	२४४६५४३	३२७४४२५	३२३५९६७
३१११२	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	१४१५७८६	१५२९९५४	१३५८७३३	२६०५५६८	१५४६४५४

३११५६	खानेपानी संरचना निर्माण	२६५७०५४	२२२५९२३	२०२२९३३	१६७९५६९	१२५९०६९
३११७१	पुँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	१६२०१९२	१२७४७१४	११२५४०४	१२३२७०६	९३१३७२
जम्मा पुँजीगत खर्च		१७४०७८१६	१७७३६५६८	१६०१७७७१	१७९०५१५२	१५६७०७६०

२.४ मन्त्रालयगत खर्च

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा लुम्बिनी प्रदेश सरकारको खर्च ६६.२६ प्रतिशत हुँदा सबैभन्दा बढी वित्तीय प्रगति स्वास्थ्य मन्त्रालय, वन तथा वातावरण मन्त्रालय र भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयको क्रमशः ७८.३२, ७१.२१ र ७०.८६ प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी सबैभन्दा कम वित्तीय प्रगति आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, प्रदेश योजना आयोग र युवा तथा खेलकुद मन्त्रालयको क्रमशः ३६.०६, ३८.४४ र ४३.४० प्रतिशत रहेको छ।

तालिका २.४ असाढ मसान्तसम्मको मन्त्रालयगत खर्च स्थिति (रु.हजारमा)

मन्त्रालय	अन्तिम बजेट	खर्च	वित्तीय प्रगति प्रतिशत
स्वास्थ्य मन्त्रालय	५०१५५२८	३९२७९६८	७८.३२
वन तथा वातावरण मन्त्रालय	२५४८३३८	१८१४५६२	७१.२१
भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	९९२४५००	७०३२५५७	७०.८६
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय	२६८६०००	१८९५६१६	७०.५७
सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	५६०४३४९	३६३१३५८	६४.८०
उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय	१९०४२११	११६०७९४	६०.९६
प्रदेश सभा	२६२०००	१५८१२६	६०.३५
सामाजिक विकास मन्त्रालय	३५४७०५७	२०६५८६५	५८.२४
कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय	१५०४७५०	८५९२४६	५७.१०
प्रदेश लोक सेवा आयोग	११६८७२	६५९६३	५६.४४
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	१३६९५०	६२४५६	४५.६०
मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	५०१८००	२२२९९६	४४.४४
युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय	३७२४५०	१६१६४२	४३.४०
प्रदेश योजना आयोग	३०५००	११७२५	३८.४४
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	३५९०१६	१२९४४४	३६.०६
लुम्बिनी प्रदेश	३८९७३४४३	२५८२५४०५	६६.२६

२.५ मन्त्रालयको वित्तीय प्रगतिको प्रवृत्ति

समीक्षा अवधिका वित्तीय प्रगति प्रतिवेदनका अनुसार लुम्बिनी प्रदेश सरकारको खर्च गर्ने क्षमता करिब ७० प्रतिशतको हाराहारीमा रहेको छ। स्रोत परिचालनमा परेको दबावको कारण लुम्बिनी प्रदेश सरकारले आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा तोकिएका खर्च शीर्षकहरूमा गरेको २० प्रतिशत खर्च कटौती तथा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ र आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा समय अगावै गरेको खाता बन्दले गर्दा प्रदेश सरकारको वित्तीय प्रगति सुधार हुन सकेको छैन।

तालिका २.५ मन्त्रालयको वित्तीय प्रगतिको प्रवृत्ति (प्रतिशतमा)

मन्त्रालय/निकाय	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
आन्तरिक मामिला, कानून मन्त्रालय	५०.२९	५९.८७	५५.९३	५१.९९	३६.०६
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	३९.२६	३१.२६	६६.८८	६८.१९	४५.६०
उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय	६९.९९	६३.५५	४७.६३	६१.८५	६०.९६
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय	७९.८५	८३.०९		७६.८५	७०.५७
कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय	५१.८८	५९.०७	६४.२१	६७.९८	५७.१०
भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	७०.१४	७२.५८	६९.९७	६६.९५	७०.८६
मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	७४.५९	५९.९१	१६.२३	३९.९३	४४.४४
वन तथा वातावरण मन्त्रालय	७८.७५	७५.२७	६२.४६	६५.६३	७१.२१
सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	७३.१६	७६.०६	७७.००	८४.८१	६४.८०
सामाजिक विकास मन्त्रालय	७०.८८	७१.९०	६१.५२	६८.३४	५८.२४
स्वास्थ्य मन्त्रालय	७२.६२	६२.६२	७०.१४	८३.४४	७८.३२
प्रदेश सभा	६२.११	६५.७४	६६.३०	८४.४०	६०.३५
प्रदेश योजना आयोग	५१.१७	५३.३३	४६.६१	४८.११	३८.४४
प्रदेश लोक सेवा आयोग	९०.१०	७९.८४	६९.२७	८९.७४	५६.४४
युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय					४३.४०
स्थानीय तह वित्त हस्तान्तरण	८८.२४	८५.३०	७७.९३	८१.६२	७६.६५
लुम्बिनी प्रदेश	६९.९९	७०.६८	६५.२०	७१.५७	६६.२६

*विभिन्न समयमा मन्त्रालय टुक्रिने, थपिने/गाभिने तथा नाम परिवर्तन भएको अवस्थामा रहेको उक्त मन्त्रालयको वित्तीय प्रगति सम्बन्धित मन्त्रालयमा समावेश गरिएको छ।

२.६ त्रैमासिक/मासिक खर्च

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा लुम्बिनी प्रदेश सरकारको भएको कुल रु.२५ अर्ब ८२ करोड खर्चमध्ये असाढ महिनामा मात्र २८.९ प्रतिशत खर्च भएको छ। त्यसैगरी बैशाख र जेठ महिनामा सो अर्चको अंश क्रमशः ११ प्रतिशत र ८.४ प्रतिशत रहेको छ। विगतको तुलनामा आर्थिक वर्षको सुरुआती अवधिमा खर्च गर्ने क्षमता सुधार हुँदै गएको भए पनि खर्च कार्यान्वयन अझै पर्याप्त रूपमा समानुपातिक नभई आर्थिक वर्षको अन्तिम महिनातर्फ बढी केन्द्रित हुने प्रवृत्ति कायम रहेको छ। अतः बजेट कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी र गुणस्तरीय बनाउन आयोजना तथा कार्यक्रमको पूर्वतयारी, खरिद प्रक्रिया र कार्यान्वयनलाई आर्थिक वर्षको सुरुआती महिनादेखि नै तीव्र बनाउँदै जानुपर्ने देखिन्छ।

तालिका २.६ लुम्बिनी प्रदेश सरकारको त्रैमासिक/मासिक खर्चको अंश (प्रतिशतमा)

आर्थिक वर्ष	असोजसम्म	असोज-पुस	पुस-चैत	बैशाख	जेठ	असार
२०७८/७९	४.५	१६.६	२३.७	६.९	१०.१	३८.२
२०७९/८०	८.८	१७.२	२३.७	८.५	१२.७	२९.१
२०८०/८१	१०.९	१७.४	२४.२	९.१	१०.८	२७.६
२०८१/८२	१३.२	१३.८	२८.५	९.४	१६.५	१८.६
२०८२/८३	१४.१	१६.७	२०.९	८.४	११.०	२८.९

२.७ त्रैमासिक/मासिक रकमान्तर

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट भएको कुल रु.४ अर्ब २९ करोड रकमान्तरमध्ये असाढ महिनामा मात्र रु.१ अर्ब १८ करोडको भएको छ। जुन कुल रकमान्तरको २७.७ प्रतिशत हो। त्यसैगरी जेठ महिनामा मात्रै कुल रकमान्तरको १३.६ प्रतिशत अर्थात रु.५८ करोडको रकमान्तर भएको छ।

कुल रकमान्तर क्रमशः घट्दै रु.४ अर्ब २९ करोडमा झरे तापनि रकमान्तर हुने समय तालिका भने . आर्थिक अन्तिम महिनाहरूमा नै अत्यधिक केन्द्रित रहेको छ। सुरुवाती महिनाहरूमा विनियोजित बजेट खर्च नभई फ्रिज हुने डरले आर्थिक वर्षको अन्त्यतिर हतार हतार रकमान्तर गरी बजेट खर्च देखाउने-प्रवृत्ति कायमै रहेको देखिन्छ।

तालिका २.७ लुम्बिनी प्रदेश सरकारको त्रैमासिक/मासिक रकमान्तर (रु.हजारमा)

आ.व.	पुससम्म	माघ-चैत	बैशाख	जेठ	असार	जम्मा
२०७८/७९	२३५५९२१	३१७३४०८	५३१७६५	११३५६२१	२५४६६०२	९७४३३१७
२०७९/८०	२३०९५२६	२१०६२६८	७८३३२३	८९०१२८	२४०१२३७	८४९०४८२
२०८०/८१	३७४९२७	१६६१०९६	८२५२०९	८४४८४४	१६४८७१८	५३५४७९४
२०८१/८२	१८८७१०५	२३१५३७१	३५१६२९	१२४९४९३	३९८२०६	६२०१८०५
२०८२/८३	७२०६९१	१४२८३४९	३८२९०३	५८२८९५	११८०६४७	४२९५४८६

२.८ सङ्घीय अनुदान

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नेपाल सरकारबाट रु.८ अर्ब ४४ करोड समानीकरण अनुदान प्राप्त हुने अनुमान रहेकोमा ९१.४५ प्रतिशत अर्थात रु.७ अर्ब ७२ करोड निकास भएको छ। अन्तिम बजेटको ५९.५ प्रतिशत मात्र सशर्त अनुदान, ६८.५ प्रतिशत विशेष अनुदान र ७५.३ प्रतिशत सम्पूरक अनुदान खर्च हुँदा निकास भएको १ अर्ब १ करोड अनुदान सङ्घीय सरकारलाई फिर्ता गरिएको छ।

तालिका २.८(क) सङ्घीय अनुदानको खर्च (रु.हजारमा)

अनुदान शीर्षक	शुरु अनुमान	अन्तिम बजेट	निकास	यथार्थ खर्च	यथार्थ प्राप्ति	फिर्ता गर्नुपर्ने
समानीकरण अनुदान	८४४४४००	८४४४४००	७७२२४०४	६२९६५५६	७७२२४०४	०
सशर्त अनुदान	४६६१५००	४७२४९४३	३५७२५२४	२८११९६३	२८११९६३	७६०५६१
विशेष अनुदान	४०००००	४०००००	४०००००	२७४०५३	२७४०५३	१२५९४७
सम्पूरक अनुदान	५१४०००	५१४०००	५१४०००	३८६९७५	३८६९७५	१२७०२५
जम्मा	१४०१९९००	१४०८३३४३	१२२०८९२८	९६८९५४७	१११९५३९५	१०१३५३३

पछिल्ला वर्षहरूमा सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदानको परिमाण तथा निकासामा कमी आए पनि फिर्ता गर्नुपर्ने रकम घट्दै जानु र निकासको तुलनामा खर्चको अनुपात तुलनात्मक रूपमा स्थिर रहनुले प्राप्त अनुदानको उपयोग क्षमतामा केही सुधार भएको देखिन्छ।

तालिका २.८(ख) सङ्घीय अनुदानको निकास तथा खर्च प्रवृत्ति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	शुरु अनुमान	अन्तिम बजेट	निकास	यथार्थ खर्च	यथार्थ प्राप्ति	फिर्ता गर्नुपर्ने
२०७७/७८	१४१४४०००	१७७४३८६५	१७३७६५६२	१३९६५१४१	१५०२५८८५	२३५०६७७
२०७८/७९	१५७२१५९८	१७६८३०८९	१७७४५५०७	१३०४९७०३	१५१२४६३४	२६२०८७३
२०७९/८०	१८४७६४००	१८५९३१४२	१५०१७२०८	१३१४६१५८	१३४४७३२२	१५६९८८५
२०८०/८१	१५३८४२००	१५४५५१३८	१२१२३४६५	१०३६७१३४	१०६९२५५४	१४३०९११
२०८१/८२	१४०१९३००	१४०१९३०१	१२५८६३२३	१०२९८९००	११००७७६५	१५७८५५८
२०८२/८३	१४०१९९००	१४०८३३४३	१२२०८९२८	९६८९५४७	१११९५३९५	१०१३५३३

२.९ कार्यगत खर्च स्थिति

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा प्रदेश सरकारले आर्थिक विकाससँग सम्बन्धित कार्यका लागि सबैभन्दा बढी रु.१४ अर्ब ५४ करोड बजेट विनियोजन गरेकोमा ७०.१७ प्रतिशत र सार्वजनिक सेवा सञ्चालनमा रु.७ अर्ब २७ करोड बजेट विनियोजन गरेकोमा ५८.३४ प्रतिशत खर्च गरेको छ। त्यसैगरी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा शिक्षा क्षेत्रको बजेट ३० प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा ५९.१७ प्रतिशत खर्च भएको छ।

तालिका २.९ कार्यगत बजेट र खर्च (रु.हजारमा)

कार्यगत वर्गीकरण	अन्तिम बजेट			निकास / खर्च प्रतिशत		
	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
०१ सामान्य सार्वजनिक सेवा	७८८३५०१	६४०९५६५	७२७६१२९	५२.५५	६४.७६	५८.३४
०२ रक्षा	८२८५९	५८४८५	३०००	४३.५७	५४.९५	१.३३
०३ सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा	३३२१५०	२११८००	१७५५६०	६०.८६	४८.५०	२८.२४
०४ आर्थिक मामिला	१६३४९५३८	१५३४८४१२	१४५४७९५	६७.४७	६७.०५	७०.१७
०५ वातावरण संरक्षण	७१७७७३	१३६३९३९	१२५१४५३	६९.४९	८०.५४	७०.२४
०६ आवास तथा सामुदायिक सुविधा	६१८२४०२	५६५८८२७	५७६२७८७	७६.६३	८१.८५	६३.६०
०७ स्वास्थ्य	४६५६५२३	५८५५७६९	५००४७७९	६९.९३	८३.४४	७८.३५
०८ मनोरंजन, संस्कृति तथा धर्म	१०७७४९४	११७८२३६	१२४८५८८	३५.७७	५९.४३	५७.११
०९ शिक्षा	१९७४९८५	२६२१४१७	३४१७४८७	६८.२१	७०.२३	५९.१७
१० सामाजिक सुरक्षा	१२९२९२३	२६३५५०	२८६४६५	६१.८८	५९.२०	४२.९४
जम्मा	४०५५०१४८	३८९७००००	३८९७३४४३	६५.२०	७१.५७	६६.२६

२.१० दिगो विकास सूचक अनुसारको खर्च

दिगो विकास सूचक अनुसार गरिएको अन्तिम बजेट विनियोजन तथा Treasury Single Account (TSA) को खर्चको प्रतिवेदन अनुसार कुल बजेटको सबैभन्दा ठूलो हिस्सा कुनै पनि लक्ष्यमा सांकेतिकरण नभएको देखिन्छ, जुन आठ३ मा बढेर/३ प्रतिशत रहेकोमा २०८२.८२ मा २७/२०८१ .व. ३०४ प्रतिशत. (रु . ११ अर्ब १८ करोडभन्दा बढीपुगेको छ। प्रदेश सरकारको बजेट विनियोजन तथा खर्चको ढाँचा अझै पनि (दिगो विकास लक्ष्यसँग पूर्ण रूपमा सन्तुलित हुन सकेको छैन। पूर्वाधार, शिक्षा र असमानता न्यूनीकरणमा विनियोजन बढाइनु सकारात्मक भए तापनि जलवायु परिवर्तन, गरिबी निवारण र लैंगिक समानता जस्ता संवेदनशील क्षेत्रमा बजेट भारी मात्रामा घटेको छ।

तालिका २.१० दिगो विकास सूचक अनुसारको खर्च (रु.हजारमा)

संकेत	दिगो विकास लक्ष्य	अन्तिम बजेट		खर्च		खर्च प्रतिशत	
		२०८१/८२	२०८२/८३	२०८१/८२	२०८२/८३	२०८१/८२	२०८२/८३
०	सांकेतिकरण नगरिएको	१०६४१८३५	११८५११८७	७४३७३६७	७६७५८४७	६९.८९	६४.७७
१	गरिबीको अन्त्य	१२१५७४	८०४२६	५९८८१	४३०६३	४९.२५	५३.५४
२	शून्य भोकमरी	२८४६२४८	२२३२८५९	२००४४६०	१४६७७९५	७०.४२	६५.७४
३	स्वस्थ जीवन	४४६३०३२	३६८३७५९	३६८१३१९	२६९६१९३	८२.४८	७३.१९
४	गुणस्तरीय शिक्षा	१७१७२०४	२६१७१७३	१२१९४९३	१४११७२२	७१.०२	५३.९४
५	लैंगिक समानता	१२८०००	६१४६०	०	१७०४३	०.००	२७.७३

६	दिगो सफा पानी तथा सरसफाइ सेवा	१५७५१२५	१७००४८३	१६४१७०५	१२८६९९२	१०४.२३	७५.६८
७	आधुनिक ऊर्जामा पहुँच	१३५०००	८९४००	९६०७८	७०१७८	७१.१७	७८.५०
८	समावेशी आर्थिक वृद्धि तथा मर्यादित काम	२७०५५९	३०४७२४	१६९२३०	१२९२३९	६२.५५	४२.४१
९	उद्योग, नवीन खोज र पूर्वाधार	९५८७८५१	८७५९३५१	६४२०५८८	६५५१२८६	६६.९७	७४.७९
१०	असमानता न्यूनीकरण	८८२०००	१३१०४९८	५४८५७८	७३८५३२	६२.२०	५६.३६
११	दिगो शहर र वस्तीहरू	३४५४१८७	३७६९६३५	२५७०७३२	२१९३२३८	७४.४२	५८.१८
१२	दिगो उपभोग तथा उत्पादन	२०४६००	१८२६७५	१२२१३९	११९८६४	५९.७०	६५.६२
१३	जलवायु परिवर्तन अनुकूलन	१२८०४०६	६४२७७४	८१३१८६	४३१२४१	६३.५१	६७.०९
१४	भूसतह स्रोतको उपयोग	६१९२९२	७४७६५९	४७५२०	५३५९६५	७६.१४	७१.६९
१६	शान्तिपूर्ण, न्यायपूर्ण र सशक्त समाज	१०४३०८७	९३९३८०	६३४७३६	४५७२०७	६०.८५	४८.६७
	जम्मा	३८९७००००	३८९७३४४३	२७८९१०१४	२५८२५४०५	७१.५७	६६.२६

२.११ लैंगिक बजेट विनियोजन र खर्च स्थिति

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा लैंगिक उत्तरदायी अनुसार गरिएको अन्तिम बजेट विनियोजन तथा को खर्चको प्रतिवेदन अनुसार प्रत्यक्ष लाभ हुने लैंगिक उत्तरदायी बजेटको ७१.८० प्रतिशत खर्च भएको छ जुन अधिल्लो आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा ७७.३६ प्रतिशत खर्च भएको थियो। लैंगिक वर्गीकरणअनुसार दुवै आर्थिक वर्षमा तटस्थतर्फको बजेट हिस्सा सबैभन्दा ठूलो रहेको छ भने प्रत्यक्ष लाभ र अप्रत्यक्ष लाभतर्फ क्रमशः कम बजेट विनियोजन भएको छ।

तालिका २.११ लैंगिक उत्तरदायी बजेटको खर्च (रु.हजारमा)

लैंगिक उत्तरदायी	अन्तिम बजेट		खर्च		खर्च प्रतिशत	
	२०८१/८२	२०८२/८३	२०८१/८२	२०८२/८३	२०८१/८२	२०८२/८३
प्रत्यक्ष लाभ	१०४८११२१	९७२५२९९	८१०७८९३	६९८२७४७	७७.३६	७१.८०
अप्रत्यक्ष लाभ	९६३५०६०	१०९५१२५०	६६२१३२५	६२८६१४४	६८.७२	५७.४०
तटस्थ	१८८५३८१९	१८२९६८९४	१३१६१७९६	१२५५६५१४	६९.८१	६८.६३
जम्मा	३८९७००००	३८९७३४४३	२७८९१०१४	२५८२५४०५	७१.५७	६६.२६

२.१२ जलवायु बजेट विनियोजन र खर्च

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा जलवायु परिवर्तन अनुसार गरिएको अन्तिम बजेट विनियोजन तथा खर्चको प्रतिवेदन अनुसार प्रत्यक्ष लाभ हुने जलवायु परिवर्तन बजेटको सबैभन्दा बढी ७०.१६ प्रतिशत खर्च भएको छ जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा ६८.७ प्रतिशत खर्च भएको थियो। प्रदेशको कुल बजेटको झन्डै ७०) हिस्सा अझै पनि जलवायु दृष्टिकोणले तटस्थ (%Neutral) प्रकृतिको छ।

तालिका २.१२ जलवायु परिवर्तन बजेटको खर्च (रु.हजारमा)

जलवायु परिवर्तन तर्फ	अन्तिम बजेट		खर्च		खर्च प्रतिशत	
	२०८१/८२	२०८२/८३	२०८१/८२	२०८२/८३	२०८१/८२	२०८२/८३
प्रत्यक्ष लाभ	१७९०८८३	१८४५९४९	१२३०४०९	१२९५०८६	६८.७०	७०.१६
अप्रत्यक्ष लाभ	१००३४८६३	१०००४६९१	७९५०४७२	६८३४९६९	७९.२३	६८.३१
तटस्थ	२७१४४२५४	२७१२२८०३	१८७१०१३३	१७६९६९५०	६८.९३	६५.२४
जम्मा	३८९७००००	३८९७३४४३	२७८९१०१४	२५८२५४०५	७१.५७	६६.२६

२.१३ स्थानीय तह वित्त हस्तान्तरण

स्थानीय तहलाई हस्तान्तरणका लागि अन्तिम विनियोजन गरेको रु.३ अर्ब ४२ करोड ४७ लाख बजेटको ७६.६५ प्रतिशत अर्थात रु.२ अर्ब ६२ करोड ५० लाख निकासी भएको छ। जसमध्ये समानीकरण अनुदान सतप्रतिशत निकासी भएको छ भने सशर्त, विशेष र समपूरक अनुदान क्रमशः ७३.५४ प्रतिशत, ७२.०७ प्रतिशत र ५९.०१ प्रतिशत निकासी भएको छ। राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको सिफारिस अनुसार सामानीकरण अनुदान बढाउन तथा सशर्त अनुदान घटाउन सकिएको देखिँदै भने समग्रमा प्रदेशबाट स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने अनुदानको आकारमा सङ्कुचन आएको छ।

तालिका २.१३ स्थानीय तहलाई गरिएको वित्तीय हस्तान्तरण (रु.हजारमा)

अनुदान	अन्तिम बजेट			निकासी		
	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
समानीकरण	१००००००	९५००००	९५००००	७५००००	९५००००	९५००००
सशर्त	१४७८५००	१२०३२८३	१३४२७४९	१२१७७८२	९१४६२५	९८७५१९
विशेष	१९४०००	१५००००	१५००००	१५५०३१	१०८७११	१०८१११
समपूरक	१२८००००	९०३०००	९८२०००	९५७२५१	६४३६५२	५७९४५८
जम्मा	३९५२५००	३२०६२८३	३४२४७४९	३०८००६४	२६१६९८८	२६२५०८८

२.१४ बहुवर्षीय ठेक्का सहमति तथा स्रोत सुनिश्चितता

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले लुम्बिनी प्रदेशको आवधिक योजनाले तय गरेका प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रका ठुला आयोजनामा स्रोतको आभाव हुन नदिई आयोजनाको कार्यान्वयनलाई थप प्रभावकारी बनाउनका लागि प्रदेश योजना आयोगको सहमति सहित स्रोत सुनिश्चितता गर्दै आएको छ। आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा प्रदेशका बहुवर्षीय आयोजनाको स्रोत सहमति सम्बन्धी मापदण्ड, २०८२ बमोजिम विभिन्न मन्त्रालय/निकायबाट कार्यान्वयन हुनेगरी कुल ६९ वटा आयोजनाको लागि जम्मा रु.४ अर्ब ८२ करोड ८९ लाखको स्रोत सुनिश्चितता प्रदान गरिएको थियो। समग्रमा, २०८१/८२ मा/स्रोत सुनिश्चितता र आयोजनाको संख्या दुवै उच्च रहेको भए पनि २०८२/८३ मा उल्लेख्य कमी आउनुले/ प्रदेशको स्रोत उपलब्धता, बहुवर्षीय दायित्व व्यवस्थापन तथा नयाँ आयोजनाका लागि स्रोत सुनिश्चितता गर्ने क्षमतामा संकुचन आएको देखाउँछ।

तालिका २.१४(क) बहुवर्षीय आयोजनाको स्रोत सहमति (रु.हजारमा)

स्रोत सुनिश्चितता	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
बहुवर्षीय आयोजना सङ्ख्या	८०	११५	६९
कुल लागत अनुमान	६५६९८४४	७८४६७५१	४८२८१९९

मन्त्रालयगत रूपमा हेर्दा प्रदेशको स्रोत सुनिश्चितता मुख्यतः पूर्वाधार निर्माण तथा विकाससम्बन्धी आयोजनामा केन्द्रित रहेको छ। स्रोत सुनिश्चितताको ठूलो हिस्सा भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय अन्तर्गतका आयोजनामा केन्द्रित रहेको हुनाले यस मन्त्रालयले आगामी आर्थिक वर्षको लागि प्राप्त गर्ने बजेट सिलिङ्ग अनुसार स्रोत सुनिश्चितता प्राप्त आयोजनामा पर्याप्त बजेट विनियोजन गरी नयाँ आयोजना थप गर्न चुनौतीपूर्ण हुने देखिन्छ। (थप विवरण अनुसूची १)

तालिका २.१४(ख) आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को मन्त्रालयगत स्रोत सहमति (रु.हजारमा)

मन्त्रालय	आयोजना सङ्ख्या	स्रोत सुनिश्चितता रकम रु.
उद्योग पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय	३	२७९०११
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालय	१	२२१५३३
कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय	१	४५६००
भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	५८	३९२०११०
सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	४	२०४६६५
सामाजिक विकास मन्त्रालय	१	१०१५७९
स्वास्थ्य मन्त्रालय	१	५५७००
जम्मा	६९	४८२८१९९

२.१५ भुक्तानी बाँकी

प्रारम्भिक प्रतिवेदन अनुसार आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा वस्तु वा सेवा प्राप्त भई र सो बापतको बीजक समेत प्राप्त भएको तर विनियोजन ऐन अन्तर्गत श्रोत व्यवस्थापन हुन नसकी वा अन्य कारणले भुक्तानी हुन नसकेका भुक्तानी बाँकी प्रमाणिकरण गरिएका कुल दायित्व रु.२ करोड ५७ लाख रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा भुक्तानी हुन नसकेका भुक्तानी बाँकी प्रमाणिकरण गरिएका रु.८५ करोड ९ लाख कुल दायित्वलाई आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा प्राथमिकता दिई बजेट विनियोजन गरिएको थियो।

तालिका २.१५(क) भुक्तानी बाँकी प्रवृत्ति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	चालु खर्च	पूँजीगत खर्च	जम्मा
२०८०/८१	२०१२६१	१४५७२८६	१६५८५४७
२०८१/८२	६९३२६	७८१६१६	८५०९४२
२०८२/८३*	११९३	२४५४५	२५७३८

*स्रोत: प्रारम्भिक प्रतिवेदन FMIS 2083/05/22

प्रारम्भिक प्रतिवेदन अनुसार आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा भुक्तानी हुन नसकेका भुक्तानी बाँकी प्रमाणिकरण गरिएका कुल रु.२ करोड ५७ लाख मध्ये चालु खर्च शीर्षक तर्फर रु.११ लाख ९३ हजार र पूँजीगत खर्च शीर्षक तर्फ रु.२ करोड ४५ लाख ४५ हजार रहेको छ। जसमध्ये भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय र सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालयको सबैभन्दा बढी क्रमशः १ करोड ६४ लाख र ८० लाख भुक्तानी बाँकी रहेको छ। (थप विवरण अनुसूची २)

तालिका २.१५(ख) मन्त्रालयगत भुक्तानी बाँकी* (रु.हजारमा)

मन्त्रालय	चालु	पूँजीगत	जम्मा
३०८ उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय		३६	३६
३२९ वन तथा वातावरण मन्त्रालय	२४		२४
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय		१६४३९	१६४३९
३४७ सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय		८०७१	८०७१
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	११६९		११६९
कुल	११९३	२४५४५	२५७३८

*स्रोत: प्रारम्भिक प्रतिवेदन FMIS 2083/05/22

२.१६ बेरुजु

प्रदेश सरकारी कार्यालय र समिति तथा अन्य संस्थाको लेखापरीक्षणबाट औल्याइएको हालसम्मको बाँकी बेरुजु रु.५ अर्ब १५ करोड ६४ लाख ६३ हजार रहेको छ। जसमध्ये आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बेरुजु

रु.७२ करोड ६९ लाख ५ हजार रहेको छ जुन लेखापरीक्षण गरिएको अङ्कको १.२७ प्रतिशत हो। (थप विवरण अनुसूची ३)

तालिका २.१६ आर्थिक वर्ष अनुसार बेरुजु (रु.हजारमा)

प्रतिवेदन	आर्थिक वर्ष	लेखापरीक्षण अङ्क	बेरुजु अङ्क	बेरुजु प्रतिशत
चौथो, २०७९	२०७७/७८	५४३८४६३४	६४२१५८	१.१८
पाँचौ, २०७९	२०७८/७९	५७०८१२६३	१४९८०८५	२.६२
छैटौँ २०८१	२०७९/८०	५७९१५९२९	११२६३४५	१.९४
सातौ, २०८२	२०८०/८१	५४१६०४४४	६५८२१६	१.२२
आठौँ, २०८३	२०८१/८२	५७२०१४२४	७२६९०५	१.२७

२.१७ प्रदेश गौरवका आयोजनाहरु

(क) प्रदेश राजधानी व्यवस्थापन (देउखुरी ,राप्ती उपत्यका)

प्रदेश राजधानी व्यवस्थापन तथा निर्माण कार्य - पहिलो चरण:

मन्डला डिजाइन परिकल्पना अनुसारको स्वीकृत गुरुयोजना बमोजिम निर्माण कार्य थालनी गरिएका मन्त्रालय भवनहरूको डिजाइन लेआउट नवीनतम् प्रविधिको प्रयोग र प्राचीन तथा नवीन निर्माण सामग्रीहरूको संयोजन गरी प्राचीन वास्तुकलाको समेतको झल्को दिने गरी मन्त्रालय भवनहरू निर्माण सम्पन्न भएका छन्। प्रदेश राजधानी व्यवस्थापन तथा निर्माण कार्य)पहिलो चरण को (भौतिक प्रगति १००% र वित्तीय प्रगति ९५.५८ प्रतिशत रहेको छ। प्रदेश राजधानीका प्रशासनिक भवनहरू निर्माण सम्पन्न भए पश्चात एकै परिसरबाट मिति २०८३ वैशाख २१ देखि सेवा प्रवाह समेत शुरु भइसकेको छ।

प्रदेश राजधानी व्यवस्थापन तथा निर्माण कार्य - दोस्रो चरण:

दोस्रो चरण अन्तर्गत प्रदेश सभा तर्फका भवनहरू तथा अन्य पूर्वाधार निर्माण कार्यको भौतिक प्रगति ६० प्रतिशत र वित्तीय प्रगति ३२.०३ प्रतिशत रहेको छ।

(ख) लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल

साविकको लुम्बिनी अञ्चल अस्पताल वि.सं. २०७५ साल माघ महिनामा प्रदेश सरकारको मातहत आएको लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताललाई विशिष्टकृत र विश्वस्तरीय सेवा सुविधासहितको अस्पतालका रूपमा स्तरोन्नति गर्दै प्रदेश गौरवको आयोजनाका रूपमा १२०० शैय्यामा विस्तार गर्ने प्रदेश सरकारको योजना रहेको छ।

लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल निर्माणको पहिलो चरणमा ७०० शैय्या क्षमताको मुख्य भवन र १०० शैय्या क्षमताको ओन्कोलोजी ब्लक (क्यान्सर भवनगरी) (दुई नयाँ ब्लकहरूको निर्माण कार्य हुनेछ। पाँच वर्षभित्र निर्माण सम्पन्न गर्ने द्रुतगतिमा निर्माण कार्य अगाडि बढेको छ। आर्थिक वर्ष २०८३ असार मसान्तसम्म यस आयोजनाको भौतिक प्रगति ४५.६० प्रतिशत र वित्तीय प्रगति २७.३३ प्रतिशत रहेको छ। करिव ३०० जनालाई रोजगारी दिएको यस आयोजनामा आवश्यक बजेट विनियोजनको अभावले गर्दा आयोजनाको प्रगतिको आधारमा निर्माण व्यवसायी कम्पनीलाई समयमै भुक्तानी गर्न समस्या रहेको देखिन्छ।

(ग) लुम्बिनी प्राविधिक विश्वविद्यालय

प्रविधि तथा नवप्रवर्तनको प्रयोग र विकास मार्फत सूचना प्रविधि, इन्जिनियरिङ, कृषि तथा वन, पर्यटन लगायतका क्षेत्रमा उच्च शिक्षालाई अगाडि बढाउने उद्देश्यले २०७९ असार १८ गते लुम्बिनी प्राविधिक विश्वविद्यालयको स्थापना बाँके नेपालगञ्जमा भएको हो। विश्वव्यापीकरणको प्रभावले प्रविधिमा आएको परिवर्तनसँगै बदलिदो परिवेश अनुकूलको योग्य र दक्ष सीपमूलक प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्ने यस प्राविधिक विश्वविद्यालयको लक्ष्य रहेको छ।

तालिका २.१७ (क) : इन्जिनियरिङ तथा सूचना प्रविधि अध्ययन संस्थानमा अध्ययनरत विद्यार्थी सङ्ख्या

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	भर्ना भएको आ.व.		
		२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*
१	B.Tech. in Information Technology	१५	३२	४७
२	B.Tech. in Computer Science & Artificial Intelligence	१४	२१	४०
३	B.Tech. in IT Engineering		२३	४६
४	B.Tech. in Civil Engineering		४८	४७
५	M.Tech. in Computer Science		२५	११
६	M.Tech. in Information Technology		१०	८
	अध्ययनरत जम्मा विद्यार्थी	२९	१५९	१९९

*२०८३ चैत्र मसान्तसम्म

विश्वविद्यालयले शैक्षिक कार्यक्रम विस्तार गर्दै स्नातक तथा स्नातकोत्तर तहमा नयाँ कार्यक्रमहरू संचालनमा ल्याएको छ। चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को चैत्र मसान्तसम्ममा इन्जिनियरिङ तथा सूचना प्रविधिका विभिन्न कार्यक्रमहरूमा ३८७ जना विद्यार्थी अध्ययनरत देखिन्छ। साथै ल्याब व्यवस्थापन, विभिन्न संघ संस्थासँग सहकार्य र नवप्रवर्तनात्मक पहलहरू मार्फत गुणस्तरीय शैक्षिक वातावरण निर्माणको प्रयास गरिएको छ। यद्यपि, भौतिक पूर्वाधारको कमी, आफ्नो भवन नहुनु, लिज प्रक्रियाको ढिलाइ तथा यातायात सुविधा अभावले संस्थागत विकासमा चुनौतीहरू देखिएका छन्। विद्यार्थी भर्ना उत्साहजनक रहेको यस विश्वविद्यालयले

सहकार्यलाई प्राथमिकता दिदै स्रोत व्यवस्थापन र संरचनागत सुदृढीकरण गरी गुणस्तरीय शैक्षिक सेवा प्रवाह सुनिश्चित गर्न अपरिहार्य छ।

(घ) रामपुर कपुरकोट सडक

प्रदेशको आर्थिक तथा सामाजिक विकासको मेरूदण्ड बन्ने अपेक्षासहित प्रदेश गौरवको आयोजनाको रूपमा रामपुर-कपुरकोट सडक आयोजनाको कार्य अघि बढेको छ। पाल्पा, अर्घाखाँची, प्यूठान र रोल्पा समेत गरी ४ जिल्लालाई समेट्ने गरी करिब ३०० कि.मी. लम्बाईको यो आयोजना प्रदेशको पूर्व-पश्चिम राजमार्गको रूपमा कार्यान्वयन भइरहेको छ। यस सडक आयोजनाले विभिन्न जिल्लाहरूमा कालोपत्रे, सडक स्तरोन्नति र संरचना निर्माण गर्ने कार्यमा महत्वपूर्ण प्रगति हासिल गरेको छ। आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को असार मसान्तसम्मको प्रगति तालिका २.१७ (ख) मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २.१७ (ख) प्रदेश गौरवको आयोजना: रामपुर कपुरकोट सडकको (जिवराज आश्रित कृष्णसेन इच्छुक मार्ग) २०८३ असार मसान्तसम्मको प्रगति

क्र.सं.	आयोजनाको नाम/ खण्ड	आयोजना रहेको जिल्ला	आयोजनाले प्रभाव पार्ने क्षेत्र/प्रदेश	लम्बाई (ठेक्का भएको)	एकाई	कुल लागत अनुमान रु.	शुरु मिति	सम्पन्न हुने मिति	भौतिक प्रगति %	हालसम्मको कुल खर्च रु.	कैफियत
१	सन्धिखर्क-धारापानी- चुजाठाँटी सडक - ३२ कि.मि.	अर्घाखाँची	सन्धिखर्क तथा भुमिकास्थान न.पा.	१६.५	कि.मि.	२४०८२१६५	२०७६- ११-१९	२०७८- ०६-१०	१००	१६,०९,३३,६०५	कालोपत्रे सम्पन्न: १६.५ कि.मी.
२	नरपानी ढिकुरा नुवाकोट पोखेडाँडाँ सडक (पोखेडाँडाँ चिउरामाटी खण्ड) - १८ कि.मि.	अर्घाखाँची	सन्धिखर्क तथा भुमिकास्थान न.पा.	५.०	कि.मि.	१२२५५९१४६	२०७७- १२-०२	२०७९- ०३-३१	१००	६,७५,९०,७०७	कालोपत्रे सम्पन्न: ५ कि.मि. (भुमिकास्थान न.पा. पहुँच मार्गमाबाट निर्माण कार्य भएको)
३	नरपानी ढिकुरा नुवाकोट पोखेडाँडाँ(नरपानी खाँचीमैदान खण्ड) सडक - १८ कि.मि.	अर्घाखाँची	सन्धिखर्क तथा भुमिकास्थान न.पा.	३.२	कि.मि.	११०७४२००७	२०८१- ०३-०७	२०८२- ०६-३०	१००	८,५२,९५,८३२	३.२ कि. मि. कालोपत्रे सम्पन्न (भुमिकास्थान न.पा. पहुँच मार्गमाबाट निर्माण कार्य भएको) भुक्तानी बाँकी
४	पाणिनी गा.पा. पहुँच मार्ग खण्ड घुम्ति- तिनगीरे सडक(घुम्ती दुर्गाफाँट खण्ड)- ३० कि.मि.	अर्घाखाँची	पाणिनी गा.पा.	११.५	कि.मि.	२४५९४७८९०	२०७८- ०१-२१	२०८०- ०६-२८	१००	१३,१७,९२,०१९	कालोपत्रे सम्पन्न: ११.५ कि.मि. (पाणिनी गा.पा. पहुँच मार्गमाबाट निर्माण कार्य भएको)
५	तानसेन-रिडी बाइपास सडक- ३.२ कि.मि.	पाल्पा	तानसेन न.पा.	३.२	कि.मि.	६७९५१३८७	२०७६- ११-१५	२०७८- ०८-२५	१००	५,९२,२३,६०९	कालोपत्रे सम्पन्न: ३.२ कि.मी.
६	दाखाक्वाडी-बज्रिबाङ्ग- भित्री सडक — २१ कि.मि.	प्यूठान	प्यूठान न.पा. तथा स्वर्गद्वारी न.पा.	५	कि.मि.	१७५२०१६३६	२०७७- ०२-२७	२०८०- ०९-२९	१००	१०,७१,६३,४२७	कालोपत्रे सम्पन्न: ५ कि.मी.

७	दाखाक्वाडी-बज्रिवाङ्ग-भिग्री सडक -२१ कि.मि.	प्यूठान	प्यूठान न.पा. तथा स्वर्गाद्वारी न.पा.	१.३	कि.मि.	४००३३१०९	२०८१-०१-२७	२०८२-०१-३०	१००	२,३९,९७,३५१	निर्माण कार्य सम्पन्न: १.३ कि.मि. ग्राभेल।
८	निगालपानी-दहवन सडक खण्ड-१२.१३ कि.मि.	रोल्पा	रुन्टीगढी गा.पा. र त्रिवेणी गा.पा.	२.५	कि.मि.	३७०२७९१९	२०८०-१०-२२	२०८१-०३-०५	१००	२,५०,११,०४०	ग्राभेल सम्पन्न: २.५ कि.मी.
९	पाणिनी गा.पा. पहुँच मार्ग खण्ड घुम्ति-तिनगीरे सडक(दुर्गाफाँट पोखराथोक खण्ड)-३० कि.मि.	अर्घाखाँची	पाणिनी गा.पा.	६.१५	कि.मि.	२०९७५४१२४	२०८१-०३-०७	२०८३-०३-३०	१००	१४,५४,७०,२३१	कालोपत्रे सम्पन्न: ६.१५ कि.मी.
१०	हार्योक छहरा खण्ड-२४ कि.मि.	पाल्पा	रिब्दीकोट गा.पा.	४.७	कि.मि.	२६५००१४७१	२०८२-०६-२७	२०८४-०६-२६	२५	४,०२,९५,४०६	नाली निर्माण कार्य, मेसिनरी टेवा पर्खाल/ ग्याविन पर्खालको कार्यहरु भईरहेको, Sub-grading तथा Sub-base को कार्य भइरहेको
११	आर्यभङ्गाङ्ग रामपुर सडक- ४८ कि.मि.	पाल्पा	रम्भा गा.पा.	५.५	कि.मि.	२४७३०९९९८	२०८०-०३-२०	२०८३-०३-१९	४८	१२,१३,७४,९४०	४ कि.मि. सडक ग्राभेल भएको, सडक चौडा गरि टेवा पर्खाल, हुम पाइप कसीड र सडक नालीको काम हुदै
१२	सन्धिखर्क-धारापानी-चुजाठाँटी सडक - ३२ कि.मि.	अर्घाखाँची	सन्धिखर्क तथा भुमिकास्थान न.पा.	९.५	कि.मि.	२९७८६६९६६	२०७९-०६-२८	२०८३-०३-२५	४५	१०,५५,८८,२९८	२१० मि. ढलान कार्य सम्पन्न, सडक संरचनाहरुको निर्माण कार्य हुदै तथा २ कि.मि. ग्राभेल भएको
१३	प्यूठान जिल्ला बाँकी खण्डको निर्माण तथा स्तरोन्नती कार्य	प्यूठान	प्यूठान न.पा.	४.८	कि.मि.	१४०६०४७६५					खरिद प्रक्रियामा रहेको

परिच्छेद - तीन

स्रोत व्यवस्थापन

३.१ प्रदेश सरकारको राजस्व लक्ष्य तथा प्रगति

लुम्बिनी प्रदेश सरकारले आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा रु.३८ अर्ब ९१ करोड राजस्व सङ्कलन हुने अनुमान गरेकोमा असाढ मसान्तसम्म रु.३० अर्ब अर्थात ७७.१२ प्रतिशत प्रगति हासिल गरेको छ। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा रु.२८ अर्ब ३९ करोड अर्थात वार्षिक लक्ष्यको ७२.८६ प्रतिशत राजस्व सङ्कलन गरेको थियो।

तालिका ३.१ राजस्व प्राप्ति अनुमान तथा प्रगति (रु.हजारमा)

शीर्षक	वार्षिक लक्ष्य	वार्षिक प्रगति*	प्रगति प्रतिशत
नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान (यथार्थ)	१४०१९९००	१११९५३९५	७९.८५
नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने राजस्व बाँडफाँट	११८६५६००	११६१९३७५	९७.९२
नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने रोयल्टी	४१५०३५	२६३५९४	६३.५१
प्रदेशको एकल राजस्व	४७६०४६५	२२६९४१७	४७.६७
सवारी साधन कर	२९०००००	१९९५१६९	६८.८०
स्थानीय तहको बाँडफाँटबाट प्राप्त राजस्व (मालपोत समेत)	२८२९०००	२०४०१९५	७२.१२
अन्य प्राप्ति	२१२००००	६२५०४४	२९.४८
जम्मा	३८९१००००	३०००८१९०	७७.१२

*प्रारम्भिक प्रतिवेदन अनुसार

३.२ राजस्व परिचालनको प्रवृत्ति

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा लुम्बिनी प्रदेश सरकारको कुल आय रु.२८ अर्ब ३९ करोड रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा रु.३० अर्ब रहेको छ। जुन गत आर्थिक वर्षको तुलनामा ५.६९ प्रतिशतले बढी हो। आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा प्रदेशको आन्तरिक राजस्व १५.७२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.६ अर्ब ३० करोड सङ्कलन भएको छ भने नेपाल सरकारबाट बाँडफाँट भई प्राप्त राजस्व ८.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.११ अर्ब ८८ करोड रहेको छ।

तालिका ३.२ प्रदेश सरकारको आयको प्रवृत्ति (रु.हजारमा)

विवरण	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*	वृद्धिदर
आन्तरिक राजस्व	४६३०३८३	५४४८२२८	६३०४७८२	१५.७२
नेपाल सरकारबाट बाँडफाँट भई प्राप्त	९०४५९२५	१०९२१९६५	११८८२९६९	८.८०
नेपाल सरकारको अनुदान (यथार्थ)	१०६९२५५४	११००७७६५	१११९५३९५	१.७०
अन्य प्राप्ति	२८७२८९०	१०१५२४४	६२५०४४	-३८.४३
प्रदेश सरकारको कुल आय	२७२४१७५३	२८३९३२०१	३०००८१९०	५.६९

३.३ प्रदेश सरकारको प्रमुख आन्तरिक राजस्व

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा लुम्बिनी प्रदेश सरकारको प्रमुख आन्तरिक राजस्व मध्ये सवारी साधन कर ७.४९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१ अर्ब ९९ करोड सङ्कलन भएको छ भने घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर १२.५१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.१ अर्ब ५६ करोड बाँडफाँट पश्चात प्राप्त भएको छ। त्यसैगरी चालक अनुमति पत्र र सवारी राजस्व १.६९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.८१ करोड ८४ लाख सङ्कलन भएको छ भने वन क्षेत्रको आय ८४.८७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.७६ करोड ४२ लाख सङ्कलन भएको छ।

तालिका ३.३ प्रमुख एकल राजस्व सङ्कलन (रु.हजारमा)

राजस्व शीर्षक	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*	वृद्धिदर
सवारी साधन कर	१७५३८०४	१८५६१३१	१९९५१६९	७.४९
घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर	१२१०३७३	१३९०६७३	१५६४६३१	१२.५१
चालक अनुमति पत्र र सवारी	७६१५६५	८०४८३३	८१८४६३	१.६९
वन क्षेत्रको आय	१६७४०३	४१३३८७	७६४२२९	८४.८७
दहत्तर बहत्तरको विक्रि आय	३२८७३७	४६५२४०	४५२४७९	(२.७४)
यातायात क्षेत्रको आम्दानी	१६२३१५	२३५२६१	२४५४६७	४.३४

*प्रारम्भिक प्रतिवेदन अनुसार

३.४ नेपाल सरकारबाट बाँडफाँट भई प्राप्त राजस्व

नेपाल सरकारबाट आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा मूल्य अभिवृद्धि कर बाँडफाँट भई प्रदेश सञ्चित कोषमा रु.८ अर्ब ५३ करोड प्राप्त भएको छ। जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा ८.११ प्रतिशतले बढी हो। त्यसैगरी अन्तः शुल्क प्रदेश सञ्चित कोषमा रु.३ अर्ब ८ करोड प्राप्त भएको छ। जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा ९.०२ प्रतिशतले बढी हो।

तालिका ३.४ नेपाल सरकारबाट बाँडफाँट भई प्राप्त राजस्व (रु.हजारमा)

विवरण	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*	वृद्धिदर
मूल्य अभिवृद्धि कर	६५९०७१६	७८९७९५९	८५३८२३९	८.११
अन्तः शुल्क	२२६५१६७	२८२६१९२	३०८११३६	९.०२
रोयल्टी	१९००४२	१९७८१४	२६३५९४	३३.२५
नेपाल सरकारबाट बाँडफाँट भई प्राप्त राजस्व	९०४५९२५	१०९२१९६५	११८८२९६९	८.८०

*प्रारम्भिक प्रतिवेदन अनुसार

३.५ नेपाल सरकारको अनुदान (याथर्थ)

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नेपाल सरकारबाट रु.११ अर्ब १९ करोड अनुदान प्राप्त भएको छ। जसमध्ये वित्तीय समानीकरण अनुदान १.५६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.७ अर्ब ७२ करोड प्राप्त भएको छ भने सशर्त अनुदान २.८१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.२ अर्ब ८१ करोड प्राप्त भएको छ। विशेष अनुदान तर्फ भने १८.९ प्रतिशतले घटी रु.२७ करोड ४० लाख प्राप्त भएको छ।

तालिका ३.५ नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान (रु.हजारमा)

अनुदानशीर्षक	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*	वृद्धिदर
वित्तीय समानीकरण अनुदान	६०३८७०५	७६०३६०१	७७२२४०४	१.५६
सशर्त अनुदान	३८९४१३९	२७३४९७५	२८११९६३	२.८१
विशेष अनुदान	५३३००५	३३७९३०	२७४०५३	-१८.९०
समपूरक अनुदान	२२६७०५	३३१२५८	३८६९७५	१६.८२
जम्मा अनुदान	१०६९२५५४	११००७७६५	१११९५३९५	१.७०

*प्रारम्भिक प्रतिवेदन अनुसार

३.६ अन्य प्राप्ति

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा प्रदेश सञ्चित कोषमा अन्य प्राप्ति तर्फ रु.६२ करोड ५० लाख जम्मा भएको छ जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा ३८.४३ प्रतिशतले घटी हो। प्रगतीको आधारमा स्थानीय तहलाई सशर्त, समपूरक र विशेष अनुदान हस्तान्तरण गर्दा अनुदान फिर्ता र निकास फिर्ता शीर्षकमा प्राप्त भएको आय उल्लेख्य रुपमा घटेको छ भने बेरुजु शीर्षक तर्फ प्राप्त भएको आय २३.८१ प्रतिशतले बढेको छ।

तालिका ३.६ अन्य प्राप्ति (रु.हजारमा)

अन्य प्राप्ति शीर्षक	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*	वृद्धिदर
बेरुजु	७१२५३	८९२९९	११०५५८	२३.८१
निकास फिर्ता	८४८६८	९७२६३	८७०७	-९१.०५
अनुदान फिर्ता	१९७८०८	२३६२२	३५९१	-८४.८०
गत वर्षको मौज्दात	२५१८९६२	८०५०५९	५०२१८८	-३७.६२
जम्मा	२८७२८९०	१०१५२४४	६२५०४४	-३८.४३

*प्रारम्भिक प्रतिवेदन अनुसार

३.७ घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा सबैभन्दा बढी घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर रुपन्देही जिल्लाका मालपोत कार्यालयहरुबाट सङ्कलन तथा बाँडफाँट भई रु.५७ करोड ८१ लाख प्राप्त भएको छ जुन अघिल्लो

आर्थिक वर्षको तुलनामा ७.४९ प्रतिशतले बढी हो। त्यसपछिको बढी दाङ जिल्लाका मालपोत कार्यालयहरुबाट सङ्कलन तथा बाँडफाँट भई रु.३१ करोड ६९ लाख प्राप्त भएको छ। जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा २१.३६ प्रतिशतले बढी हो। (थप विवरण अनुसूची ४)

तालिका ३.७ घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर बढी बाँडफाँट गर्ने प्रमुख जिल्ला (रु.हजारमा)

जिल्ला	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३	वृद्धिदर
रुपन्देही	४४३७५	५३७८२४	५७८११३	७.४९
दाङ	२१०६१४	२६११३३	३१६९२३	२१.३६
बाँके	१८१०९५	२३३६८९	२४८९४१	६.५३
कपिलवस्तु	१३३९१२	९५१००	१३७२६३	४४.३४
नवलपरासी	१००१९५	९७३४१	११४०८५	१७.२०
रुपन्देही	४४३७५	५३७८२४	५७८११३	७.४९

३.८ दहत्तर बहत्तर विक्रिको आय

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा रुपन्देही जिल्लाको सुदोदन गाउँपालिकाले सबैभन्दा बढी दहत्तर बहत्तर विक्रिको आय बाँडफाँट गरी प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गरेको छ। सो पालिकाले रु.८ करोड ५१ लाख जम्मा गरेको छ जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा १०९.७ प्रतिशतले बढी हो। समीक्षा अवधिमा दहत्तर बहत्तर विक्रिको आय जम्मा ६४ वटा स्थानीय तहले बाँडफाँट गरी रु.४० करोड २ लाख र डिभिजन वन कार्यालयहरुले रु.५ करोड २२ लाख गरी प्रदेश सञ्चित कोषमा कुल रु.४५ करोड २४ लाख रकम जम्मा भएको छ। (थप विवरण अनुसूची ५)

तालिका ३.८ दहत्तर बहत्तर विक्रिको आय बाँडफाँट गर्ने प्रमुख स्थानीय तह (रु.हजारमा)

निकाय	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३	वृद्धिदर
शुद्धोदन गापा	२८२७५	४०५८८	८५१११	१०९.७०
बाणगंगा नपा	१९५००	३२३१२	३९८६०	२३.३६
बुटवल उपमहानगरपालिका	२७८७१	५५२४६	३००३०	(४५.६४)
तिलोत्तमा नपा	४१९६६	८४२४२	२२४२३	(७३.३८)
गढवा गापा	६८९२	३०६५८	२१३८३	(३०.२५)
स्थानीय तहको जम्मा	३२८०६०	४५९९१८	४००२१९	(१२.९८)

३.९ मनोरञ्जन कर

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा नेपालगंज उपमहानगरपालिकाले सबैभन्दा बढी मनोरञ्जन कर बाँडफाँट गरी प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गरेको छ। सो पालिकाले रु.५१ लाख जम्मा गरेको छ जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा १२४.५ प्रतिशतले बढी हो। समीक्षा अवधिमा मनोरञ्जन कर जम्मा १९ वटा स्थानीय तहले बाँडफाँट गरी कुल रु.१ करोड ५२ लाख प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गरेका छन्। (थप विवरण अनुसूची ६)

तालिका ३.९ मनोरञ्जन कर बाँडफाँट गर्ने प्रमुख स्थानीय तह (रु.हजारमा)

स्थानीय तह	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३	वृद्धिदर
नेपालगंज उपमहा	२२१४	२२९५	५१५२	१२४.५
बुटवल उपमहा	२१३०	३०९२	३८६६	२५.०
तानसेन नपा	२१	९४	३४८३	३५८९.३
तिलोत्तमा नपा	६७१	५९	१२६०	२०२१.२
सिद्धार्थनगर नपा	२६	९२	६३७	५९०.६
जम्मा	५२३०	६७०५	१५२७०	१२७.८

३.१० विज्ञापन कर

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा बुटवल उपमहानगरपालिकाले सबैभन्दा बढी विज्ञापन कर बाँडफाँट गरी प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गरेको छ। सो पालिकाले रु.३२ लाख जम्मा गरेको छ जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा १४.८ प्रतिशतले ऋणात्मक हो। समीक्षा अवधिमा मनोरञ्जन कर जम्मा २७ वटा स्थानीय तहले बाँडफाँट गरी कुल रु.७८ लाख प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गरेका छन्। जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा १६.४ प्रतिशतले कम हो। (थप विवरण अनुसूची ७)

तालिका ३.१० विज्ञापन कर बाँडफाँट गर्ने प्रमुख स्थानीय तह (रु.हजारमा)

स्थानीय तह	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३	वृद्धिदर
बुटवल उपमहा	५८४	३७८०	३२२०	-१४.८
नेपालगंज उपमहा		२१०४	६२१	-७०.५
कपिलवस्तु नपा			४८७	
कोहलपुर नपा	१७७	३२३	४०६	२५.८
घोराही उपमहा			३२७	
जम्मा	२७३४	९३४९	७८१४	-१६.४

३.११ वन क्षेत्रको अन्य आय

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा डिभिजन वन कार्यालय तौलिहवाले सबैभन्दा बढी वन क्षेत्रको आय सङ्कलन गरी प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गरेको छ। सो कार्यालयले रु.२४ करोड २८ लाख जम्मा गरेको छ जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा ५३.६ प्रतिशतले बढी हो। त्यसैगरी डिभिजन वन कार्यालय नेपालगंज, बर्दिया, सन्धिखर्क र रुपन्देहीहरूले अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा क्रमशः ११४.७ प्रतिशत, ११३.९ प्रतिशत, १५६.७ प्रतिशत र १८३.५ प्रतिशतले वनक्षेत्रको आय सङ्कलनमा वृद्धि गरेका छन्। (थप विवरण अनुसूची ८)

तालिका ३.११ वन क्षेत्रको आय सङ्कलन गर्ने प्रमुख डिभिजन वन कार्यालय (रु.हजारमा)

डिभिजन वन कार्यालय	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३	वृद्धिदर
तौलिहवा	८३७१८	१५८१३२	२४२८१४	५३.६
नेपालगंज	१५८५५	५०३५८	१०८०९६	११४.७
बर्दिया	६०६२	३७९०६	८१०८९	११३.९
सन्धिखर्क	१२०८९	२७९१५	७९६५९	१५६.७
रुपन्देही	११०५७	२४९९१	७०८५५	१८३.५

३.१२ प्रदेश सरकारको आयको लक्ष्य

आर्थिक वर्ष २०८३/८४ का लागि लुम्बिनी प्रदेश सरकारको आयको लक्ष्य रु.३७ अर्ब ३८ करोड ४५ लाख रहेको छ। जसमध्ये आन्तरिक राजस्वको लक्ष्य रु.६ अर्ब ५३ करोड र अघिल्लो आर्थिक वर्षको मौज्जात ३ अर्ब ७३ करोड रहेको छ।

तालिका ३.१२ प्रदेश सरकारको आयको लक्ष्य (रु.हजारमा)

आय विवरण	यथार्थ आय			२०८३/८४ को लक्ष्य/अनुमान
	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३*	
नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान	१०६९२५५४	११००७७६५	१११९५३९५	१४४१७६००
नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने राजस्व बाँडफाँट	८८५५८८३	१०७२४१५१	११६१९३७५	१२३१८४४३
नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने रोयल्टी	१९००४२	१९७८१४	२६३५९४	३०००००
प्रदेशको एकल राजस्व (बेरुजु, निकास र अनुदान फिर्ता समेत)	१६८३४०५	१९३०२६१	२३९२२७३	२२५५८६५
सवारी साधन कर	१७५३८०४	१८५६१३१	१९९५१६९	२२६००००

स्थानीय तहबाट बाँडफाँट भई प्राप्त हुने राजस्व (मालपोतको समेत)	१५४७१०३	१८७२०२०	२०४०१९५	२१०२५९२
गत वर्षको मौज्दात	२५१८९६२	८०५०५९	५०२१८८	३७३००००
जम्मा	२७२४१७५३	२८३९३२०१	३०००८१९०	३७३८४५००

*प्रारम्भिक प्रतिवेदन अनुसार

परिच्छेद — चार

मन्त्रालयगत उपलब्धी

४.१ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

४.१(क): नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति (मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय)

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१७६	नागरिकले अनुभूत गर्नेगरी भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गर्दै सदाचारयुक्त र भ्रष्टाचारमुक्त लुम्बिनी प्रदेश निर्माणका लागि “सुशासन प्रवर्धन तथा भ्रष्टाचार न्यूनीकरण सम्बन्धी पाँच वर्षे रणनीतिक कार्ययोजना” प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।	लुम्बिनी प्रदेश सरकारको “सुशासन प्रवर्धन तथा भ्रष्टाचार न्यूनीकरण सम्बन्धी पाँच वर्षे रणनीतिक कार्ययोजना” (आ .व. ०८६/२०८५ देखि ०८२/२०८९को कार्यान्वयन गर्ने र प्रदेश सरकारका निकायहरूलाई समेत यस रणनीतिक कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि सहजीकरण तथा समन्वय गर्ने कार्य गरिएको ।
१७७	प्रदेश सरकारबाट प्रवाह हुने सेवालाई निष्पक्ष, पारदर्शी, पहुँचयोग्य, सहज र छिटोछरितो बनाउन सेवा प्रवाहमा सूचना प्रविधिको अधिकतम उपयोग गर्दै सेवा प्राप्तिको लागत, समय र दुरी घटाउँदै लगिनेछ । सेवा प्रवाहमा देखिएका समस्या तत्काल सम्बोधन गर्न “सेवाग्राहीसँग प्रदेश सरकार” कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याई नागरिकका गुनासोहरू न्यूनीकरण गरिनेछ । मोबाइल एप्लिकेशन, टोल फ्री सेवा, क्युजस्ता .कोड.आर. विद्युतीय माध्यमको प्रयोग मार्फत् प्राप्त गुनासोहरूलाई तत्काल सम्बोधन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।	प्रदेश सरकारबाट प्रवाह हुने सेवालाई निष्पक्ष, पारदर्शी, पहुँचयोग्य, सहज र छिटोछरितो बनाउने कार्यलाई प्राथमिकता दिई शून्य फाइल अभियान समेत कार्यान्वयन गर्ने गरिएको । सेवा प्राप्तिको लागत, समय र दुरी घटाउनका लागि विभिन्न विद्युतीय माध्यमहरू मार्फत् सेवा प्रवाह गर्ने गरिएको । क्युआ.र.कोड., हटलाइन सेवा जस्ता विद्युतीय माध्यम मार्फत् प्राप्त गुनासोहरूलाई तत्काल सम्बोधन गर्न गुनासो पोर्टल निर्माण गरिएको र सो मार्फत् तत्काल सम्बोधन हुने गरेको ।
१७८	राष्ट्रसेवक कर्मचारीलाई व्यावसायिक, सिर्जनशील, उत्प्रेरित र उच्च मनोबलयुक्त बनाउन सेवा सुविधामा समयानुकूल सुधार सहित आवश्यक नीतिगत, संस्थागत र संरचनात्मक सुधार गर्दै लगिनेछ ।	कर्मचारीको पेशागत र व्यक्तिगत उत्प्रेरणा जगाउने खालका विभिन्न कार्यक्रमहरू वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा समावेश गरी कार्यान्वयन भएको ।
१७९	सार्वजनिक प्रशासन, विकास व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाहको सुधारको लागि गरिने अध्ययन तथा अनुसन्धानमा अवकाश प्राप्त राष्ट्रसेवक एवम् प्रदेश भित्रका प्राज्ञिक, विद्वत् क्षेत्रका व्यक्तिहरूको विषयक्षेत्रगत ज्ञान, सीप, अनुभव र विज्ञता उपयोग गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।	सम्बन्धित विषयसँग आवद्ध प्राज्ञिक, विद्वत् क्षेत्रका व्यक्तिहरूबाट आवश्यक ज्ञान, सीप, अनुभव र विज्ञता उपयोग गर्ने गरिएको ।
१८०	प्रदेश तथा स्थानीय तहमा कार्यरत स्थायी कर्मचारीलाई योगदानमा आधारित निवृत्तिभरणको निमित्त कोषकट्टी तथा व्यवस्थापनको कार्य प्रभावकारी बनाइनेछ । कर्मचारीको मनोबल उच्च राख्न क्रमशः कर्मचारी सन्तति छात्रवृत्ति, बीमा लगायतका सुविधाको व्यवस्था मिलाइनेछ । प्रदेश	योगदानमा आधारित निवृत्तिभरणको निमित्त कोषकट्टी कार्य हुँदै आएको । कर्मचारी सन्तति छात्रवृत्ति, बीमा लगायतका सुविधाको व्यवस्था गरिएको । स्वीकृत दरबन्दीको करार सेवामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपाल सरकारसँगको समन्वयमा योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा योजनामा सहभागी

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
	राजधानी देउखुरीमा कामकाज गर्ने गरी खटिएका कर्मचारीलाई प्रोत्साहनका लागि आवश्यक व्यवस्थाका साथै स्वीकृत स्थायी दरबन्दीमा करार सेवामा कार्यरत कर्मचारीलाई योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा योजनामा सहभागी गराउने प्रकृया अगाडि बढाइनेछ ।	गराउने प्रयोजनको लागि आवश्यक गृहकार्य भएको ।
१८१	कर्मचारीको सरुवा, बढुवा र वृत्ति विकास प्रणालीलाई निष्पक्ष, पारदर्शी तथा अनुमानयोग्य बनाउन पदस्थापन तथा सरुवा सम्बन्धी मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।	सरुवा प्रणालीलाई निष्पक्ष, पारदर्शी तथा अनुमानयोग्य बनाउन पदस्थापन तथा सरुवा सम्बन्धी मापदण्डको मस्यौदा तयार भएको ।
१८२	प्रदेश निजामती किताबखाना स्थापना गरी प्रदेश तथा स्थानीय तहका कर्मचारीको पद दर्ता, सिटरोल, सम्पत्ति विवरण तथा अन्य वैयक्तिक विवरणलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।	राष्ट्रिय किताबखाना बाट यस प्रदेशलाई (निजामती)PIS प्रणालीमा पहुँच हस्तान्तरण भएको र सोही बमोजिम अभिलेख प्रविष्टिको लागि प्रदेश र स्थानीय तहका कर्मचारीको पद दर्ता, सिटरोल, सम्पत्ति विवरण तथा अन्य वैयक्तिक विवरण प्रविष्ट गर्ने कार्य गरिएको ।
१८३	हाल अघि बढाइएको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण कार्य पूरा गरिनेछ । प्राप्त प्रतिवेदको आधारमा प्रदेश सरकारका संगठन तथा दरबन्दी पुनरावलोकन गरी समग्र संरचनाहरूलाई सक्षम र मितव्ययी बनाइनेछ ।	संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०८२ बमोजिम लुम्बिनी प्रदेश सरकारको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गर्ने कार्य भइरहेको ।
१७४	सार्वजनिक सेवामा कार्यरत राष्ट्रसेवक कर्मचारी, जनप्रतिनिधि र पदाधिकारीमा आध्यात्मिकता र पूर्वीय दर्शनको प्रभाव आन्तरिकीकरण गर्दै योग, ध्यान र सकारात्मक सोच विकासका व्यावहारिक अभ्यास मार्फत नैतिकता, सदाचार र निष्ठायुक्त संस्कृतिको प्रवर्धन गर्दै लगिनेछ ।	यस सम्बन्धमा विभिन्न कार्यक्रमहरू मार्फत् सार्वजनिक सेवामा कार्यरत राष्ट्रसेवक कर्मचारी, जनप्रतिनिधि र पदाधिकारीमा आध्यात्मिकता र पूर्वीय दर्शनको प्रभाव आन्तरिकीकरण गर्दै योग, ध्यान र सकारात्मक सोच विकासका व्यावहारिक अभ्यास मार्फत नैतिकता, सदाचार र निष्ठायुक्त संस्कृतिको प्रवर्धन गर्ने कार्य भएको ।
१८५	मन्त्रिपरिषद्को बैठकलाई प्रविधिमैत्री बनाई निर्णयलाई डिजिटाइज गर्दै लगिनेछ । निर्णय कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने पद्धतीलाई संस्थागत गरिनेछ ।	मन्त्रिपरिषद्को बैठकलाई प्रविधिमैत्री बनाई निर्णयलाई डिजिटाइज गर्ने तयारी भइरहेको ।
१८६	सुशासन प्रवर्धन गर्न, सेवा प्रवाहलाई छिटो, छरितो र सरल बनाउने उद्देश्यले प्रदेश सरकारका काम कारवाहीमा सूचना प्रविधिको अधिकतम उपयोग गरिनेछ ।	प्रदेश सरकारका काम कारवाहीमा सूचना प्रविधिको अधिकतम उपयोग हुँदै आएको र यसलाई थप प्रभावकारी बनाउन प्रदेश सरकारका निकायहरूसँग आवश्यक समन्वय गरिएको ।
१८७	प्रदेशबाट प्रवाह हुने मुख्य सेवाहरूलाई विद्युतीय प्रणालीमा रुपान्तरण गरी एकीकृत प्रदेश पोर्टलद्वारा सेवा उपलब्ध गराउने प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ । प्रदेश सरकारको आफ्नै विद्युतीय नेटवर्कको स्थापना गर्ने प्रक्रिया शुरु गरिनेछ ।	यस कार्यालय र प्रदेश सरकारका अन्य निकायहरूमा समेत GIOMS लागू भएको ।

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१८८	प्रदेश तथा स्थानीय तहका निर्वाचित जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको व्यक्तित्व विकास गर्दै कार्यक्षमता अभिवृद्धि गर्न विषयगत क्षेत्र केन्द्रित तालिम एवम् क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । प्रदेश सुशासन केन्द्रको नीतिगत, संस्थागत र संरचनागत सुधार गरी लुम्बिनी अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानको रूपमा विकास गर्दै लगिनेछ ।	प्रदेश तथा स्थानीय तहका निर्वाचित जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको व्यक्तित्व विकास गर्दै कार्यक्षमता अभिवृद्धि गर्न मातहतको प्रदेश सुशासन केन्द्र मार्फत् भएको । प्रदेश सुशासन केन्द्रलाई लुम्बिनी अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानको रूपमा स्थापित गरिएको ।
१९०	प्रदेशमा कार्यरत कर्मचारीलाई वैदेशिक तालिम, अध्ययन र अध्ययन भ्रमण जस्ता कार्यक्रममा सहभागी हुने अवसर वृद्धि गर्न नेपाल सरकारसँग प्रभावकारी समन्वय गरिनेछ । सङ्घीयताको सबलीकरण, विकास व्यवस्थापन, सेवा प्रवाह लगायतका विषयमा मित्रराष्ट्रहरूको अनुभव तथा ज्ञान हासिल गर्न अवलोकन भ्रमणको प्रबन्ध मिलाइनेछ ।	यस प्रकारका वैदेशिक तालिम, अध्ययन र अध्ययन भ्रमण जस्ता कार्यक्रमहरूमा प्रदेश सरकारका कर्मचारीहरूलाई सहभागी हुने अवसर प्रदान गरिएको ।
१९१	वित्तीय तथा आर्थिक अनुशासन कायम गरी आर्थिक कारोबारलाई मितव्ययी र कानुन सम्मत बनाई बेरुजु न्यूनीकरण गर्दै लगिनेछ । शून्य बेरुजु हुने तथा फछुयौटमा उत्कृष्ट कार्य गर्ने मन्त्रालय वा निकाय एवम् कर्मचारीलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।	वित्तीय तथा आर्थिक अनुशासन कायम गरी आर्थिक कारोबारलाई मितव्ययी र कानुन सम्मत बनाई बेरुजु न्यूनीकरण गर्ने कार्य उल्लेख्य रूपमा भएको ।
१९२	आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना र वार्षिक बजेटका बीचमा तादात्म्यता कायम गर्दै लगिनेछ । परिणाममुखी योजना कार्यान्वयनमा तहगत सरकार, सहकारी, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज र सरोकारवालाको सहभागिता र साझेदारी बढाउँदै लगिनेछ ।	आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना र वार्षिक बजेटका बीचमा तादात्म्यता कायम गर्ने गरिएको । योजना कार्यान्वयन तथा नतिजा प्राप्तिमा लागि तहगत सरकार लगायत सरोकारवाला पक्षहरूको सहभागिता तथा साझेदारीमा कार्यक्रमहरू सञ्चालन भएको ।
१९३	तथ्य र प्रमाणमा आधारित नीति तथा कानुन निर्माण र कार्यान्वयनका लागि प्रदेशको तथ्याङ्क प्रणालीलाई प्रभावकारी, व्यवस्थित तथा गुणस्तरीय बनाउने प्रक्रिया अघि बढाइनेछ । तथ्याङ्क साक्षरता, विश्लेषण र उपयोग सम्बन्धी क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालनका साथै प्रदेश तथ्याङ्क ऐनको समसामयिक संशोधन गरिनेछ ।	प्रदेशका कर्मचारीलाई तथ्यमा आधारित नीति निर्माणका लागि तथ्याङ्क साक्षरता, विश्लेषण तथा प्रयोग सम्बन्धी क्षमता विकास कार्यक्रम गरिएको ।
१९४	सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको अन्तर सम्बन्धलाई मजबुत र जीवन्त बनाउन प्रदेश समन्वय परिषद्को बैठकलाई समयवद्ध बनाई निर्णय कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ । जिल्लामा सञ्चालन हुने सार्वजनिक विकास निर्माणका कार्यहरूको समन्वय, सहजीकरण र अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि जिल्ला समन्वय समितिलाई आवश्यक	प्रदेश समन्वय परिषद्को बैठक नियमित सञ्चालन गरी यस परिषद् मार्फत् सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको अन्तर सम्बन्धलाई मजबुत र जीवन्त बनाइएको । जिल्ला समन्वय समितिलाई पाँच लाखका दरले बजेट विनियोजन गरी प्रदान गरिएको ।

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
	सहयोग तथा सहजीकरण गरिनेछ ।	
१९५	नेपालको संविधान बमोजिम प्रदेशको एकल तथा साझा अधिकारको सूचीमा रहेका विषयको कार्यान्वयनको लागि तर्जुमा गर्न बाँकी रहेका कानूनको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण गरी तर्जुमाको कार्य अगाडि बढाइनेछ ।	प्रदेशको एकल तथा साझा अधिकारको सूचीमा रहेका विषयको कार्यान्वयनको लागि तर्जुमा गर्न बाँकी रहेका कानूनको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण गरी तर्जुमाको कार्यका लागि आवश्यक अध्ययन भएको ।
१९६	प्रदेश सरकारको हक, हित र सरोकार रहेको मुद्दामा हुने प्रतिनिधित्व एवम् प्रतिरक्षालाई थप प्रभावकारी बनाउन मुख्यन्यायाधिवक्ताको कार्यालयलाई सबल र सक्षम बनाउदै लगिनेछ ।	प्रदेश सरकारको मुद्दा प्रतिरक्षालाई प्रभावकारी बनाउन मुख्यन्यायाधिवक्ताको कार्यालयलाई सबल र सक्षम बनाउदै लगिएको ।
१९७	नेपाल सरकारको सम्बद्ध मन्त्रालय तथा निकायहरूसँग समन्वय गरी राष्ट्रिय गौरवका रूपमा निर्माण भएको गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थललाई पूर्ण क्षमतामा सञ्चालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ । प्रदेशभित्र सञ्चालनमा आएका विमानस्थलहरूबाट नियमित उडान र अन्तर प्रदेश हवाई यातायात सञ्जालको विस्तार गर्न समन्वय गरिनेछ । दाङ्गको टरीगाँउ तथा अर्घाखाँचीको अर्घाभगवती विमानस्थलको निर्माण कार्य सम्पन्न गर्न नेपाल सरकारसँग समन्वय गरिनेछ ।	प्रदेश सरकारबाट गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थललाई पूर्ण क्षमतामा सञ्चालन गर्न एवम् प्रदेशभित्रका विमानस्थलहरूबाट नियमित उडान तथा विस्तार गर्न र दाङ्गको टरीगाँउ तथा अर्घाखाँचीको अर्घाभगवती विमानस्थलको निर्माण कार्य सम्पन्न गर्न नेपाल सरकारसँग समन्वय गरिदै आएको ।
१९८	आयोजनाको पहिचान, लेखाजोखा, विश्लेषण तथा प्राथमिकीकरण गरी कार्यान्वयनयोग्य आयोजनाको छनौटलाई वस्तुनिष्ठ र अनुमानयोग्य बनाउन प्रदेश आयोजना बैंक प्रणाली स्थापना गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।	प्रदेश आयोजना बैंकनिर्देशिका (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) , २०८२ निर्माण भई प्रदेश आयोजना बैंक प्रणाली कार्यान्वयनमा आएको ।
१९९	प्रदेश सरकारबाट कार्यान्वयन हुने आयोजना छनौट गर्दा लाभ लागत विश्लेषण, स्थानीय आवश्यकता, समावेशिता, सामाजिक न्याय, दिगोपन जस्ता पक्षलाई आधारको रूपमा लिइनेछ । प्रदेशका जिल्लास्थित कार्यालयबाट कार्यान्वयन हुने आयोजनामा स्थानीय तहको समेत अपनत्व अभिवृद्धि गर्न समन्वय गरिनेछ ।	लाभ लागत विश्लेषण, स्थानीय आवश्यकता, समावेशिता, सामाजिक न्याय, दिगोपन जस्ता पक्षका आधारमा आयोजना छनौट गरी आयोजनामा स्थानीय तहको समेत अपनत्व अभिवृद्धि गर्न समन्वय गरिएको ।
२००	प्रदेश गौरवका आयोजना छनौटको मापदण्डको आधारमा हाल कार्यान्वयनमा रहेका आयोजनाको पुनरावलोकन गरिनेछ ।	प्रदेश गौरवका आयोजना छनौटको मापदण्डको आधारमा हाल कार्यान्वयनमा रहेका आयोजनाको पुनरावलोकन गरिदै आएको ।
२०१	देउखुरी उपत्यकामा योजनाबद्ध नमूना सहरको विकासका लागि तयार भएको गुरुयोजना कार्यान्वयन गर्न आवश्यक लगानी जुटाई पूर्वाधार निर्माणका चरणबद्ध कार्यक्रम	गुरुयोजना कार्यान्वयनको पहिलो चरण अन्तर्गत लुम्बिनी प्रदेश सरकारको प्रशासनिक भवन तथा पूर्वाधार निर्माणको कार्य सम्पन्न भई सञ्चालनमा आएको । गुरुयोजनाले निर्दिष्ट गरेको

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
	सञ्चालन गरिनेछ । गुरुयोजनाले निर्दिष्ट गरेको जग्गा एकीकरणका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गर्नुका साथै स्थानान्तरण तथा पुनर्स्थापना योजना एडजस्टमेन्ट -रि) समेत तयार (प्लान गर्ने कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।	जग्गा एकीकरणका लागि सम्भाव्यता अध्ययनको काम सम्पन्न भई जग्गा रेखाङ्कन कार्यका लागि प्रक्रियामा रहेको ।
२०३	प्रदेश तथा स्थानीय निजामती सेवामा योग्य जनशक्ति आकर्षित गर्न अध्ययन, अनुसन्धान र प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।	निजामती सेवामा योग्य जनशक्ति आकर्षित गर्न अध्ययन हुँदै गरेको ।

४.१(ख): बजेट वक्तव्यको प्रगति (मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय)

बुँदा नं.	बजेट वक्तव्य	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१६६	संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण प्रतिवेदन समेतको आधारमा प्रदेश सरकारको संगठन संरचना र दरबन्दीलाई पुनरावलोकन गरिनेछ ।	प्रदेश कार्यविभाजन नियमावली, २०७९, संशोधन गरी मन्त्रालयल संख्या घटाइएको र सोही बमोजिम संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०८२ समेतलाई आधार लिई संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गर्ने तयारी भएको ।
१६७	भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गर्दै सुशासन प्रवर्धन तथा भ्रष्टाचार न्यूनीकरण सम्बन्धी पाँच वर्षे रणनीतिक कार्ययोजना, आचारसंहिता तथा मापदण्डको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि निजी क्षेत्र, सञ्चार माध्यम तथा नागरिकको सहभागिता बढाउदै लैजाने व्यवस्था गरेको छु ।	लुम्बिनी प्रदेश सरकारको "सुशासन प्रवर्धन तथा भ्रष्टाचार न्यूनीकरण सम्बन्धी पाँच वर्षे रणनीतिक कार्ययोजना" (आ .व. ०८६/२०८५ देखि ०८२/२०८९)को कार्यान्वयन गर्ने र प्रदेश सरकारका निकायहरूलाई समेत यस रणनीतिक कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि सहजीकरण तथा समन्वय गर्ने कार्य गरिएको ।
१६८	"सेवाग्राहीसँग प्रदेश सरकार" कार्यक्रम कार्यान्वयन मार्फत मोबाइल एप्लिकेशन, टोल फ्री सेवा, क्युकोड जस्ता .आर. विद्युतीय माध्यमद्वारा नागरिकका गुनासो सम्बोधन गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।	भन्ने अभियान कार्यान्वयनका "सेवाग्राहीसँग प्रदेश सरकार" लागि क्यु.कोड.आर., हटलाइन सेवा जस्ता विद्युतीय माध्यम मार्फत प्राप्त गुनासोहरूलाई तत्काल सम्बोधन गर्न गुनासो पोर्टल निर्माण गरिएको र सो मार्फत तत्काल सम्बोधन हुने गरेको ।
१६९	राप्ती उपत्यका मा रही (देउखुरी) प्रदेश सरकार मातहतका निकायमा कार्यरत कर्मचारीको कार्यालय आवागमनमा सहजताका लागि ती कर्मचारी यात्रा गर्ने रुटमा मितव्ययी तवरबाट एकीकृत परिवहन सञ्चालन गर्न बजेट व्यवस्था गरेको छु ।	अधिक प्रयासका बावजुद विविध कठिनाईका कारण कार्यान्वयन हुन नसकेको ।

बुँदा नं.	बजेट बक्तव्य	लक्ष्यप्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१७०	प्रदेश तथा स्थानीय तहमा कार्यरत स्थायी कर्मचारीलाई योगदानमा आधारित निवृत्तिभरणको निमित्त कोषकट्टी गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । स्वीकृत दरबन्दीमा करार सेवामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपाल सरकारसँगको समन्वयमा योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा योजनामा सहभागी गराउने कार्य अघि बढाउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।	योगदानमा आधारित निवृत्तिभरणको निमित्त कोषकट्टी कार्य हुँदै आएको । कर्मचारी सन्तति छात्रवृत्ति, बीमा लगायतका सुविधाको व्यवस्था गरिएको । स्वीकृत दरबन्दीको करार सेवामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपाल सरकारसँगको समन्वयमा योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा योजनामा सहभागी गराउने प्रयोजनको लागि आवश्यक गृहकार्य भएको ।
१७१	प्रदेश राजधानी देउखुरीमा कामकाज गर्नेगरी खटिएका कर्मचारीलाई प्रोत्साहनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु । प्रदेशमा कार्यरत कर्मचारीलाई दिइँदै आएको आन्तरिक पर्यटनकाजको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिएको छु ।	प्रदेश राजधानी देउखुरीमा कामकाज गर्नेगरी खटिएका कर्मचारीलाई प्रोत्साहन स्वरूप आन्तरिक पर्यटन काज सुविधा उपलब्ध गराइएको ।
१७२	कर्मचारी तथा पदाधिकारीमा पूर्वीय दर्शनको आन्तरिकीकरण, असल अभ्यास, सकारात्मक सोच तथा आध्यात्मिकता विकास सहितका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।	कर्मचारी तथा पदाधिकारीमा पूर्वीय दर्शनको आन्तरिकीकरण, असल अभ्यास, सकारात्मक सोच तथा आध्यात्मिकता विकास गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको ।
१७३	प्रदेश सुशासन केन्द्रको नीतिगत, संस्थागत र संरचनागत सुधारका लागि आवश्यक रकम छुट्याएको छु । प्रदेश तथा स्थानीय तहमा कार्यरत स्थायी कर्मचारीको व्यक्तिगत अभिलेख व्यवस्थापनका लागि प्रदेश निजामती किताबखाना स्थापना गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।	राष्ट्रिय किताबखाना बाट यस प्रदेशलाई (निजामती)PIS प्रणालीमा पहुँच हस्तान्तरण भएको र सोहो वमोजिम अभिलेख प्रविष्टिको लागि प्रदेश र स्थानीय तहका कर्मचारीको पद दर्ता, सिटरोल, सम्पत्ति विवरण तथा अन्य वैयक्तिक विवरण प्रविष्ट गर्ने कार्य गरिएको । साथै प्रदेश किताबखानका लागि पूर्व तयारी गरिएको ।
१७४	प्रदेश सरकारको हक हित र सरोकार रहेको मुद्दामा हुने प्रतिनिधित्व एवम् प्रतिरक्षालाई थप प्रभावकारी बनाउन मुख्यन्यायाधिवक्ताको कार्यालयलाई सबल र सक्षम बनाउन आवश्यक प्रबन्ध मिलाएको छु । प्रदेश सरकारबाट निर्माण भएका कानुनमा आम नागरिकको सहज पहुँचका लागि ल पोर्टल तयार गरी सञ्चालनमा ल्याउने व्यवस्था गरेको छु ।	प्रदेश सरकारको मुद्दा प्रतिरक्षालाई प्रभावकारी बनाउन मुख्यन्यायाधिवक्ताको कार्यालयलाई आवश्यक बजेट विनियोजन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिएको ।
१७५	तथ्य र प्रमाणमा आधारित नीति तथा कानुन निर्माण र कार्यान्वयनका लागि प्रदेशको तथ्याङ्क प्रणालीलाई प्रभावकारी, व्यवस्थित तथा गुणस्तरीय बनाउँदै लैजाने व्यवस्था मिलाएको छु ।	प्रदेशका कर्मचारीलाई तथ्यमा आधारित नीति निर्माणका लागि तथ्याङ्क साक्षरता, विश्लेषण तथा प्रयोग सम्बन्धी क्षमता विकास कार्यक्रम गरिएको ।
१७६	जिल्ला समन्वय समितिहरूबाट हुने अनुगमन प्रक्रियालाई थप प्रभावकारी बनाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।	लुम्बिनी प्रदेशका १२ वटा जिल्ला समन्वय समितिलाई पाँच लाख रुपैयाँका दरले बजेट विनियोजन गरी उपलब्ध गराइएको ।

४.१(ग): मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको वित्तीय प्रगति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	चालुतर्फको बजेट	पूँजीगततर्फको बजेट	जम्मा बजेट	चालु खर्च प्रतिशत	पूँजीगत खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च प्रतिशत
२०७८/७९	५८७२९५	२५३००	६१२५९५	७४.२५	८२.४९	७४.५९
२०७९/८०	९६८४९५	१५०५५०	१११९०४५	६९.३९	५०.४४	५९.९९
२०८०/८१	१५३७६९७	६०२५५	१५९७८७२	९६.५९	९.०८	९६.२३
२०८१/८२	५३८३८८	७२५५०	६१०९३८	४३.६९	१२.०३	३९.९३
२०८२/८३	४७२१००	२९७००	५०१८००	४५.४४	२८.४६	४४.४४

४.१(घ): मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको उपलब्धी

- ❖ शासकीय सुधार र सुशासन प्रवर्धनका लागि नीतिगत तथा कानूनी व्यवस्था,
- ❖ कर्मचारीको अभिलेख व्यवस्थापन (PIS),
- ❖ प्रदेश समन्वय परिषद्, प्रदेश निर्देशक समिति लगायतका संयन्त्रहरूलाई क्रियाशील तुल्याइएको,
- ❖ GIOMS को पूर्ण कार्यान्वयनको लागि पूर्वतयारी सम्पन्न,
- ❖ PLGSP तर्फ नवप्रवर्तनकारी परियोजनाहरू छनौट तथा कार्यान्वयन,

४.२ आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

४.२(क): नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति (आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय)

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१६८	सार्वजनिक खर्चलाई मितव्ययी, पारदर्शी, प्रभावकारी र नतिजामूलक बनाउन चालु खर्चलाई वाञ्छित सीमाभित्र राख्दै पूँजीगत खर्च वृद्धि गर्न मापदण्ड तयार गरी कार्यान्वयन गरिने।	प्रदेश सरकारको स्रोत संकुचनको अवस्थालाई हृदयंगम गर्दै चालु खर्च तर्फका विभिन्न शीर्षकहरूमा विनियोजन गरिएको बजेट २० प्रतिशत रोक्का गरिएको, सार्वजनिक खर्चलाई मितव्ययी, पारदर्शी र प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गर्नका लागि सार्वजनिक खर्च व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७९ कार्यान्वयनमा रहेको छ।
१६९	प्रदेश सरकारको आन्तरिक राजस्व परिचालन क्षमता विस्तार गर्न राजस्वको दायरा फराकिलो बनाउँदै लगिनेछ। राजस्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा गरी राजस्व सङ्कलनका लागि नीतिगत र संरचनागत सुधार गरिने।	राजस्व अभिवृद्धिका लागि गठित कार्यदलको अध्ययन प्रतिवेदन र राजस्व परामर्श समितिको प्रतिवेदनले दिएका सुझावहरू आर्थिक ऐन, २०८२ मार्फत सम्बोधन गरिएको। राजस्व प्राप्ति क्षेत्र विस्तारका लागि स्थानीय तहसमेतको समन्वयमा विभिन्न चरणमा औपचारिक/अनौपचारिक अन्तरक्रिया गरिएको।
१७०	बहुवर्षीय र स्रोत सुनिश्चितता प्राप्त आयोजना समयमै सम्पन्न हुने गरी प्राथमिकताका आधारमा बजेट विनियोजन गरिनेछ। दायित्व सृजनाभएका क्रमागत आयोजना तथा निर्माण कार्य शुरू भई सम्पन्न नभएका अधुरा आयोजनालाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी कार्यान्वयनमा लगिनेछ। पूर्वाधार विकासका साना आयोजना स्थानीय तहमार्फत् कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइने।	प्रदेशका बहुवर्षीय आयोजनाको स्रोत सहमति सम्बन्धी मापदण्ड, २०८२ स्वीकृत भई बहुवर्षीय आयोजनाको सहमति दिने कार्यलाई थप व्यवस्थित गरिएको। बहुवर्षीय आयोजनामा पर्याप्त बजेटको विनियोजन सुनिश्चितताका लागि सम्बन्धित मन्त्रालयलाई थप जिम्मेवार बनाईएको।

१७१	सङ्घीय र स्थानीय तहमार्फत् कार्यान्वयन भैरहेका आयोजनासँग प्रदेशका आयोजनाको दोहोरोपन हटाउनका लागि सङ्घीय कार्यालय र स्थानीय तहसँग समन्वय र सहकार्य गरिने।	आयोजनामा दोहोरोपन हुन नदिनका लागि निरन्तर संघ तथा स्थानीय तहसँग समन्वय गर्ने गरिएको, एउटै आयोजनाका लागि विभिन्न तहबाट छुट्याइएको आयोजना कार्यान्वयनका लागि थप प्रभावकारीता ल्याउन संघ तथा स्थानीय तहबाट आयोजना कार्यान्वयन गराउन सक्ने प्रावधान प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८२ मा समेत व्यवस्था गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको।
१७२	प्रदेशको समग्र आर्थिक विकासका लागि निजी, सहकारी, गैरसरकारी क्षेत्र तथा विकास साझेदारहरूसँगको समन्वय र सहकार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइने।	बजेट तर्जुमा, नीति तर्जुमा तथा कानूनी प्रबन्ध गर्ने समयमा निजी, सहकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्र तथा विकास साझेदारसँग समन्वय गर्ने गरिएको, विभिन्न सीप विकास सम्बन्धित कार्यक्रमहरू विकास साझेदारसँगको समन्वयमा सञ्चालन गर्ने गरिएको।
१७३	दिगो विकास लक्ष्य, क्षेत्रगत रणनीतिहरू, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मञ्चहरूमा गरिएको प्रतिबद्धता र अन्तरप्रदेश समन्वय र सह-लगानीमा कार्यान्वयन हुने आयोजनालाई विशेष प्राथमिकता दिइने।	बजेट कोडिङलाई महत्व दिई दिगो विकास लक्ष्य तथा विभिन्न क्षेत्रगत रणनीतिहरू, अन्तर्राष्ट्रिय प्रविद्धता बमोजिम बजेट निर्माण तथा कार्यान्वयनका लागि मन्त्रालय तथा निकायहरूलाई मार्गदर्शन गर्ने गरिएको।
१७४	वित्तीय हस्तान्तरणमार्फत् स्थानीय तहमा विनियोजन भएको बजेटको कार्यान्वयन अवस्था र प्रगति विवरण यथा समयमै प्राप्त गर्न सकिने गरी सूचना प्रविधिमा आधारित प्रणालीको विकास गरिने।	
१७५	प्रदेश र प्रदेशभित्रका स्थानीय तहमा विकास साझेदारको सहयोगमा सञ्चालन हुने आयोजनाहरूको विवरण अद्यावधिक गर्नुका साथै दोहोरो नपर्ने गरी प्राथमिकताप्राप्त क्षेत्रमा केन्द्रित गर्न नेपाल सरकार एवम् स्थानीय तहसँग समन्वय गरिने।	प्रदेश सरकारका मन्त्रालय/निकाय, स्थानीय तथा विकास साझेदारहरूसँगको समन्वय गरिएको।
१९१	वित्तीय तथा आर्थिक अनुशासन कायम गरी आर्थिक कारोबारलाई मितव्ययी र कानूनसम्मत बनाई बेरुजु न्यूनीकरण गर्दै लगिनेछ। शून्य बेरुजु हुने तथा फछ्यौटमा उत्कृष्ट कार्य गर्ने मन्त्रालय वा निकाय एवम् कर्मचारीलाई पुरस्कृत गरिने।	आर्थिक कारोबारलाई मितव्ययी र कानून सम्मत बनाई बेरुजु न्यूनीकरणका लागि विभिन्न निकायलाई सहजीकरण र स्पष्टता प्रदान गर्ने गरिएको, विभिन्न उच्चस्तरीय बैठकमा समेत बेरुजु फछ्यौटलाई प्राथमिकता दिन अनुरोध गर्ने गरिएको।

४.२(ख): बजेट वक्तव्यको प्रगति (आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय)

बुँदानं.	बजेट वक्तव्य	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१९२	आन्तरिक आयको आधारलाई सुदृढ बनाउन राजस्व सुधार सुझाव कार्यदलले दिएका सुझावलाई क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ। करका दरलाई अन्य प्रदेशको दरसँग समेत सामञ्जस्यता कायम गरी राजस्वको दायरा विस्तार गरिनेछ। राजस्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा गरी राजस्व सङ्कलनलाई प्रभावकारी बनाइने।	आर्थिक ऐन, २०८२ मार्फत केही सुझाव कार्यान्वयन गरिएको तथा करको दरलाई अन्य प्रदेशको दरसँग सामञ्जस्यता कायम गरिएको र कार्यदलले दिएको अन्य सुझाव आर्थिक ऐन, २०८३ मा समावेश गरिएको।
१९३	राजस्व प्रणालीलाई प्रविधिमैत्री, स्वचालित, पारदर्शी र करदातामैत्री बनाई स्वेच्छिक कर सहभागिता अभिवृद्धि गरिने।	राजस्व संकलन गर्ने केही कार्यालयहरूमा QR कोड मार्फत राजस्व संकलन गर्ने कार्य सुरुवात भएको।
१९४	आन्तरिक राजस्व परिचालनलाई अभिवृद्धि गर्न विद्यमान करका दरहरूमा पुनरावलोकन गर्नुका साथै नयाँ क्षेत्र विस्तार गरेको।	कर छुट तथा सुविधा प्रदान गर्नुका साथै करको दायरा भन्दा बाहिरका करदातालाई करको दायरामा ल्याइएको।

१९५	सवारी साधन सम्बन्धी कर, शुल्क तथा दस्तुरलाई समसमायिक बनाएको छु। सवारी तथा सवारी चालकबाट असुल गरिएको दण्ड जरिवाना बापतको रकम प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला हुने व्यवस्था मिलाइने।	प्रदेश आर्थिक ऐन, २०८२ मा सवारी साधन सम्बन्धी केही कर, शुल्क तथा दस्तुरलाई समसमायिक बनाइएको।
१९६	प्रदेशभित्र प्लाष्टिकजन्य सामग्री उपभोगलाई निरुत्साहित गर्न यस्ता वस्तुहरुको प्रयोगमा वातावरणीय सेवा शुल्क लगाउने व्यवस्था गरेको।	प्रदेश आर्थिक ऐन, २०८२ मा व्यवस्था गरी कार्यान्वयनमा रहेको
१९७	कानून बमोजिम तोकिएको समयभित्र नवीकरण नभएका सवारी साधन संवत् २०८२ पुस मसान्तसम्म नवीकरण हुन आएमा लागने कर लिई जरिवानाको पचहत्तर प्रतिशत छुट गर्ने व्यवस्था मिलाएको।	छुट सम्बन्धी व्यवस्था गरी म्याद नाघेका सवारी साधनलाई गरेको दायरामा ल्याइएकव।
१९८	प्रचलित कानूनबमोजिम सञ्चालन अनुमति लिनुपर्ने बाहेक नवीकरण नगरी सञ्चालनमा रहेका वा दर्ता भई सञ्चालनमा नरहेका अन्य प्राइभेट तथा साझेदारी फर्मले संवत् २०८२ पौष मसान्तभित्र नवीकरण वा नियमानुसार खारेज गर्न आवेदन दिएमा लागने शुल्क लिई जरिवाना रकममा पचहत्तर प्रतिशत छुट दिने व्यवस्था गरेको।	छुट सम्बन्धी व्यवस्था गरी म्याद नाघेका सवारी साधनलाई गरेको दायरामा ल्याइएकव।
१९९	आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा दर्ता हुने लघु, घरेलु तथा साना उद्योगलाई प्रचलित कानून बमोजिम लागने दर्ता शुल्कको पचास प्रतिशत छुट दिई दर्ता गर्ने व्यवस्था गरेको।	लघु, घरेलु तथा साना उद्योगलाई छुट दिई दर्ता गर्ने कार्य गरिएको।
२००	वन क्षेत्रलाई राजस्व वृद्धि र प्रदेश समृद्धिको प्रमुख आधारको रूपमा उपयोग र व्यवस्थापन गरिनेछ। वनक्षेत्र भित्रको निर्माणजन्य सामग्रीको व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाई प्रदेशको राजस्व वृद्धि गर्न आवश्यक नीतिगत र कानून परिमार्जन गर्ने व्यवस्था मिलाएको।	वन क्षेत्रको आय ८५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.७६ करोड पुगेको।
२०१	सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको वार्षिक रु.२ लाख सम्मको आम्दानीमा एक प्रतिशत, रु.२ लाख भन्दा बढीको आम्दानीमा आफ्ना समूहको सदस्यहरुबाट प्राप्त भएमा पाँच प्रतिशत र समूह बाहिरबाट प्राप्त भएमा पच्चिस प्रतिशतले हुने सेवा शुल्क प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला हुने व्यवस्था मिलाएको।	
२०२	सङ्घीयताको मर्म बमोजिम प्रदेशले पाउनुपर्ने अनुदान, बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने राजस्व र रोयल्टीलाई न्यायोचित बनाउन नेपाल सरकारसँग समन्वय गरिने।	नेपाल सरकारसँग समन्वय भइरहेको।
२०३	प्रदेशका रणनीतिक महत्वका आयोजनाहरुको लागि आवश्यक स्रोत प्रबन्ध गर्न मिश्रित, हरित जस्ता बैकल्पिक विकास वित्त एवम् ऋण परिचालन गर्ने प्रक्रिया आगाडि बढाइने।	
२०४	आगामी आर्थिक वर्षको बजेट कार्यान्वयनबाट पुँजीगत खर्च परिचालनमा गुणात्मक सुधार हुने र सार्वजनिक वित्त प्रणाली थप चुस्त भई खर्चको प्रभावकारिता बढ्ने अपेक्षा गरेको छु। बजेटमा प्रस्ताव गरेको राजस्व सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट राजस्वको आधार तथा दायरा विस्तार भई प्रदेशको	बजेटमा प्रस्ताव गरेको राजस्व सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट राजस्वको आधार तथा दायरा विस्तार भई प्रदेशको आन्तरिक राजस्व १५.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.६ अर्ब ३० करोड पुगेको।

	आन्तरिक राजस्व परिचालन थप सुदृढ हुँदै जाने विश्वास लिएको।	
२०६	प्रस्तुत बजेट कार्यान्वयनबाट प्रदेशको अर्थतन्त्रमा गतिशीलता आउने र उत्पादन वृद्धि तथा रोजगारी सिर्जना हुन गई दिगो, फराकिलो एवम् समावेशी आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न सघाउ पुग्ने विश्वास लिएको छु। नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तह एवम् निजी क्षेत्रको लगानी समेतबाट आगामी आर्थिक वर्ष लुम्बिनी प्रदेशको आर्थिक वृद्धि ६.५ प्रतिशत हुने अनुमान गरेको।	

४.२(ग): आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको वित्तीय प्रगति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	चालुतर्फको बजेट	पूँजीगततर्फको बजेट	जम्मा बजेट	चालु खर्च प्रतिशत	पूँजीगत खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च प्रतिशत
२०७८/७९	३००४३८	२५०००	३२५४३८	३५.५८	८३.४९	३९.२६
२०७९/८०	३६५९७७	४९९९२	४१५८८९	३०.८४	३४.३४	३९.२६
२०८०/८१	९०९००	६४००	९७३००	६७.८५	५३.०६	६६.८८
२०८१/८२	९५०००	५०००	१०००००	६८.१०	६९.९२	६८.१९
२०८२/८३	१२३९५०	१३०००	१३६९५०	४६.६७	३५.४७	४५.६०

४.२(घ): आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको उपलब्धी

- ❖ प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धी नियमावली, २०८३ जारी गरिएको ,
- ❖ आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को बजेट यथार्थपरक बनाउन प्रयास गरिएको,
- ❖ आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा भुक्तानी दिन बाँकी भई प्रचलित कानून/न बमोजिम सृजित दायित्व फरफारक गरिएको,
- ❖ प्रदेशका बहुवर्षीय आयोजनाको स्रोत सहमति सम्बन्धी मापदण्ड २०८२ जारी गरी ६९ वटा , .आयोजनालाई रु४ अर्ब ८२ करोड ८१ लाखको स्रोत सुनिश्चितता प्रदान गरिएको,
- ❖ प्रदेश सरकारको आन्तरिक राजस्व १५.८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.६ अर्ब ३० करोड पुगेको।
- ❖ सार्वजनिक खर्च व्यवस्थापन निर्देशिका २०७९ का व्यवस्थालाई कडाइका साथ पालना गर्न , आन्तरिक लेखापरीक्षणमार्फत अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाइएको,

४.३ आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

४.३(क): नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति (आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय)

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
-----------	--------------------	-----------------------------------

१५२	प्रदेशको शान्ति सुरक्षा, अपराध नियन्त्रण, सडक सुरक्षा तथा विपद् व्यवस्थापन कार्यलाई प्रविधिमैत्री बनाउँदै सुरक्षा निकायको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ। प्रहरी समायोजन, क्षमता विकास एवम् संरचनागत सुधारको लागि नेपाल सरकार संग समन्वय गरिनेछ।	प्रदेश प्रहरीसँगको समन्वयमा आवश्यक सामग्री तथा पूर्वाधार निर्माणका कार्य भैरहेको
१५३	नेपाल सरकार, स्थानीय तह, निजीक्षेत्र एवम् सहयोगी संस्था लगायतका सरोकारवालासंग समन्वय र सहकार्य गरी विपद् व्यवस्थापनका पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पुनर्लाभका कार्य प्रभावकारी बनाइनेछ। प्रदेश आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्रलाई चौविसै घण्टा सञ्चालनमा ल्याइनेछ। स्थानीय आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्रको संस्थागत क्षमता विकासमा समेत सहयोग तथा सहजिकरण गरिनेछ।	विपद् उद्धार तथा राहत वितरणको कार्य नियमित भैरहेको साथै प्रदेश आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्रको क्षमता विकासका कार्य भैरहेको।
१५४	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यलाई प्रभावकारी बनाउन विषयगत क्लस्टरको संयोजन गर्ने निकायले आ-आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्र आपतकालिन योजना बनाउने, प्रतिकार्यको नमुना प्रदर्शन गर्ने लगायतका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।	कलष्टरबाट आ-आफ्नो क्षेत्रको कार्य योजना तयारी तथा विभिन्न विकास साझेदार संघ सस्थाको समन्वयमा ड्रिल अभ्यास, टेवल टप र सिमुलेसन गरीएको
१५५	विपद् उत्थानशील हाम्रा गाँउ, सुरक्षित बनाउछौ आफ्नो ठाँउ भन्ने मुल नाराक साथ जलवायु परिवर्तनका प्रतिकुल असरहरूलाई न्यूनीकरण गर्न विपद् उत्थानशील विकास व्यवस्थापनको अवधारणालाई प्रत्येक क्षेत्रगत कार्यक्रमहरूमा आन्तरिकीकरण गरिनेछ।	
१५६	प्रदेश सरकार र अन्य साझेदारसंगको सहकार्यमा विद्यालयमा आधारित विपद् पूर्व तयारी तथा व्यवस्थापन स्रोत केन्द्र स्थापना गरी विद्यालयहरू मार्फत विपद् प्रतिकार्यको अभियान समुदायमा बिस्तार गरिनेछ।	
१५७	विपद् पूर्व सूचना प्रणालीलाई सुदृढ, व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ। प्रदेशस्थित सङ्घीय जल तथा मौसम कार्यालयहरूबाट प्रवाह हुने प्राथमिक सूचना प्रदेशमा समेत तत्काल उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइनेछ। प्रदेश राजधानीस्थित देउखुरी उपत्यकाको उयुक्त स्थानमा मौसम केन्द्र स्थापना गर्ने कार्य अघि बढाइनेछ।	
१५८	विपद्जन्य घटनामा हराएका व्यक्तिहरूको खोज तथा उद्धार कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन सुरक्षा निकायको क्षमता अभिवृद्धिका साथै आवश्यक उपकरण लगायतका सामग्रीको प्रबन्ध गरिनेछ।	जनशक्ति तथा नेतृत्व अभावमा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न नसकिएको
१५९	नेपाल सरकार र स्थानीय तह एवम् सुरक्षा निकाय, शैक्षिक संस्था, सञ्चार माध्यम लगायतका निकायसंग समन्वय गरी लागु औषध दुरुपयोग न्यूनीकरणसम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम बिस्तार गर्दै लगिनेछ। प्रदेशस्तरमा पुनर्थापना केन्द्र स्थापना एवम् सञ्चालन गर्ने विषयमा सम्भावना अध्ययन गरिनेछ।	
१६०	प्रदेशस्थित कारागार तथा बालसुधार गृहको भौतिक पूर्वाधार निर्माण र मर्मत सम्भार कार्य नेपाल सरकारसंगको समन्वय एवम् प्राथमिकताको आधारमा गर्दै लगिनेछ। कैदिबन्दी तथा कानूनको विवादमा परेका बालकका लागि तनाव व्यवस्थापन, मनोमाजिक परामर्श सहितका सीप विकास र शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालनमा सहयोग गरिनेछ।	बाल सुधार गृह रुपन्देही र बाल सुधार गृह, नौवस्तामा सकारात्मक सोच विकास तथा तनाव व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रम सम्पन्न गरीएको
१६१	सशस्त्र द्वन्द्व, जनआन्दोलन, मधेश आन्दोलन लगायतका घटना घाइते, अपाङ्ग, भएका व्यक्ति तथा सहिद र बेपत्ता पारिएका व्यक्तिका परिवारका सदस्यलाई नेपाल सरकारसंग समन्वय गरी सरकारी अस्पतालमा उपचार र जीवनोपयोगी सीपमूलक तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।	लुम्बिनी प्रादेशीक अस्पताल र राप्ती प्रादेशीक अस्पतालसं सम्झौता गरी कार्य सम्पन्न गरिएको, दुवै अस्पतालबाट २३ जना लाभान्वित भएको

१६२	प्रदेशको क्षेत्राधिकारभित्र पर्ने सञ्चार माध्यमको दर्ता, नवीकरण लगायतका काम प्रदेशबाटै हुने व्यवस्था मिलाइनेछ।	पूर्णरूपमा कार्यान्वयन नभएको,
१६३	शासकीय सुधार, विकास निर्माण, सेवा प्रवाह, लगायतका सूचनाहरू आम नागरिकसम्म सहज र सरल रूपमा पुऱ्याउन सञ्चार माध्यम एवम् प्रेस जगतसँग सहकार्य गरिनेछ। प्रदेश सरकारबाट सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न गरी सञ्चार माध्यम स्थापनाका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ।	सञ्चार माध्यम तथा पत्रकार महासंघ संगको समन्वय तथा सहकार्यमा क्षमता विकास तथा सचेतनाका कार्यक्रम सन्चालन गरीएको
१६४	सार्वजनिक महत्व एवम् सरवकारका विषयमा आम नागरिकलाई जागरुक र सुसूचित गराउन सो सम्बन्धी कार्यक्रम उत्पादन र प्रसारणमा सार्वजनिक तथा निजी रेडियो, टेलिभिजन, छपा र अनलाइन सञ्चार माध्यमसँग सहकार्य गरिनेछ।	-
१६५	यस प्रदेशमा सञ्चालनमा रहेका सञ्चार माध्यममार्फत प्रकाशन तथा प्रसारण हुने सूचना, सन्देश, विज्ञापन लगायतका सञ्चार सामग्रीहरू एकीकृत गरी एकद्वार प्रणालीमार्फत वितरण गर्न प्राथमिकता दिइनेछ।	-
१६६	प्रदेश सरकारबाट निर्माण भएका कानुनमा आम नागरिकको सहज पहुँचका लागि ल पोर्टन तयार गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ। प्रदेश राजपत्रको सम्पादन तथा प्रकाशनलाई व्यवस्थित बनाई सरोकारवाला तथा सर्वसाधारणको पहुँच हुने व्यवस्था मिलाइनेछ। कानुन निर्माणको पक्रियामा पूर्व विधायिकी परिक्षणलाई प्रभावकारी बनाइनेछ। स्थानीय तहबाट निर्माण भएका कानुनहरूको अध्ययन गरी प्रदेश कानुनबमोजिम एकरूपता र सामञ्जस्यता कायम गर्दै लैजाने व्यवस्था मिलाइनेछ।	-
१६७	प्रदेश सरकारका निकायबाट प्रवाह हुने सेवा, तथ्याङ्क एवम् सूचना व्यवस्थापनलाई प्रविधिमैत्री बनाउदै लगिनेछ।	सूचना तथा संचार प्रविधि प्रतिष्ठानबाट विभिन्न कार्यक्रम सन्चालन गरीएको

४.३(ख): बजेट वक्तव्यको प्रगति (आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय)

बुँदा नं.	बजेट वक्तव्य	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१६०	सुरक्षा निकाय, स्थानीय तह र सरोकारवाला निकायसंगको समन्वय तथा सहकार्यमा आत्महत्याका घटनाहरूको रोकथाम तथा न्यूनीकरण गर्न सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरीएको छ।	सम्पन्न नभएको
१६१	विपद् पूर्व सूचना प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्दै विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्साङ्कन एवं विपद् उद्धारका लागि आवश्यक सामग्री खरिद गर्न रकम विनियोजन गरिएको छ।	सम्पन्न नभएको
१६२	विपद् प्रतिकार्यका लागि सुरक्षा निकायको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै अन्तर निकाय समन्वय प्रभावकारी बनाउदै विपद् पूर्वतयारीका लागि सचेतना कार्यक्रम सन्चालनका लागि आवश्यक रकम विनियोजन भएको छ। दुर्गम इलाकामा विपद् उद्धारमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले एक स्थानीय तह एक हेलिप्याड कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ।	सम्पन्न नभएको
१६३	सशस्त्र द्वन्दका क्रममा घाइते तथा अपांग भएका व्यक्तिहरूलाई निःशुल्क उपचारको व्यवस्था तथा सिप मुलक तालिम सञ्चालनका लागि आवश्यक रकम विनियोजन भएको छ।	लुम्बिनी प्रादेशीक अस्पताल र राप्ती प्रादेशिक अस्पतालसँग सम्झौता गरी कार्य सम्पन्न गरिएको, दुवै अस्पतालबाट २३ जना लाभान्वित भएको

१६४	साइबर सुरक्षाक लागि प्रादेशिक सूचना प्रणालीको सुदृढीकरण गर्दै लैजाने व्यवस्था मिलाइएको छ।	
१६५	सञ्चार क्षेत्रको संरचनागत सुधार, पत्रकार दुर्घटना बीमा, क्षमता विकास तथा प्रोत्साहनका कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ। लोक कल्याणकारी सूचना सम्प्रेषणका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिएको।	पत्रकार महासंघको समन्वयमा क्षमता विकासका कार्यक्रम सन्चालन गरिएको

४.३(ग): आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयको वित्तीय प्रगति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	चालुतर्फको बजेट	पूँजीगततर्फको बजेट	जम्मा बजेट	चालु खर्च प्रतिशत	पूँजीगत खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च प्रतिशत
२०७८/७९	२८६४३३	४०९३५०	६९५७८३	४६.००	५३.३५	५०.२९
२०७९/८०	२६००८४	४९२७९५	६७२७९९	५२.२७	६४.६५	५९.८७
२०८०/८१	४२५४६२	३९५२६०	७४०७२२	५०.३६	६३.४४	५५.९३
२०८१/८२	३३३४९९	९९५९६६	५२९३६५	५२.९७	५०.३२	५१.९९
२०८२/८३	२०९८९६	९४९२००	३५९०९६	३८.२४	३२.९९	३६.०६

४.३(घ): आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयको उपलब्धी

- ❖ सशस्त्र द्वन्द्वका क्रममा घाइते अपाङ्ग उपचार कार्यक्रम सम्पन्न, २३ जनाले उपचार प्राप्त,
- ❖ बाल सुधार गृहमा तनाव व्यवस्थापन तथा तनाव व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रममा २५१ जना लाभग्राही,
- ❖ विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी टेबल टप, क्लष्टर मिटिङहरू र सिमुलेसन कार्य,
- ❖ भूकम्प सम्बन्धी ड्रिल मा २०० जना विद्यार्थी लाभग्राही भएको (अभ्यास),
- ❖ निजी आवास पुनर्निर्माणतर्फ रु.६९ लाख २० हजार र विभिन्न विपद्का घटनाको राहत रु.७९ लाख ८ हजार वितरण,
- ❖ संस्था दर्ता ५ वटा र नवीकरण २६ वटा गरिएको

४.४ उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय

४.४(क): नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति (उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय)

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
२५	व्यवसाय दर्ता, नविकरण जस्ता कार्यलाई विद्युतीय प्रणालीमा आवद्ध गरिने छ। नविकरण हुन नसकेका तथा रुग्ण उद्योग एवम् वाणिज्य फर्मलाई निश्चित अवधि तोकिएको एक पटकका लागि कर छुट तथा सहूलियत प्रदान गरी नविकरण, सञ्चालन र पनर्थापना गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ। उद्यमीहरूलाई उत्प्रेरित गर्न उद्यम विकास कोषको प्रभावकारी परिचालन गरिने छ।	लुधु, घरेलु तथा साना उद्योग दर्ता गर्दा ५०% छुट दिइएको साथै नविकरण हुन नसकेका प्राइभेट फर्महरूलाई जरिवानामा ९५% छुट दिएपछि नविकरण हुने व्यवस्था मिलाइएको। उद्योग तथा वाणिज्यको फर्मको दर्ता, नविकरण र खारेजी प्रक्रिया अनलाईन प्रणालीका माध्यमबाट हुने गरेको।
२६	बजारमा खाद्य वस्तुको सहज उपलब्धता, गुणस्तर तथा उचित मूल्य कायम राख्नको लागि सूचकका आधारमा गरिने बजार अनुगमन र	निर्देशनालय तथा सम्बन्धित घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयमार्फत संघीय कार्यालय तथा स्थानीय तह

	नियमन कार्यलाई थप प्रवाकारी बनाईनेछ। खाद्य वस्तुको कृतिम अभाव तथा मुल्य नियन्त्रण गर्न आवश्यक नीतिगत एवम् कानूनी प्रबन्ध गरिनेछ। उपभोक्ता अधिकारको संरक्षण गर्न जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। दुर्गम जिल्लामा सुपथ मूल्य पसल सञ्चालन कार्यलाई विस्ता गर्दै लगिनेछ।	समेतको सहभागिता र गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्र समेतको समन्वयमा उद्योग, वाणिज्य फर्महरूको अनुगमन गरी बजारमा स्वस्थ खाद्य वस्तुको आपूर्तिको सम्बन्धमा नियमन गर्ने गरिएको।
२७	श्रम बजारको माग अनुरूप सीपयुक्त प्राविधिक जनशक्ति तयार गर्न विभिन्न व्यवसायिक सीपमूलक तालिम सञ्चालन गर्ने र सीप परीक्षण गरी प्रमाणपत्र जारी गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयबाट उद्यमशीलता विकास सम्बन्धी सीपमूलक तालिम प्रदान गरिएको साथै CTEVT सीप परीक्षण गराई प्रमाणपत्र समेत प्रदान गरिएको।
३०	रोजगारीको सम्भाव्य क्षेत्रको पहिचान, श्रमिक र रोजगारदाता बीचको अन्तरसम्बन्ध, सामाजिक सुरक्षा, श्रम शक्ति व्यवस्थापन, असंगठित क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिकलाई औपचारिक दायरामा ल्याउने प्रक्रिया लगायतका विषयहरू समावेश गरी श्रम तथा रोजगार नीति तर्जुमा गरिनेछ।	श्रम तथा रोजगार नीतिको मस्यौदा तयार भईसकेको र छलफलको क्रममा रहेको।
३१	संगठित तथा असंगठित क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिकहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन र अभिलेखीकरण गरी सामाजिक सुरक्षा प्रणालीमा आवद्ध गर्दै लैजाने व्यवस्था मिलाईनेछ।	घरेलु कार्यालयमार्फत असंगठित क्षेत्रका श्रमिकहरूको तथ्याङ्क संकलन भइरहेको
३३	वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका युवाहरूको ज्ञान, सीप र अनुभवको उपयोग गर्न सीप परीक्षणका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। दक्ष प्रशिक्षकको रूपमा समेत परिचालन गरिनेछ।	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयबाट उद्यमशीलता विकास सम्बन्धी सीपमूलक तालिम प्रदान गरिएको साथै CTEVT सीप परीक्षण गराई प्रमाणपत्र समेत प्रदान गरिएको।
३६	सवारी साधनको विवरण विद्युतीय प्रणालीमा अभिलेखीकरण गरिनेछ। राजस्व भुक्तानीलाई अनलाईन प्रणालीमा आवद्ध गरी सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाईनेछ।	EVRS प्रणालीको प्रयोगको व्यवस्थापनमा जोड दिइएको, VRS System सुधारको लागि यातायात विभागसँग समन्वय गरिएको र EDLVRs प्रणालीको लागु भएको।
३९	सवारी दुर्घटनाको सम्भावित क्षेत्रहरूमा जोखिम संकेत र सूचना पाटीको प्रयोग बढाउँदै लगिनेछ। विद्यार्थी ट्राफिक सचेतना कार्यक्रमलाई आवश्यकता अनुसार विस्तार गर्दै लगिनेछ।	मन्त्रालय र यातायात सेवा कार्यालयहरूद्वारा सवारी दुर्घटनाको सम्भावित क्षेत्रहरूमा जोखिम संकेत, सूचना पाटी र ट्राफिक सचेतना कार्यक्रम निरन्तर रूपमा भइरहेको।

४.४(ख): बजेट वक्तव्यको प्रगति (उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय)

बुँदा नं.	बजेट वक्तव्य	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
४७	स्वदेशमा नै रोजगारी सिर्जना गर्न उद्यमशीलता विकास, विशेष सीपमूलक तालिम तथा स्वरोजगारका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बजेट विनियोजन भएको।	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयबाट उद्यमशीलता विकास सम्बन्धी सीपमूलक तालिम प्रदान गरिएको साथै CTEVT सीप परीक्षण गराई प्रमाणपत्र समेत प्रदान गरिएको।
४८	युवाहरूलाई रोजगारीको अवसर दिलाउन तथा स्वरोजगार	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयबाट उद्यमशीलता विकास

	बनाउन परीक्षण सहितको सीप विकास र प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बजेट विनियोजन भएको।	सम्बन्धी सीपमूलक तालिम प्रदान गरिएको साथै CTEVT सीप परीक्षण गराई प्रमाणपत्र समेत प्रदान गरिएको।
४९	उद्योगी व्यवसायिको सम्मान र उपभोक्ता अधिकारको संरक्षण गर्दै सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक रकम विनियोजन भएको।	उद्योगी व्यवसायिहरूसँग उपभोक्ता अधिकारका लागि जनचेतना कार्यक्रम प्युठान र रोल्पासम्म सम्पन्न गरिएको।
५०	उपभोग्य वस्तुको सहज र सरल आपूर्तिको लागि लुम्बिनी प्रदेशको एक मात्र हिमाली जिल्ला रुकुम (पुर्व) मा सुपथ मूल्य पसल सञ्चालन गर्न बजेट व्यवस्था भएको।	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, रुकुम पूर्वद्वारा सपथ मूल्य पसल सञ्चालन गरिएको।
५१	स्थानीय घरेलु मदिराको उत्पादन, ब्राण्डिङ, बजारीकरण तथा विक्रिका लागि कानूनी प्रबन्ध मिलाईने।	लुम्बिनी प्रदेशमा उत्पादित घरेलु मदिराको नियमन तथा व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धी विधेयक मस्यौदा गर्न तयार भएको अवधारणापत्रमा सैद्धान्तिक सहमतीको माग गरिएको
६९	यातायात सेवाका सबै अभिलेखलाई विद्युतीय प्रणालीमा हस्तान्तरण गर्दै जान व्यवस्था मिलाउने। प्रदेश यातायात कार्यालयहरुबाट समेत सवारी चालक अनुमति पत्र छपाइ गर्ने व्यवस्था मिलाउन बजेटको व्यवस्था भएको।	EVRS प्रणालीको प्रयोगको व्यवस्थापनमा जोड दिइएको, VRS System सुधारको लागि यातायात विभागसँग समन्वय गरिएको र EDLVRS प्रणाली यातायात कार्यालयमा प्रयोग भईरहेको।
७१	वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका युवाहरुको सीप परीक्षण गरी स्वरोजगार बन्न प्रोत्साहनका कार्यक्रम, वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी सूचना प्रवाह, न्यायमा पहुँच तथा वित्तीय साक्षरता प्रदान गर्दै सहजकर्ता तथा आप्रवासी श्रमिकको क्षमता अभिवृद्धि गर्न बजेट विनियोजन भएको।	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयबाट उद्यमशीलता विकास सम्बन्धी सीपमूलक तालिम प्रदान गरिएको साथै सीप परीक्षण समेत गराइएको, वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका युवाहरुमा भएको सीप परीक्षण कार्यलाई निरन्तरता दिइएको।

४.४(ग): उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालयको वित्तीय प्रगति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	चालुतर्फको बजेट	पूँजीगततर्फको बजेट	जम्मा बजेट	चालु खर्च प्रतिशत	पूँजीगत खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च प्रतिशत
२०७९/८०	३५५११२	५११५५	४०६२६७	६९.००	२५.७३	६३.५५
२०८०/८१	९८६९७१	५१८६००	१५०५५७१	४९.२४	४४.५७	४७.६३
२०८१/८२	५३२५१७	८९०२८२	१४२२७९९	६२.७०	६९.३४	६९.८५
२०८२/८३	६९८५११	१२०५७००	१९०४२११	६६.८७	५७.५३	६०.९६

४.४(घ): उद्योग, पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालयको उपलब्धी

- ❖ उपभोक्ता अधिकार र उद्योगीहरुको सम्मानका लागि उपभोक्ता अधिकार सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन,
- ❖ सवारी दुर्घटना न्यूनीकरणका लागि सवारी चालक, सहचालकहरुलाई ट्राफिक सचेतना कार्यक्रमबाट दाड, बाँके र बर्दियाका करिव ४०० सवारी चालकलाई ट्राफिक सचेतना प्रदान गरिको,
- ❖ प्रदेश कार्यक्रम समन्वय तथा कार्यान्वयन एकाईको बैठक बसी वैदेशिक रोजगारीलाई थप प्रभावकारी बनाउने गरी एजेण्डा तयार गरिइको,
- ❖ प्रदेश तहमा आप्रवासी कामदार सञ्चालको क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन,

- ❖ प्रदेश सभाका सदस्यहरूसँग विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्तर्क्रिया तथा छलफल कार्यक्रम,
- ❖ अन्तर्राष्ट्रिय आप्रवासी कामदार दिवसको सन्दर्भमा अन्तरक्रिया तथा सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन,
- ❖ वित्तिय साक्षरता सहभागिको लागि हाते पुस्तिका तथा पासबुक छपाई तथा वितरण गरिएको,
- ❖ सूचना, शिक्षा तथा संचार सामग्री निर्माण तथा छपाई (स्थानीय तह - रोजगार सेवा केन्द्र तथा स्रोत केन्द्रको प्रयोगार्थ) गरि वितरण गरिएको,
- ❖ समुदाय र विद्यालयमा सवारी दुर्घटना न्यूनीकरण सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको,
- ❖ लुम्बिनी प्रदेशमा उत्पादित घरेलु मदिराको नियमन तथा व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धी विधेयक मस्यौदा गर्न तयार भएको अवधारणापत्रमा सैद्धान्तिक सहमतीको माग गरिएको,
- ❖ श्रम तथा रोजगारी नीतिको मस्यौदा तयार गरिएको,

४.५ ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालय मन्त्रालय

४.५(क): नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति (ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालय)

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रमको	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
६४	सिँचाइ गुरुयोजना तथा आवश्यक संस्थागत तथा कानूनी व्यवस्था गरिने	परामर्श सेवामा विनियोजन भएको बजेट रोक्काको कारण अपेक्षित उपलब्धि हासिल हुन नसकेको। आयोजना सूची (Project Inventory) र प्रादेशिक सिँचाइ गुरुयोजना (Provincial Irrigation Master Plan) निर्माणका आधार तहका छलफल र प्रारम्भिक तथ्याङ्क संकलन कार्य सुरु गरिएको। केहि ऐन र कार्यविधिको मस्यौदा तयार भएको।
६५	सतह सिँचाइको सम्भावना नभएका पहाडी टार, खेतवारी र बाँझो जमिनमा लिफ्ट प्रविधि मार्फत सिँचाइ सेवाको विस्तार गर्दै लगिने	न्यून बजेट विनियोजनका कारण कृषकको माग बमोजिम सिँचाइ सेवा विस्तार गर्न नसकिएको; १४ वटा मौजुदा लिफ्ट सिँचाइ योजनाहरूको मर्मत सम्भार तथा सुदृढीकरण गरिएको। परम्परागत तथा नविन प्रविधिको माध्यम बाट ७१७३ हेक्टर सिँचित क्षेत्र सुदृढीकरण गरिएको।
६६	एकीकृत सिँचाई तथा कृषि विकास कार्यक्रम	सम्बन्धित जलस्रोत तथा सिँचाइ विकास डिभिजन/सब डिभिजन कार्यालयहरू र कृषि ज्ञान केन्द्रहरू बीच आपसी समन्वय र सहकार्यमा वार्षिक विकास तथा कार्यक्रममा समावेश भएका योजनाहरू कार्यान्वयन भएको।
६८	जलाशययुक्त बहुउद्देश्यीय सिँचाइ आयोजना, वर्षे पानी सङ्कलन पोखरी, पुराना ताल तथा पोखरी संरक्षण	१२ वटा सिँचाइ पोखरीको संरक्षण तथा सुदृढीकरण गरिएको।
६९	भूमिगत स्यालो तथा डिप ट्युबवेल सिँचाई कार्यक्रम	आ.व. २०८२/८३ मा २९५ वटा स्यालो ट्युबवेल, ८१ वटा पावर ड्रिल स्यालो ट्युबवेल तथा ३३ गोटा डिप ट्युबवेलको निर्माण मार्फत बाह्र महिना सिँचाइ सुविधाको

		सुनिश्चितता गरिएको ।
७०	सम्पन्न सिँचाइ प्रणालीको दिगो व्यवस्थापन र संचालन गर्न उपभोक्ता संस्थाको क्षमता विकास कार्यक्रम	आ.व. २०८२।८३ मा ६० वटा सिँचाइ मुहान/बाँधहरूको निर्माण तथा सुदृढीकरण गरिएको; ११२ कि.मि. पक्कि नहरको निर्माण गरिएको; १६९ कि.मि. पाइप क्यानल निर्माण गरिएको र सिँचाइ सँस्थागत विकास कार्यक्रम मार्फत सिँचाइ जल उपभोक्ता सँस्थाको क्षमता विकास कार्यक्रम गरिएको ।
७१	जलजन्य विपद्का कारण हुने बाढी, पहिरो, डुवान संग सम्बन्धित जलउत्पन्न प्रकोप न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	१२ कि.मी. तटबन्ध निर्माण मार्फत बस्ती, कृषियोग्य जमिन, सिँचाइ एवं अन्य भौतिक संरचनाको संरक्षण तथा १३७ हे. कृषियोग्य जमिनको उकास गरिएको ।
७३	सौर्य ऊर्जा प्रविधि जडान	२०६ किलोवाट विक सौर्य ऊर्जा उत्पादन हाइब्रिड प्रविधि जडान ।
७४	ग्रामीण बिधुतिकरण एबम् सौर्य ऊर्जा कार्यक्रम	७.८ कि मी LT Line तथा २.२ कि.मी. HT Line विस्तार गरिएको । १०० थान सौर्य ऊर्जा जडान; ६६३ थान सुधारिको चुलो जडान; १ थान सँस्थागत सोलार ब्याकअप जडान र २३ थान घरेलु बायोग्यास प्लान्ट निर्माण गरिएको

४.५(ख): बजेट वक्तव्यको प्रगति (ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालय)

बुँदा नं.	बजेट वक्तव्य	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१३४	एकीकृत सिँचाइ तथा कृषि विकास कार्यक्रम	सम्बन्धित जलस्रोत तथा सिँचाइ विकास डिभिजन/सब डिभिजन कार्यालयहरू र कृषि ज्ञान केन्द्रहरू बीच आपसी समन्वय र सहकार्यमा वार्षिक विकास तथा कार्यक्रममा समावेश भएका योजनाहरू कार्यान्वयन भएको ।
१३५	सतह, भूमिगत, लिफ्ट सिँचाइ तथा नया प्रविधिको प्रयोग गरि सिँचाई सुविधा बिस्तार गर्ने	१४ वटा मौजुदा लिफ्ट सिँचाइ योजनाहरूको मर्मत सम्भार तथा सुदृढीकरण गरिएको ।
१३६	कृत्रिम पोखरी तथा स-साना जलाशय निर्माण, पुराना ताल तथा पोखरिहरूको संरक्षणमार्फत भूमिगत जल पुनर्भरण कार्यक्रम	१२ वटा सिँचाइ पोखरीको संरक्षण तथा सुदृढीकरण गरिएको ।
१३७	बाणगंगा,प्रगना कुलो, मर्चवार लिफ्ट सिँचाई प्रणाली समुक्त व्यवस्थापन तथा संचालन	बाणगङ्गा र प्रगना सिँचाइ कुलोको नियमित तथा आकस्मिक मर्मत सम्भार गरी करिव १०००० हेक्टर सिंचित क्षेत्रमा बर्षेभरि सिँचाइ सुविधा उपलब्ध गराइएको । मर्चवार लिफ्ट सिँचाइ योजनाको बहुवर्षीय स्रोत सुनिश्चितता प्राप्त भइ नहर तथा नहर संरचनाको पुनर्स्थापना कार्यको लागि खरिद प्रक्रिया अगाडी बढाइएको ।

१३८	जल जन्य विपद् बाट खेत बस्ती तथा भौतिक पूर्वाधारहरुको संरक्षण तथा जोखिम न्यूनीकरण गर्न तटबन्ध तथा नदी व्यवस्थापनको कार्य गर्ने	१२ कि.मी. तटबन्ध निर्माण मार्फत बस्ती, कृषियोग्य जमिन, सिँचाइ एवं अन्य भौतिक संरचनाको संरक्षण तथा १३७ हे. कृषियोग्य जमिनको उकास गरिएको।
१३९	बातावरणमैत्री वैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन कार्यक्रम	१०० थान सौर्य ऊर्जा जडान गरिएको।
१४०	जल उत्पन्न प्रकोप न्यूनीकरण र व्यवस्थापन कार्यक्रम	१२ कि.मी. तटबन्ध निर्माण मार्फत बस्ती, कृषियोग्य जमिन, सिँचाइ एवं अन्य भौतिक संरचनाको संरक्षण तथा १३७ हे. कृषियोग्य जमिनको उकास गरिएको।
१४२	सौर्य उर्जा जडान कार्यक्रम	२०६ किलोवाट विक सौर्य ऊर्जा उत्पादन हाइब्रिड प्रविधि जडान गरिएको।

४.५(ग): ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयको वित्तीय प्रगति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	चालुतर्फको बजेट	पूँजीगततर्फको बजेट	जम्मा बजेट	चालु खर्च प्रतिशत	पूँजीगत खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च प्रतिशत
२०७८/७९	२३३४१८	३७४९१६५	३९८२५८३	७७.६४	७९.९९	७९.८५
२०७९/८०	२७९६५१	३५२६७००	३७९८३५१	७०.५१	८४.०६	८३.०९
२०८१/८२	२५८८४९	३०९२०५१	३२७०९००	७०.९१	७७.३६	७६.८५
२०८२/८३	२८००००	२४०६०००	२६८६०००	६८.१६	७०.८६	७०.५७

४.५(घ): ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयको उपलब्धी

सिँचाइ एवं नदि नियन्त्रण तर्फ:

- ६० वटा सिँचाइ मुहानबाँधहरुको निर्माण/ तथा सुदृढीकरण
- ११२ किपक्की नहरको निर्माण .मी.
- १६९ कि.मि. सिँचाइको लागि पाइप लाइनिङ्ग निर्माण
- १२ वटा सिँचाइ पोखरीको निर्माण तथा सुधार
- १४ वटा लिफ्ट सिँचाइ योजनाको निर्माण तथा सुदृढीकरण
- ३३ वटा डिप ट्यूबवेल सिँचाइ योजनाको निर्माण
- २९५ वटा स्यालो ट्यूबवेल निर्माण
- ८१ वटा पावर ड्रिल स्यालो ट्यूबवेलको निर्माण
- १२ कि तटबन्ध/नदि नियन्त्रण .मी.निर्माण
- २०१८ हे सिंचित क्षेत्र विस्तार
- ७१७३ हे सिंचित क्षेत्र सुदृढीकरण
- १३७ हे जमिन तटबन्धबाट उकास

उर्जा विकास तर्फ:

- सौर्य उर्जा उत्पादन हाइब्रिड प्रविधि २०६ कि.वा.
- सौर्य उर्जा जडान १०० थान

- विद्युतीकरण HT Line २२ कि.मी.
- विद्युतीकरण LT Line ७८ कि.मी.
- सुधारिएको चुलो जडान ६६३ थान
- सोलर व्याकअप सिस्टमको जडान (संस्थागत) १ थान
- घरेलु वायोग्याँस प्लान्ट निर्माण २३ थान

४.६ कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय

४.६(क): नीति तथा कार्यक्रमको र बजेट वक्तव्यको प्रगति (कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय)

नीति त. का.बुँदा नं.	ब.व.को बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
२	२८	कुपोषणको समस्या बढी देखिएका क्षेत्रहरूमा पोषणयुक्त खाद्य वस्तु उत्पादन तथा उपभोग गर्ने सघन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।	महिला बालबालिका लक्षित पोषण सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत बाँके, अर्घाखाँची, बर्दिया, दाङ र कपिलवस्तुमा करिब १५६ हे. तरकारी खेती भईरहेको र ५६६० घर परिवार लाभान्वित भई खानपानमा सुधार हुने अपेक्षा ।
३	३१/ ३३	प्रदेशमा सञ्चालित बालीवस्तु विशेष सघन व्यावसायिक उत्पादन क्षेत्र विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै हुलाकी मार्ग लक्षित मासु र दुग्धजन्य उत्पादन वृद्धिका लागि भैंसीपालन प्रवर्धन कार्यक्रम शुरु गरिनेछ ।	- वाली वस्तु विशेष सघन व्यावसायिक उत्पादन क्षेत्र विकास कार्यक्रम अन्तर्गत तोरीको मुल/ उन्नत विउ र मल वितरण गरी २९५ हेक्टरमा तोरी खेती भई करिब ३७६ मे. टन उत्पादन भई ६६८ घरपरिवार लाभान्वित भई भएको । करिब २ हेक्टरमा स्याउ, ३०० हेक्टरमा धान, ६९.१३ हेक्टरमा तरकारी र आलु खेती भई ६०४ घरपरिवार लाभान्वित भएका । -हुलाकी मार्ग लक्षित भैंसीको वंश सुधार कार्यक्रम तराईका ६ जिल्लामा संचालनमा आई कार्यान्वयनको चरणमा रहेको ।
४	४४	कृषिको उत्पादकत्व वृद्धिका लागि साना सिँचाई कार्यक्रम मार्फत् सिंचित क्षेत्र विस्तार गरिनुका साथै सिंचित क्षेत्रमा बाली विविधीकरणद्वारा बाली सघनता वृद्धि गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।	सिँचाई सहित कृषि विकास कार्यक्रम अन्तर्गत सिँचाई कुलो निर्माण, सिँचाई पोखरी निर्माण, पाईप वितरण, बोरिङ जडान, पम्पसेट, मोटर वितरण जस्ता कृष्याकलापहरू मार्फत करिब ९५३.७ हेक्टर क्षेत्रफलमा सिँचाई सुविधा विस्तार भएको । एकीकृत कृषि/सिँचाई विकास कार्यक्रमबाट १५१ हेक्टर र सिंचित क्षेत्र लक्षित वाली सघनता वृद्धि कार्यक्रमबाट १७३ हेक्टर क्षेत्रफलमा तरकारी, फलफूल, मकै, सुन्तला, अन्य खाद्यान्न लगायतका व्यावसायिक कृषि बालीवस्तुको उत्पादन प्रवर्द्धन भएको ।

५	२९	कृषि उत्पादनलाई पूर्ण प्राङ्गारिक उत्पादनमा रुपान्तरण गरी निश्चित अवधि भित्र पूर्ण प्राङ्गारिक प्रदेश बनाउने कार्यलाई अभियानका रुपमा अगाडि बढाइनेछ ।	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि, अगुवा कृषक तथा सरोकारवाला संग प्राङ्गारिक खेती सम्बन्धी अन्तरक्रिया, प्राङ्गारिक उत्पादनको बजारीकरणका लागि प्याकेजिङ/लेबलिङमा सहयोग, भकारी सुधार तथा कम्पोष्ट मल निर्माण, प्राङ्गारिक कृषि प्रवर्द्धन कार्यक्रमहरु संचालन गरिएको । त्यस्तै कृषि विकास निर्देशनालय र कृषि ज्ञान केन्द्र, कपिलबस्तुबाट ७ ओटा प्राङ्गारिक मल उत्पादकहरुलाई सहयोग गरिएको । रुकुम पूर्वमा ८ हेक्टर क्षेत्रफल लगाइएको करिव ४५ मे.टन लसुन र २७ हेक्टर क्षेत्रफलमा लगाइएको करिव २७५ मे.टन बर्षे
६	३६	गुणस्तरीय बीउ, विरुवा नक्ष तथा मत्स्य भुरा उत्पादनका लागि कृषक समूह, सहकारी तथा निजी स्रोत केन्द्रलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । बागवानी स्रोत केन्द्र कपिलवस्तु तथा बाखा स्रोत केन्द्र अर्घाखाँचीको क्षेत्र विस्तार सम्बन्धी कार्य अगाडि बढाइनेछ । पहाडी जिल्लाहरुमा फलफूल र तरकारीको प्रदेशस्तरीय स्रोत केन्द्र स्थापनाको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।	-पहाडी जिल्लाहरुमा फलफूल र तरकारीको प्रदेशस्तरीय स्रोत केन्द्र स्थापनाको सम्भाव्यता अध्ययन कार्यक्रम अन्तर्गत गुल्मीमा पहाडी फलफूल बालीको स्रोत केन्द्र र प्यूठान जिल्लामा तरकारी बालीको स्रोत केन्द्र स्थापनाको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरी सरोकारवालाहरुबीच छलफल गरिएको ।
८	३४	पशुपन्छी तथा मत्स्यपालनमा उत्पादकत्व वृद्धि गर्न नल सुधार, यान्त्रिकीकरण, आहार व्यवस्थापन, खोप सेवा, रोग निदान तथा उपचार सेवालाई विस्तार गर्दै लगिनेछ । उत्पादन लागत कम गर्न घाँसमा आधारित पशुपालन व्यवसायलाई प्रवर्धन गरिनेछ । गुल्मी र अर्घाखाँची जिल्लामा सञ्चालित खोरेत मुक्त अभियानलाई निरन्तरता दिँदै थप दुई जिल्लामा विस्तार गरिनेछ । माछा पोखरीमा प्रयोग हुने विद्युत महशुलमा अनुदान दिने व्यवस्था गरिनेछ । पहाडी क्षेत्रमा मत्स्य पालनको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।	-पशुपन्छीको नक्ष सुधार अन्तर्गत गाइमा ५१,५३८, भैंसमा ५४,२१० र बाखामा ६०५ गरी जमा १०६३५३ पशुमा कृत्रिम गर्भाधान गरिएको । -खोरेत मुक्त जिल्ला अभियान कार्यक्रम अन्तर्गत परिचालित ५०४ जना भ्यकसिनेटरलाई अभिमुखिकरण गरी १०,१३,७०८ पशुलाई खोरेत रोग विरुद्ध खोप लगाइएको । -मत्स्य पोखरीमा प्रयोग हुने विद्युतीय महशुलमा छुट अनुदानको लागि सुचना प्रकाशन भई २९ जना कृषकलाई रु ९ लाख ३३ हजार अनुदान प्रवाह भएको भईरहेको ।
९	४३	सीमान्तकृत विपन्न, मुक्तकमैया, मुक्तकमलहरी, भूमिहीन लगायतका समुदायको जीवनस्तर सुधार गर्न रोजगारी तथा आय आर्जन अभिवृद्धि हुने गरी करार खेती बगर खेती, सामूहिक खेती तथा पशुपन्छीपालन लगायतका लक्षित समुदाय विशेष कृषि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । माध्यमिक तहका विद्यार्थीहरुलाई स्कूल हर्टिकल्चर कार्यक्रम कृषि बागवानी कार्यक्रममा आवद्ध गरी श्रमको सम्मान गर्ने संस्कृतिको विकास गर्दै लगिनेछ ।	माध्यमिक तहका विद्यार्थीहरुलाई स्कूल हर्टिकल्चर कार्यक्रम अन्तर्गत ११ ओटा जिल्लामा कार्यक्रम संचालन गरि ६०५ जना प्रत्यक्ष रुपमा मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी खेति, फूल खेति, च्याउ खेति, फलफूल खेति मार्फत कृषिमा आवद्ध भएको जसबाट श्रम संस्कृतिको विकास गर्न सहयोग पुग्ने । ११ जिल्लामा लक्षित समुदायको आयआर्जन वृद्धि गरी जीवनस्तर सुधार गर्न मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी खेतिका लागि आवश्यक सामग्री तथा प्रविधि सहयोग गरिएको जसबाट ६९७ घरपरिवार लाभान्वित भई ८४ हेक्टर क्षेत्रफलमा मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी उत्पादन भैरहेको ।

१०	३०	कृषिको जैविक विविधता, कृषकको परम्परागत ज्ञान, सीप र प्रविधिको संरक्षण र प्रवर्धन गर्दै घिउपुरी, तिलकी, कालानमक, अनदी र हंशराज समेतका धानबाली एवम् चिनो, कागुनो, कोदो, फापर, थारु आलु, रातोमुला जस्ता रैथाने बाली तथा स्थानीय जातका सुंगुर, बाखा तथा कुखुरा लगायतका पशुपन्छीको संरक्षण, सूचीकरण र प्रवर्धन गर्ने कार्य अघि बढाइनेछ ।	- रैथाने बाली तथा स्थानीय जातका बालीवस्तु प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत दाङमा ४ हेक्टरमा तिलकी र सिमठारो धान, प्यूठानमा कोदोको विविधिकरण मार्फत बजारिकरणका लागि बिस्कुट उद्योगलाई सहयोग, बर्दियामा कालानमक धानको बीउ संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न प्याकेजिङ्ग र बजारीकरण सम्बन्धि सामाग्री सहयोग गरिएको । साथसाथै अन्य मेशिनरी, बीउ विजन, प्रविधि विस्तार, मलखाद तथा अन्य प्राविधिक सहयोग मार्फत पुराना र रैथाने बाली र तिनका जातहरूको संरक्षण तथा प्रसार गर्न सहयोग पुगेको ।
१२	३२	घरदैलोमा प्राविधिक सेवा, व्यावसायिक कृषिजन्य उत्पादनमा टेवा भन्ने मान्यतालाई आत्मसात् गर्दै व्यावसायिक कृषकको फर्ममै पुगी घुम्ती प्राविधिक परामर्श तथा उपचारको विशेषज्ञ सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । बालीनाली र पशुपन्छीमा लाग्ने रोगको नमूना परीक्षण र रोग निदान सेवालाई प्रभावकारी बनाउन प्रयोगशाला तथा भेटेरिनरी अस्पतालहरूको सुदृढीकरण तथा स्तरोन्नति गरिनेछ ।	व्यावसायिक कृषि फार्ममा विज्ञ सहितको प्राविधिक सेवा कार्यक्रम अन्तर्गत कृषि तर्फ ७३६ वटा व्यावसायिक फर्ममा गई प्राविधिक सेवा र आवश्यक फर्महरूमा वस्तुगत सेवा दिईएको । - Door to Door अन्तर्गत १०१२ जना कृषकको जम्मा १८७६ वटा (१२२४ गाई र ६५२ भैसी) पशुहरूमा बाझोपन निवारण गरेको । - व्यवसायीक पशुपन्छी तथा मत्स्य फार्ममा विज्ञ सहितको प्राविधिक सेवा कार्यक्रम अन्तर्गत १०६६ वटा व्यावसायिक फर्ममा गई प्राविधिक सेवा र वस्तुगत सेवा दिईएको ।
१३	४५	खुला रुपमा छोडिएका पशुचौपायाको उचित व्यवस्थापनका लागि स्थानीय तहसँग समन्वय र सहकार्यमा नीतिगत प्रबन्ध सहित तत्कालीन र दीर्घकालीन उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ । सहरी क्षेत्र लगायत घना बस्तीमा रहेका छाडा कुकुरहरूको बन्ध्याकरण र भ्याक्सिनेसन कार्यक्रमलाई विस्तार गर्दै क्रमशः सबै जिल्लामा पुर्याइनेछ ।	- खुला रुपमा छोडिएका पशुचौपायाको उचित व्यवस्थापनका लागि गौशाला व्यवस्थापन कार्यक्रम अन्तर्गत १६ वटा गौशालालाई रु २५ लाख १८ हजार अनुदान प्रवाह गरिएको । - खुला रुपमा छोडिएका पशुचौपायाको उचित व्यवस्थापनको नितिगत व्यवस्थाको लागि प्रतिवेदन तयार गरि मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पेश गरिएको । - २५६७ वटा कुकुरहरूको बन्ध्याकरण र ९६९५ डोज रेविज रोग विरुद्ध भ्याक्सिनेसन गरिएको ।
१५	३८	कृषि क्षेत्रको विकासका लागि निर्माण गरिएका पूर्वाधार तथा वितरित कृषि उपज ढुवानीका साधन, ठूला मेसिन, औजार उपकरणहरू पूर्ण क्षमतामा उपयोगमा ल्याउने व्यवस्था मिलाइनेछ । कृषि उपज बजारीकरणका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । शुलभ कर्जा तथा ब्याजमा अनुदान कार्यक्रमलाई थप सरलीकृत गरी विस्तार गरिनेछ ।	- बीउ आलुको ढुवानी, बोरा तथा शित भण्डार शुल्कमा सहयोग कार्यक्रम अन्तर्गत शित भण्डारण शुल्कमा सहयोग दिई ४९.७६६ मेट आलु भण्डारण तथा बजारीकरणमा सहयोग भएको । कृषि उपज बिक्री स्थल, संकलन केन्द्रहरूको स्तरोन्नति तथा सुधार गरी क्षमता वृद्धि गरी पूर्ण रुपमा संचालनमा ल्याउन सकिने बनाउन सहयोग गरिएको ।

			बर्दियामा बेसार सुकाउने ड्रायरमा सहयोग मार्फत वजारमा गुणस्तरीय र सुरक्षित बेसारको धुलो उपलब्ध भै उपभोक्ताले गुणस्तरिय वस्तु उपभोग गर्न पाएको साथै संस्थाले खाद्य अनुज्ञापत्र समेत प्राप्त गरी वजारमा मापदण्ड अनुसारको बेसार उपलब्ध भएको - महको प्रशोधन तथा प्याकेजिङमा यन्त्र उपकरण तथा सामग्री सहयोग कार्यक्रम अन्तर्गत प्यूठान, रुपन्देही र कपिलवस्तुका ६० जना कृषक/फर्महरूलाई महमदानी, मैनबक्स जस्ता उत्पादन सामग्री र बाल्टी, डब्बा जस्ता बजारीकरण प्रवर्द्धन सामग्रीहरू वितरण गरीएको। महको गुणस्तर परिक्षणको लागि २५ वटा नमुना परिक्षण गरी सुधार गर्नुपर्ने विषयहरूबारे लिखित रूपमा सम्बन्धित उत्पादकलाई सुझाव दिईएको।
१७	३६	प्रदेशलाई बीउविजनमा आत्मनिर्भर बनाउन बीउ उत्पादन एवम् सङ्कलनलाई विशेष अभियानको रूपमा अघि बढाइनेछ ।	- बीउ आत्मनिर्भर कार्यक्रम अन्तर्गत ४५० कृषक घरघुरी बीउ उत्पादन कार्यमा संलग्न भई आलु, तोरी, राजमा, खाद्यान्नबाली (धान, मकै, गहुँ), दलहन बालीको ६ हेक्टरमा प्रजनन बीउ, १२६.३४ हेक्टरमा मूल बीउ, २७.१२ हेक्टर प्रमाणित बीउ मार्फत विभिन्न बालीका करिब ६१७.६ मे.ट. बीउ उत्पादन भएको ।
२०		कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनका आधारमा उत्कृष्ट सहकारी सङ्घ, संस्थालाई पुरस्कृत गरिनेछ । कमजोर अवस्थामा रहेकालाई सबलीकरण गर्न क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।	PEARLS तथा MCI विधिबाट ३०३ सहकारी संस्थाहरूको वार्षिक कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन गरी आवश्यक पृष्ठपोषण प्रदान गरिएको, १० जिल्लामा सहकारी संस्थाहरूका सदस्यहरूका लागि सहकारी शिक्षा प्रदान गरिएको । ८ जिल्लामा स्थानीय तहका जन प्रतिनिधि, कर्मचारी, सहकारी संघका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरूको लागि सहकारी कानून र PEARLS तथा MCI विधिबाट सहकारी संस्थाको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन बारे अभिमूखिकरण गरीएको ।
२१	४०	अनुमति तथा इजाजत नलिई सञ्चालन भएका सहकारीलाई कारबाहीको दायरामा ल्याइनेछ । समस्याग्रस्त सहकारीको अनुगमन गरी समस्या समाधानका लागि पहल गरिनेछ ।	३०३ ओटा सहकारीहरूको अनुगमन गरी PEARLS तथा MCI विधिबाट सहकारी संस्थाको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन गरिएको ।
२२	४६	घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्कलाई कारोबारमा आधारित बनाउन संस्थागत सुधार गरी यथार्थपरक बनाइनेछ । स्थानीय तहसँगको समन्वयमा प्रदेश भू-उपयोग योजना तर्जुमा गर्ने कार्य अघि बढाइनेछ ।	दिर्घकालिन भू-उपयोग योजनाको आधार पत्र तयार गर्न विषयगत मन्त्रालय तथा कार्यालयहरूबाट तथ्याङ्क तथा राय सुझाव माग गरिएको ।

४.६(ख): कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालयको वित्तीय प्रगति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	चालुतर्फको बजेट	पूँजीगततर्फको बजेट	जम्मा बजेट	चालु खर्च प्रतिशत	पूँजीगत खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च प्रतिशत
२०७८/७९	३१५२०४४	२५१०४१	३४०३०८५	५१.३५	५८.४३	५१.८८
२०७९/८०	२३२९५५१	१४९९४९	२४७९५००	६०.४४	३७.७८	५९.०७
२०८०/८१	१७२८१८६	१८०२४५	१९०८४३१	६७.७७	३०.०३	६४.२१

२०८१/८२	१३८१८२५	९६२६४	१४७८०८९	६८.५२	६०.११	६७.९८
२०८२/८३	१३८८५५०	११६२००	१५०४७५०	५६.८६	५९.९८	५७.१०

४.६(ग) कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालयको उपलब्धी

- ❖ ५६५.१३ हे.क्षेत्रफलमा स्याउ, आलु, सुन्तला, धान, तोरी, तरकारी बालीहरूको उत्पादन प्रवर्द्धन सम्बन्धि क्रियाकलापबाट ११५६ ओटा घरपरिवार लाभान्वित भएका
- ❖ विभिन्न बालीहरूको प्रजनन बीउ ६ हे, मूल बीउ १२६.३४ हे., प्रमाणित बीउ २७.१२ गरी जम्मा १९९.८ हे. मा बीउ उत्पादन कार्यक्रम संचालन, बीउ उत्पादन ६१७.६ मे.ट.,
- ❖ लक्षित वर्गहरूलाई आयआर्जनमा सहयोग पुर्याउन मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी खेति, च्याउ उत्पादन, सिंचाई क्षेत्र विस्तार गरी उत्पादन वृद्धि गर्न सहयोग, कुल २४० हे. क्षेत्रफल विस्तार भई ६३३९ घरधुरी लाभान्वित,
- ❖ अकबरे खुर्सानी, कुरिलो, वर्षे आलु, तरकारी, किवी, उखु, रैथाने बालीजस्ता बालीबस्तु प्रवर्द्धनका क्रियाकलापहरू संचालित भई ५३ हे. क्षेत्रफलमा ७१८ मे.ट उत्पादनको अनुमान, लाभान्वित घरधुरी ७३७,
- ❖ उपचार सेवा पाएका पशुपन्छी १०३३१९१, प्रयोगशाला सेवा पाएका पशुपन्छी २९४५०, खोपसेवा पाएका पशुपन्छी २६७५८२८, FMD खोप सेवा १०१३७०८ र कृत्रिम गर्भाधान सेवा दिएको पशु ९५८३४,
- ❖ PEARLS and MCI विधिबाट प्रदेश मातहतका सहकारीहरूको मुल्याङ्कन अनुगमन ३६८ वटा।

४.७ वन तथा वातावरण मन्त्रालय

४.७(क): नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति (वन तथा वातावरण मन्त्रालय)

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
८७	वन स्रोतको दिगो उपयोग गर्न सम्बर्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापन कार्यक्रमलाई थप विस्तार गरिनेछ। वन व्यवस्थापनमा उपभोक्ता समूह तथा सरोकारवालाको सक्रिय सहभागितामा वन पैदावारको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरी रोजगारी सृजना गरिनेछ। वन क्षेत्रलाई राजस्व वृद्धि र प्रदेश समृद्धिको प्रमुख आधारको रूपमा उपयोग र व्यवस्थापन गरिनेछ।	५६४ वटा सामुदायिक वन, ८ वटा साझेदारी वन र ४ वटा चक्ला गरी जम्मा ५७६ वनको जम्मा १९९४९० हेक्टर वन सम्बर्द्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापनबाट व्यवस्थापन भएको। राष्ट्रिय वनक्षेत्रबाट ३०.७५ लाख घनफिट काठ तथा ९१०१ चट्टा दाउरा, ६७.४२ लाख केजी जडिबुटी तथा गैहकाष्ठ वन पैदावर र ४१.६० लाख घन फिट नदिजन्य पदार्थ उत्पादन भएको। साथै निजी वन बाट २२.१० लाख घन फिट काठ र ४४०८.३६ चट्टा दाउरा उत्पादन तथा विक्रि वितरण भएको। वन क्षेत्रबाट २८ लाख १३ हजार (श्रमदिन) रोजगारी सिर्जना भएको।

		वन पैदावार बिक्री वितरण बाट संघिय सञ्चित कोषमा १४ करोड ९ लाख, ५३ हजार प्रदेश सञ्चित कोषमा ८१ करोड ४६ लाख ७५ हजार, समुहको कोषमा १ अरब ३८ करोड ९२ लाख, मु.अ. कर ५७ करोड, ६१ लाख २३ हजार र अग्रिम आयकर बापत ८ करोड ८५ लाख ४९ हजार आम्दानी भएको।
८८	काठको माग बढाउन प्रदेशभित्रका सरकारी भवन निर्माणमा स्वदेशी काठको अनिवार्य प्रयोग गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ। सरकारी एवम् सार्वजनिक निकायमा स्वदेशमा उत्पादित काठबाट निर्मित फर्निचर प्रयोग गर्न प्राथमिकता दिइनेछ।	काठको माग बढाउन प्रदेशभित्रका सरकारी भवन निर्माणमा स्वदेशी काठको अनिवार्य प्रयोग गर्ने व्यवस्थाको लागि वन मन्त्रालय मातहतका कार्यालयहरु र वन उपभोक्ता समुहको कार्यालय भवनको निर्माण मापदण्ड तयार गरिएको।
८९	वन क्षेत्रभित्रका खोला खोल्सीहरुको पानीको बहावलाई व्यवस्थापन गरी भौतिक पूर्वाधार, खेतीयोग्य जमिन, गाउँ बस्ती तथा वन क्षेत्रको संरक्षण गरिनेछ।	४ डिभिजन वन कार्यालय नवलपरासी, कपिलवस्तु, अर्घाखाँची र कपिलवस्तु (गौतमबुद्ध) का ११ गोटा खोलाखोल्सीको व्यवस्थापन गरी पानी बहाव नियन्त्रण तथा भौतिक पूर्वाधार, खेतीयोग्य जमिन, गाउँ बस्ती तथा वन क्षेत्रको संरक्षण गरिएको र सो कार्य बाट ४९.६० लाख घ.फि. नदिजन्य पदार्थ संकलन गरिएको र त्यसको बिक्री वितरण बाट कुल ८,४९,६६,८११ राजश्व संकलन भएको।
९०	काठको गुणस्तरमा सुधार एवम् नरम प्रजातिका काठको प्रयोग बढाउन सिजनिङ उद्योग स्थापनाका लागि निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। प्लाईउड भेनियर, लोक्ता, बेतबाँस लगायतका वनजन्य उत्पादनमा आधारित उद्योगलाई प्रोत्साहन गर्न आधुनिक सीप तथा प्रविधिको विस्तार गरिनेछ।	गत आ.व. मा सम्झौता भएको वन पैदावरमा आधारित २ वटा निजी उद्योग (काष्ठ उद्योग र नर्सरी फार्म) लाई प्रोत्साहन स्वरूप रु. ११२९२५० अनुदान प्रदान गरिएको। वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र द्वारा महिला लक्षित बेतकाबासँ सामग्री तयारी सम्बन्धि तालिम सम्पन्न गरिएको।
९१	वन क्षेत्र न्यून भएका स्थानीय तहमा निजी वन विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। कृषि वन कार्यक्रम मार्फत् निजी जग्गामा उच्च मूल्यका काठ, फलफूल एवम् औषधीजन्य विरुवाको वृक्षारोपण सहित आयआर्जनका अवसर सिर्जना हुने व्यवस्था मिलाइनेछ। नदी उकास, खोला किनार, सार्वजनिक बाँझो जग्गामा वृक्षारोपण कार्यलाई अभियानको रूपमा सञ्चालन गरिनेछ। रुख रोप्न र उत्पादन गर्न निजी क्षेत्रलाई लिजमा	निजी वन विकास गर्न निशुल्क विरुवा वितरण गरिएको। निजी जग्गाको काठ प्रयोग तथा बिक्री वितरणलाई सहज बनाउन निर्देशिका तयार गरि आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय र आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको सहमति लिई मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयमा पेश गरिएको। निजी क्षेत्रलाई निदि उकास, खोला किनार, सार्वजनिक बाँझो जग्गा उपलब्ध गराउने सम्बन्धी सम्भाव्यता अध्ययन गरिएको।

	जग्गा उपलब्ध गराउने विषयमा सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ। निजी जग्गाको काठ प्रयोग तथा बिक्री वितरणलाई सहज बनाउन कानुनी एवम् प्रक्रियागत सुधार गरिनेछ ।	
९२	पारिस्थितिकीय सन्तुलन कायम राख्न महत्वपूर्ण र जोखिममा रहेका जलाधार क्षेत्रको संरक्षण एवम् व्यवस्थापन कार्यमा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको समेत श्रोत परिचालन गरी एकीकृत जलाधार व्यवस्थापन गरिनेछ।	पारिस्थितिकीय सन्तुलन कायम राख्न महत्वपूर्ण र जोखिममा रहेका जलाधार क्षेत्रको संरक्षण एवम् व्यवस्थापन गर्न भू तथा जलाधार व्यवस्थापनका कृयाकलापहरुबाट २३५ स्थानमा जम्मा ६६०० मि. तटबन्ध निर्माण, ७८ टेवा पर्खाल (२८३० मि) , ५७ वटा रिचार्ज पोखरी (२६१८८ व.मि) निर्माण गरिएको ।
९३	वन्यजन्तुका लागि पिउने पानीको आपूर्ति, आगलागी नियन्त्रण एवम् पुनर्भरणका लागि पहाडी तथा हिमाली जिल्लामा पोखरी र तराईका जिल्लाका सामुदायिक वनमा जलाशय निर्माणको कार्यक्रम अभियानका रुपमा सञ्चालन गरिनेछ ।	वन्यजन्तुका लागि पिउने पानीको आपूर्ति, आगलागी नियन्त्रण एवम् पुनर्भरणका लागि पहाडी तथा हिमाली जिल्लामा पोखरी र तराईका जिल्लाका सामुदायिक वनमा गरि ७५ गोटा भन्दा बढि बहुउद्देश्यीय पोखरी निर्माण गरिएको ।
९४	जलवायु वित्तबाट नेपाललाई प्राप्त हुने लाभको उचित हिस्सा प्राप्त गर्न नेपाल सरकारसँग समन्वय गरिनेछ । जलवायुजन्य जोखिमको न्यूनीकरण र समुदायस्तरमा अनुकूलनका लागि वृक्षारोपण, वर्षातको पानी सङ्कलन तथा सदुपयोगका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।	सङ्घीय मन्त्रालय सग समन्वय गरिएको ।
९५	वन डढेलो नियन्त्रणका लागि वन क्षेत्रमा रहेका पात पतिङ्गर र स्याउला सङ्कलन गरी प्राङ्गारिक मल बनाउन विशेष अभियान चलाइनेछ। स्थानीय तह एवम् वन उपभोक्ता समूहसँगको सहकार्यमा डढेलो नियन्त्रण सञ्जाल गठन र परिचालन, औजार उपकरणको प्रबन्ध, मौसमी हेरालुको व्यवस्था तथा सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।	वन डढेलो नियन्त्रणका लागि वन क्षेत्रमा रहेका पात पतिङ्गर र स्याउला सङ्कलन गरी प्राङ्गारिक मल बनाउन वन उपभोक्ता समूहहरुलाई दाङ, अर्घाखाची, बाँके जिल्लामा अनुदान दिइएको । सामुदायिक वनको तथा सरकारद्वारा व्यवस्थित वनमा ढलापडा संकलनका लागि कार्ययोजनामा प्रावधान गरिएको । वन उपभोक्ता समूहसँगको सहकार्यमा डढेलो नियन्त्रण गर्न वन दस्ता औजार उपकरणको प्रबन्ध, मौसमी हेरालुको व्यवस्था तथा सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको ।
९६	मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरणका लागि वासस्थान व्यवस्थापन एवम् घाइते	चितुवा, अजिगर, गोमन लगायतका विभिन्न प्रजातीका ६८२ वन्यजन्तुको उद्धार गरि सुरक्षित बासस्थानमा छोडिएको ।

	वन्यजन्तुको उद्धार तथा उपचार गरिनेछ। घाइते तथा असहाय वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र स्थापना र व्यवस्थापनमा आवश्यक सहयोग पुर्याइनेछ। चोरी निकासी र वन्यजन्तुको अवैध व्यापार नियन्त्रण गर्न प्रविधिको अधिकतम प्रयोग गरिनेछ ।	वन्यजन्तुको आक्रमणमा परि मृत्यु भएको ११ वटा परिवार र घाइते भएको २२वटा परिवारलाई र २४५ वटा पशुचौपाया क्षति र १ वटा वालीको क्षति गरि जम्मा १,९५,४४,७७० रकम दावी भएकोमा रकम रु. १,६०,९६,९१७ राहत वितरण गरिएको।
९७	वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत वितरण प्रक्रियालाई सरल र सहज बनाई घरदैलोमै राहत उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ। वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिबाट प्रभावितका लागि बिमा कार्यक्रम विस्तार गरिनेछ।	सबै डिभिजन वन कार्यालयहरूमा कार्यरत ३९२ जना वनरक्षकहरूको दुर्घटना बिमाको बीमा निर्देशिका २०७८ बमोजिम दुर्घटनाबाट हुने, मृत्यु, स्थायी तथा अस्थायी अंगभंग तथा औषधी उपचार सुविधा एवं आतंकवादबाट हुने जोखिमको समेत रक्षावरण हुने गरि फ्रन्टलाइनमा खटिने वनरक्षकहरूको रु ११,९०,००० प्रति व्यक्ति बिमांक रहेको दुर्घटना बिमाको व्यवस्थापन भएको।
९८	सतिसाल, विजयसाल, श्रीखण्ड, रक्तचन्दन, चाप, महुवा जस्ता वनस्पति र गिद्ध, हुचिल, सालक, पाटेबाघ लगायत महत्वपूर्ण एवम् लोपोन्मुख प्रजातिका वन्यजन्तुहरूको संरक्षण एवम् प्रवर्धन कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउदै लगिनेछ। प्रकृति, संस्कृति र पर्यावरणको सन्तुलन कायम गर्न नमुना नक्षत्र बाटिका निर्माण गरिनेछ।	विभिन्न कार्यालयहरू बाट प्रजाति संरक्षण कार्य भएको दाङ मा महुवा, गिद्ध संरक्षण, गुल्मीमा चाप संरक्षण, विभिन्न जिल्लामा नक्षत्र बाटिका स्थापना गरिएको। हुचिल संरक्षण शिक्षाको लागी हुचिल महोत्सवलाई अन्य निकाय संगको साझेदारीमा सञ्चालन गरिएको। विभिन्न जिल्ला लोपोन्मुख प्रजातिको संरक्षण विरुवा उत्पादनको लागि नर्सरी मर्मत सम्भार कार्य तथा संरक्षण प्लट व्यवस्थापन गरिएको।
९९	"हरियाली सहितका सडक पूर्वाधार, सहरी सुन्दरताको आधार" भन्ने नाराका साथ ग्रामीण तथा सहरी सडकमा ग्रीन वेल्डको विकास गरी सुन्दरता अभिवृद्धि गर्न वृक्षारोपण कार्यक्रम अभियानका रुपमा सञ्चालन गरिनेछ। सरकारी कार्यालय परिसर तथा सार्वजनिक स्थलमा फलफूलका विरुवा रोपण गरिनेछ।	हरित सडक लुम्बिनीको पहिचान" कार्यक्रमअन्तर्गत नेपालगञ्ज उपमहानगरपालिका-२० तथा राप्तीसोनारी क्षेत्रका विनौना भाइरल पुल र हुलाकी सडकका वडा नं. ३, ४ र ५ का विभिन्न खण्डमा , बुटवल उप म.न.पा. तथा कोटहीमाई गा.पा.मा विभिन्न पथ, लोकमार्ग खरेन्द्रपुर देखि हुलाकी सडक शिवराज ०३, चन्द्रौटा कृष्णनगर सडक खण्ड र महाराजगंज न.पा. वडा नं. ०२ र ०६ को हुलाकी सडकमा जम्मा ११४३ मि.। विजयनगर गा.पा. वडा नं. ६, बहोर स्थित हुलाकी सडकको मध्यभाग (Divider) मा ५७२ मि. जस्तै विभिन्न स्थलमा हरित सडक सौन्दरीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको।
१००	बहुमूल्य जडिबुटी तथा गैहकाष्ठ वनपैदावारको उत्पादन, प्रशोधन र बजारीकरणमार्फत समुदायको आयआर्जन वृद्धि एवम् जीवनस्तर सुधार गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।	प्रदेशमा रहेको प्रमुख १० गैरकाष्ठ तथा जडिबुटी प्रजातीको खेति, विस्तार. संकलन तथा उपयोग सम्बन्धि पुस्तिका तयार गरिएको। राप्तीसोनारी-२ स्थित श्री जयदुर्गा भवानी सामुदायिक वनमा जडिबुटी प्रशोधन केन्द्र तथा वातानुकूलित जडिबुटी प्रशोधन तेल भण्डारण केन्द्रको व्यवस्था गरिएको।
१०१	वन प्रशासन तथा अनुसन्धान केन्द्रको	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र द्वारा वन कर्मचारीको क्षमता

	संस्थागत सुधार गरिनेछ। अध्ययन एवम् अनुसन्धानलाई प्रभावकारी बनाई अनुसन्धानबाट प्राप्त नतिजालाई वन तथा वातावरण क्षेत्रका नीति निर्माणमा प्रयोग गरिनेछ। कर्मचारी एवम् सरोकारवालाको क्षमता अभिवृद्धि गरी वन व्यवस्थापन र वातावरण संरक्षण कार्य प्रभावकारी बनाइनेछ।	अभिवृद्धि गर्न तालिम आवश्यकता पहिचानको लागी तथ्याङ्क संकलन र विश्लेषण (फिल्ड स्तर र कार्यालय स्तर) गरिएको। नव प्रवेशी जम्मा १११ जना (७६ पुरुष र ३५ महिला) वनरक्षक कर्मचारीहरूका लागि १२ कार्यदिनको ४ वटा ईभेन्ट मा सेवाप्रवेश तालिम सञ्चालन गरिएको। साथै १४ वटा डि. व. का. र ३ वटा संरक्षण क्षेत्र (२ निकुन्ज र १ संरक्षण क्षेत्र) का गरी २५ (२४ पुरुष, १ महिला) जना वन रक्षक कर्मचारी ३५ कार्यदिनको १ वटा सेवाकालीन तालिम सञ्चालन।
१०२	चुरेक्षेत्रको संरक्षणका लागि स्थानीय तह एवम् वन उपभोक्ता समूहको सहकार्यमा विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। चुरे श्रृङ्खलाको उपल्लो तथा तल्लो तटीय क्षेत्रमा जलाधारको संरक्षण गर्दै तराइ र भित्री मधेशका मैदानी भूभाग र चुरेबीचको पर्यायवरणीय सहसम्बन्धलाई जीवन्त बनाउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। नेपाल सरकारबाट सञ्चालित चुरे क्षेत्र लक्षित कार्यक्रमलाई प्रदेश सरकारको समन्वयमा सञ्चालन गर्ने गरी व्यवस्था मिलाउन आवश्यक पहल गरिनेछ।	सङ्घीय मन्त्रालय सँग समन्वय गरिएको।

४.७(ख): बजेट वक्तव्यको प्रगति (वन तथा वातावरण मन्त्रालय)

बुँदा नं.	बजेट वक्तव्य	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
११०	वन स्रोतको दिगो उपयोग गर्न ५५० वटा सामुदायिक वन, ८ वटा साझेदारी वन र ४ वटा चक्ला वनमा सम्बर्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापन कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु। यस कार्यक्रमबाट करिब ३० लाख क्यूफिट काठ उत्पादन हुनुका साथै १५ लाख श्रमदिन रोजगारी सिर्जना हुने विश्वास लिएको छु। यस कार्यक्रमको कार्यान्वयनका लागि बजेट व्यवस्था गरेको छु।	५६४ वटा सामुदायिक वन, ८ वटा साझेदारी वन र ४ वटा चक्ला गरी जम्मा ५७६ वनको जम्मा १९९४९० हेक्टर वन सम्बर्द्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापनबाट व्यवस्थापन भएको। राष्ट्रिय वनक्षेत्रबाट ३०.७५ लाख घनफिट काठ तथा ९१०१ चट्टा दाउरा, ६७.४२ लाख केजी जडिबुटी तथा गैहकाष्ठ वन पैदावर र ४१.६० लाख घन फिट नदिजन्य

		पदार्थ उत्पादन भएको। साथै निजी वन बाट २२.१० लाख घन फिट काठ र ४४०८.३६ चट्टा दाउरा उत्पादन तथा विक्रि वितरण भएको । वन क्षेत्रबाट २८ लाख १३ हजार (श्रमदिन) रोजगारी सिर्जना भएको । वन पैदावार विक्री वितरणबाट संघिय सञ्चित कोषमा १४ करोड ९ लाख, ५३ हजार प्रदेश सञ्चित कोषमा ८१ करोड ४६ लाख ७५ हजार, समुहको कोषमा १ अरब ३८ करोड ९२ लाख, मु.अ. कर ५७ करोड, ६१ लाख २३ हजार र अग्रिम आयकर वापत ८ करोड ८५ लाख ४९ हजार आम्दानी भएको ।
१११	कृषि वन कार्यक्रम मार्फत उच्च मूल्यका काठ, फलफूल तथा बहुउपयोगी र औषधिजन्य प्रजातिका विरुवा उत्पादन, वितरण तथा वृक्षारोपण कार्यलाई विस्तार गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु । प्लाईउड भेनियर, लोक्ता, बेतबाँस लगायतका वनजन्य उत्पादनमा आधारित उद्योगलाई प्रोत्साहन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।	डिभिजन वन कार्यालयहरुद्वारा कृषि वन, निजी प्रवर्धन गर्न फलफूल, काठ तथा बहुउपयोगी विरुवा उत्पादन, खरिद साथै निशुल्क वितरण गरिएको । निजी जग्गाको काठ प्रयोग तथा विक्री वितरणलाई सहज बनाउन निर्देशिका तयार गरि आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय र आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको सहमति लिई मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयमा पेश गरिएको । निजी क्षेत्रलाई नदि उकास, खोला किनार, सार्वजनिक बाझो जग्गा उपलब्ध गराउने सम्बन्धी सम्भाव्यता अध्ययन गरिएको ।
११२	वन पैदावारको सहज र सरल आपूर्तिका लागि दिगो वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।	वन सम्बर्द्धन प्रणालिमा आधारित वन व्यवस्थापन कार्यक्रम सञ्चालनमा भई काठ दाउरा उत्पादन भईरहेको ।

११३	वन क्षेत्रभित्रका खोला खोल्सीहरूको पानीको बहावलाई व्यवस्थापन गरी भौतिक पूर्वाधार, खेतीयोग्य जमिन, गाउँ बस्ती तथा वन क्षेत्रको संरक्षण गर्न बायो इन्जिनियरिङ प्रविधिलाई प्राथमिकता दिएको छु। भू तथा जलाधार व्यवस्थापनका लागि रु.२७ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु।	४ जिल्ला नवलपरासी, कपिलवस्तु, अर्घाखाँची र कपिलवस्तु (गौतमबुद्ध) का ११ गोटा खोलाखोल्सीको व्यवस्थापन गरी पानी बहाव नियन्त्रण तथा भौतिक पूर्वाधार, खेतीयोग्य जमिन, गाउँ बस्ती तथा वन क्षेत्रको संरक्षण गरिएको र सो कार्य बाट ४१.६० लाख घ.फि. नदिजन्य पदार्थ संकलन गरिएको र त्यसको विक्रि वितरण बाट कुल ८,४९,६६,८११ राजश्व संकलन भएको ।
११४	"हरियाली सहितका सडक पूर्वाधार; सहरी सुन्दरताको आधार" भन्ने नाराका साथ ग्रामीण तथा सहरी सडकमा ग्रीन बेल्टको विकास गरी सुन्दरता अभिवृद्धि गर्न वृक्षारोपण कार्यक्रमका लागि रु.१ करोड छुट्याएको छु।	हरित सडक लुम्बिनीको पहिचान" कार्यक्रमअन्तर्गत नेपालगञ्ज उपमहानगरपालिका-२० तथा राप्तीसोनारी क्षेत्रका विनौना भाइरल पुल र हुलाकी सडकका वडा नं. ३, ४ र ५ का विभिन्न खण्डमा , बुटवल उप म.न.पा. तथा कोटहीमाई गा.पा.मा विभिन्न पथ, लोकमार्ग खरेन्द्रपुर देखि हुलाकी सडक शिवराज ०३, चन्द्रौटा कृष्णनगर सडक खण्ड र महाराजगंज न.पा. वडा नं. ०२ र ०६ को हुलाकी सडकमा जम्मा ११४३ मि. विजयनगर गा.पा. वडा नं. ६, बहोर स्थित हुलाकी सडकको मध्यभाग (Divider) मा ५७२ मि. जस्तै विभिन्न स्थलमा हरित सडक सौन्दरीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको।
११५	हिमाली र पहाडी जिल्लामा एक जिल्ला दुई मुख्य जडिबुटी अन्तर्गत पाल्पा र अर्घाखाँचीमा तेजपात र टिमुर; रुकुम (पूर्व) मा ओखर र टिमुर, रोल्पा मा टिमुर र पाषणवेद; प्युठानमा श्रीखण्ड र टिमुर तथा गुल्मीमा अगरउड र टिमुरको उत्पादन, प्रशोधन र बिस्तारका लागि रु.१ करोड ६७ लाख विनियोजन गरेको छु।	जिल्लाहरु विरूवा उत्पादनको लागि नर्सरी मर्मत सम्भार कार्य गरिएको पाल्पा र अर्घाखाँचीमा तेजपात र टिमुर; रुकुम (पूर्व) मा ओखर र टिमुर, रोल्पा मा टिमुर र पाषणवेद; प्युठानमा श्रीखण्ड र टिमुर तथा

		गुल्मीमा अगरउड र टिमुरको उत्पादन, खरिद, वितरण र वृक्षारोपण गरिएको । प्रदेशमा रहेको प्रमुख १० गैरकाष्ठ तथा जडिबुटी प्रजातीको खेति, विस्तार, संकलन तथा उपयोग सम्बन्धि पुस्तिका प्रकाशन गरिएको ।
११६	आगलागी नियन्त्रण, वर्षातको पानी सङ्कलन, वनभित्रको जलचक्र सन्तुलन, विपद जोखिम न्यूनीकरण र वन्यजन्तुका लागि पानीको व्यवस्था गर्न वन क्षेत्रमा ६० वटा पुनर्भरण पोखरी तथा १५ वटा जलाशय निर्माण गर्न रकम विनियोजन गरेको छु ।	वन्यजन्तुका लागि पिउने पानीको आपूर्ति, आगलागी नियन्त्रण एवम् पुनर्भरणका लागि पहाडी तथा हिमाली जिल्लामा पोखरी र तराईका जिल्लाका सामुदायिक वनमा गरि ७५ गोटा भन्दा बढि बहुउद्देश्य पोखरी निर्माण गरिएको ।
११७	सतिसाल, विजयसाल, श्रीखण्ड, रक्तचन्दन, चाप, महुवा जस्ता वनस्पति र गिद्ध, हुचिल, सालक, पाटेबाघ लगायत महत्वपूर्ण एवम् लोपोन्मुख प्रजातिका वन्यजन्तुको संरक्षणका लागि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन हुने व्यवस्था मिलाएको छु ।	विभिन्न कार्यालयहरु बाट प्रजाति संरक्षण कार्य भएको दाङ मा महुवा, गिद्ध संरक्षण, गुल्मीमा चाप संरक्षण, विभिन्न जिल्लामा नक्षत्र बाटिका स्थापना गरिएको । हुचिल संरक्षण शिक्षाको लागि हुचिल महोत्सवलाई अन्य निकाय संगको साझेदारीमा सञ्चालन गरिएको । विभिन्न जिल्लामा लोपोन्मुख प्रजातिको संरक्षण विरुवा उत्पादनको लागि नर्सरी मर्मत सम्भार कार्य तथा संरक्षण प्लट व्यवस्थापन गरिएको ।
११८	धार्मिक, साँस्कृतिक र पर्यावरणीय सन्तुलन कायम गर्न नक्षत्र बाटिका निर्माणका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।	धार्मिक, साँस्कृतिक र पर्यावरणीय सन्तुलन कायम गर्न ३ वटा नक्षत्र बाटिका निर्माण भएको ।
११९	स्थानीय तह एवम् वन उपभोक्ता समूहसँगको सहकार्यमा डढेलो नियन्त्रण गर्न आवश्यक सञ्चाल निर्माण, औजार उपकरणको प्रबन्ध तथा सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।	वन डढेलो नियन्त्रणका लागि स्थानीय बासिन्दा, गाउँपालिका, नेपाल प्रहरी, वन कर्मचारीहरुको टोली परिचालन भई नियन्त्रण भएको । वन डढेलो उपकरण ब्लोवर, ड्रोन खरिद तथा दस्ता परिचालन गरिएको ।

		केही जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट वन डढेलो नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्ययोजना स्वीकृत भई वन दस्ता परिचालन ।
१२०	मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरणका लागि वन नजिक रहेको बस्ती क्षेत्रमा घेराबार, वन्यजन्तुको बासस्थानको सुधार र व्यवस्थापन गरिनेछ । घाइते तथा असहाय वन्यजन्तुको उद्धार र उपचार गर्न उद्धार केन्द्र निर्माण गरिनेछ । यसका लागि बजेट विनियोजन गरेको छु ।	चितुवा, अजिगर, गोमन लगायतका विभिन्न प्रजातीका ६८२ वन्यजन्तुको उद्धार गरि सुरक्षित बासस्थानमा छोडिएको । वन्यजन्तुको आक्रमणमा परि मृत्यु भएको ११ वटा परिवार र घाइते भएको २२ वटा परिवारलाई र २४५ वटा पशुचौपाया क्षति र १ वटा वालीको क्षति गरि जम्मा १,९५,४४,७७० रकम दावी भएकोमा रकम रु. १,६०,९६,९१७ राहत वितरण गरिएको । विभिन्न जिल्ला स्थित जिल्ला वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण ईकाइ तथा प्रदेश वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण ईकाइ समितिको बैठक सम्पन्न ।
१२१	सामुदायिक वनभित्रको पातपतिङ्गर संकलन गरी प्राङ्गारिक मल बनाउने र ढलापडा रुखहरूलाई डढेलोबाट बचाई राजस्व बढाउने कार्यका लागि वन कार्ययोजना स्वीकृति तथा नवीकरण गर्दा नै शर्त तोकी सामुदायिक वनको आय बढाउने व्यवस्था मिलाएको छु ।	वन डढेलो नियन्त्रणका लागि वन क्षेत्रमा रहेका पात पतिङ्गर र स्याउला सङ्कलन गरी प्राङ्गारिक मल बनाउन वन उपभोक्ता समूहहरूलाई दाड, पाल्पा, अर्घाखाची, बाक्रे जिल्लामा अनुदान दिइएको । सामुदायिक वनको तथा सरकारद्वारा व्यवस्थित वनमा ढलापडा संकलनका लागि कार्ययोजनामा प्रावधान गरिएको ।
१२२	कार्बन व्यापारबाट नेपालले प्राप्त गर्ने लाभको न्यायोचित हिस्सा प्रदेशले प्राप्त गर्न नेपाल सरकारसँग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।	सङ्घीय सरकार सग समन्वय गरिएको ।

४.७(ग): वन तथा वातावरण मन्त्रालयको वित्तीय प्रगति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	चालुतर्फको बजेट	पूँजीगततर्फको बजेट	जम्मा बजेट	चालु खर्च प्रतिशत	पूँजीगत खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च प्रतिशत
२०७८/७९	८२७६२६	१०४४०१८	१८७१६४४	८०.३१	७७.५१	७८.७५
२०७९/८०	१११४९४०	९२६०५४	२०४०९९४	६८.९५	८२.८८	७५.२७
२०८०/८१	११९५५६६	८८४२४७	२०७९८१३	६५.८२	५७.९१	६२.४६
२०८१/८२	११५०४२९	११०३२३५	२२५३६६४	७४.३६	५६.५२	६५.६३

२०८२/८३	१४८९०५५	१०५९२८३	२५४८३३८	७१.८५	७०.३१	७१.२१
---------	---------	---------	---------	-------	-------	-------

४.७(घ): वन तथा वातावरण मन्त्रालयको उपलब्धी

- ❖ ५६४ वटा सामुदायिक वन, ८ वटा साझेदारी वन र ४ वटा चक्ला गरी जम्मा ५७६ वनको जम्मा १९९४९० हेक्टरमा वन सम्बर्द्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापन कार्यक्रम कार्यान्वयन,
- ❖ राष्ट्रिय वनक्षेत्रबाट ३०.७५ लाख घनफिट काठ तथा ९१०१ चट्टा दाउरा, ६७.४२ लाख केजी जडिबुटी तथा गैहकाष्ठ वन पैदावर र ४१.६० लाख घन फिट नदिजन्य पदार्थ उत्पादन भएको,
- ❖ वन पैदावार विक्री वितरणबाट सङ्घीय सञ्चित कोषमा १४ करोड ९ लाख ५३ हजार, प्रदेश सञ्चित कोषमा ८१ करोड ४६ लाख ७५ हजार, समुहको कोषमा १ अर्ब ३८ करोड ९२ लाख राजस्व सङ्कलन,
- ❖ डिभिजन वन कार्यालयहरूद्वारा कृषि वन, निजी प्रवर्धन गर्न फलफूल, काठ तथा बहुउपयोगी विरुवा उत्पादन, खरिद साथै निशुल्क वितरण गरिएको,
- ❖ वन्यजन्तुका लागि पिउने पानीको आपूर्ति, आगलागी नियन्त्रण एवम् पुनर्भरणका लागि पहाडी तथा हिमाली जिल्लामा पोखरी र तराईका जिल्लाका सामुदायिक वनमा गरि ७५ गोटा भन्दा बढि बहुउद्देश्यीय पोखरी निर्माण गरिएको।

४.८ भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालय

४.८(क): नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति (भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय)

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
५६	प्रदेश यातायात गुरुयोजना तयार गरी प्रादेशिक लोकमार्ग तथा प्रादेशिक सडक सम्बन्धी आयोजना छनौट गरिनेछ	प्रदेश यातायात गुरुयोजना तयार भई प्रादेशिक लोकमार्ग तथा प्रादेशिक सडक सम्बन्धी आयोजना छनौटलाई प्राथमिकता दिइएको

४.८(ख): बजेट वक्तव्यको प्रगति (भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय)

बुँदा नं.	बजेट वक्तव्य	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१५९	आगामी आ.वको सडक पूर्वाधार क्षेत्रको बजेट कार्यान्वयनबाट करिव २०० किमी सडक कालोपत्रे, करिव ३० वटा मोटेरेवल पुल करिव २५० किमी ग्राभेल सडक र १० वटा झो.पु निर्माण सम्पन्न हुने गरि ९ अर्ब ९२ करोड विनियोजन भएको	१२१.५४८ किमी सडक कालोपत्रे, ३७ वटा मोटेरेवल पुल, १५५.५७ कि.मी ग्राभेल सडक र १४ वटा झो.पु निर्माण सम्पन्न भएको

४.८(ग): भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयको वित्तीय प्रगति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	चालुतर्फको बजेट	पूँजीगततर्फको बजेट	जम्मा बजेट	चालु खर्च प्रतिशत	पूँजीगत खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च प्रतिशत
२०७८/७९	१६१३३८	९५३९९००	९७०१२३८	७५.९१	७०.०४	७०.१४
२०७९/८०	२४७४८५	९७९७७७२	१००४५२५७	५६.५४	७२.९८	७२.५८
२०८०/८१	४६०४३४	१३३२२९२०	१३७८३३५४	७२.२३	६९.८९	६९.९७
२०८१/८२	४४६८८०	१००३५६१६	१०४८२४९७	६६.२५	६६.९९	६६.९५
२०८२/८३	३१३८३०	९६१०६७०	९९२४५००	५१.३४	७१.५०	७०.८६

४.८(घ): भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयको उपलब्धी

क्र.सं.	विवरण	एकाई	परिमाण
१	कालोपत्रे सडक	कि.मि.	१२१.५४८
२	कालोपत्रे गर्ने तयारीमा रहेको सडक	कि.मि.	७९.५०८
३	ग्राभेल सडक	कि.मि.	१५५.५७
४	माटे सडक(ट्रयाक निर्माण)	कि.मि.	९०.२९
५	ढलान सडक	कि.मि.	३९.१७
६	कालोपत्रे मर्मत	कि.मि.	१४
७	पक्की नाली निर्माण	कि.मि.	२२१.८३
८	कल्भर्ट/कजवे	वटा	७३८
९	Masonry + Plum Concrete पर्खाल निर्माण	घ.मि	१०४६४२.२२
१०	Gabion पर्खाल निर्माण	घ.मि	१०३३०१.८६
११	सडक पुल	वटा	३७
१२	झोलुङ्गे पुल	वटा	१४

४.९ युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय

४.९(क): नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति (युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय)

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१३५	स्काउट सम्बन्धी कार्यक्रम	२ जिल्लामा सञ्चालन
१३६	प्रदेश सरकार फेलोशीप कार्यक्रम	
१३७	खेलकुद सामग्री वितरण	७५ संघ संस्था
१३८	खेलकुद पूर्वाधार निर्माण	८८ खेलमैदान, कवर्डहल निर्माण तथा स्तरोन्नति
१३९	खेलाडीलाई पुरस्कार र सम्मान	२९३ जना

४.९(ख): बजेट वक्तव्यको प्रगति (युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय)

बुँदा नं.	बजेट वक्तव्य	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१०४	खेलकुद पूर्वाधार निर्माण	खेलमैदान ८८, कवर्डहल निर्माण तथा स्तरोन्नति
१०५	खेलाडीलाई पुरस्कार र सम्मान	जना सम्मान २९३
	विविध खेलकुद कार्यक्रम संचालन	वटा ३७
१०६	क्षमता विकास कार्यक्रम	वटा ८
१०७	फेलोशीप कार्यक्रम	कार्यान्वयन नभएको
१०८	स्काउट सम्बन्धी कार्यक्रम	२ जिल्लामा सञ्चालन

४.९(ग): युवा तथा खेलकुद मन्त्रालयको वित्तीय प्रगति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	चालुतर्फको बजेट	पूँजीगततर्फको बजेट	जम्मा बजेट	चालु खर्च प्रतिशत	पूँजीगत खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च प्रतिशत
२०८२/८३	१४५४००	२२७०५०	३७२४५०	५३.७३	३६.७८	४३.४०

४.९(घ): युवा तथा खेलकुद मन्त्रालयको उपलब्धी

- ❖ खेलमैदान, कवर्डहल निर्माण तथा स्तरोन्नति ८८ वटा
- ❖ खेलाडी सम्मान तथा पुरस्कार: २९३ जना
- ❖ ३७ वटा विविध खेलकुद कार्यक्रम संचालन
- ❖ क्षमता विकास कार्यक्रम: ८ वटा

४.१० सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय

४.१०(क): नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति (सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय)

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
७७	एक घर: एक धाराको अभियानलाई पूरा गर्न प्रदेशका सबै स्थानीय तहको वित्तीय योजना सहितको खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता योजना वास)प्लानलाई पूर्णता दिई (प्राथमिकताका आधारमा आयोजनाहरू कार्यान्वयन गरिनेछ ।	
७७	दिगो विकासका लक्ष्य बमोजिमका खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी प्रादेशिक लक्ष्य हासिल गर्न खानेपानी सुरक्षा योजनामार्फत् स्रोत संरक्षण, पुनर्भरण, खानेपानी गुणस्तर सुधार तथा सरसफाईका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।	आ२०८२ .व.। वटा खानेपानी १२३ मा प्रदेशका ८३ मा प्रदेशका .व.आयोजनाहरू सम्पन्न गरिएको छ । यस आ हजार १० लाख १ हजार घरधुरी तथा २० करिब जनसंख्या लाभान्वित भएका छन् । आ ८३/२०८२ .व.मा २१२वटा इन्टेक, वटा लिफ्ट ६ वटा डिप बोरिङ्ग र २५ खानेपानीको सम्पवेल निर्माण भएको छ ।
७८	असी प्रतिशत भन्दा बढी भौतिक प्रगति भएका निर्माणाधीन खानेपानी आयोजनाहरूलाई आगामी आर्थिक वर्षभित्रै सम्पन्न	

	गरिनेछ। क्रमागत आयोजनाहरूलाई भौतिक प्रगतिको आधारमा वर्गीकरण गरी प्राथमिकताका साथ सम्पन्न गर्दै लगिनेछ ।	यस अवधिमा पानी ट्याङ्की निर्माण .सि.सि.वटा आर १९६ १९५५७ वटा सार्वजनिक धारा तथा २१ भएका छन् भने वटा निजी धारा निर्माण भएको छ ।
७९	प्रदेशबाट निर्माण भएका खानेपानी आयोजनामा अनिवार्य रूपमा पानी महशुल निर्धारण गरी सञ्चालन गर्न तथा योजनाको सञ्चालन र मर्मत सम्भार स्थानीय उपभोक्ता समितिबाट गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ। पाँचसय भन्दा बढी धारा वितरण भएका खानेपानी योजनाको व्यावसायिक योजना निर्माण तथा कार्यान्वयन अनिवार्य गर्नुका साथै सबै खानेपानी योजनाको दर्ता, नवीकरण, प्रतिवेदन तथा वार्षिक सभा जस्ता कार्यलाई नियमित बनाइनेछ ।	
८०	विद्युतबाट सञ्चालन हुने खानेपानी तथा सरसफाई योजना सामुदायिक खानेपानीको रूपमा निर्माण गरी विद्युत महशुल छुट, टीओडी मिटर लगायत सेन्सर रिमोट अपरेशन सिस्टम जडान गरी सञ्चालन खर्च घटाउने व्यवस्था मिलाइनेछ । वास प्रवर्धनका कार्यक्रममा निजी क्षेत्रसँग समेत साझेदारी तथा सहकार्य गरिनेछ ।	
८१	खानेपानी आयोजना निर्माण गर्दा सम्भाव्यताको आधारमा सिँचाई समेत गर्न सकिने गरी बहुउपयोगी आयोजना निर्माणमा जोड दिइनेछ ।	
८२	छरिएर रहेका बस्तीलाई एकीकृत गर्न र बसाइँसराइलाई निरुत्साहित गर्न घनाबस्ती र सहरउन्मुख क्षेत्रहरूमा बस्ती विकास तथा सहरी पूर्वाधार निर्माण कार्य विस्तार गर्दै लगिनेछ। बाढी, पहिरो, भूकम्प, आगजनी जस्ता प्राकृतिक विपद्बाट प्रभावित एवम् विस्थापितको लागि पुनर्स्थापना र बस्ती विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।	आ मा बस्ति विकास कार्यक्रम २०८२।८३ .व.अन्तर्गत करिब ग्रावेल सडक .मि.कि ३१, रिटेनिड .मि.कि ६ वाल निर्माण सम्पन्न गरिएको छ। यसैगरी शहरी .मि.कि ६१ पूर्वाधार विकास कार्यक्रम अन्तर्गत करिब ढल निर्माण, पिच सडक .मि.कि २७, .मि.कि ३ फुटपाथ निर्माणको .मि.कि २ सि सडक एवं.सि.पि कार्य सम्पन्न गरिएको छ। यस आवटा ५५ मा.व. २५ जनता आवास निर्माण सम्पन्न भएको छ भने सरकारी भवन निर्माण, वटा सरकारी भवन मर्मत १६ वटा पार्क निर्माण गरिएको छ। १ एवं
८३	स्थानीयस्तरमा निर्माण हुने भवन तथा संरचनाको निर्माणमा रैथाने सामग्री र प्रविधिको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। स्थानीय मौलिक एवम् प्राचीन वास्तुकला प्रवर्धन गर्न परम्परागत वास्तुकला र शैलीयुक्त बस्तीको संरक्षण गरिनेछ ।	प्रदेश सरकारको गौरवको आयोजनाको रूपमा रहेको प्रदेशको प्रशासनिक भवन निर्माणको पहिलो चरणको निर्माण कार्य सम्पन्न गरिएको छ।
८४	मध्यपहाडी लोकमार्ग र हुलाकी सडकको लुम्बिनी प्रदेशस्थित खण्डको उपयुक्त स्थानमा बस्ती विकास र सहरी योजना सहितको आर्थिक कोरिडोरको विकास गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।	
८५	प्रदेशका प्रत्येक जिल्लामा कम्तिमा एउटा नमूना बस्ती विकासको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरी क्रमशः कार्यान्वयन गरिनेछ ।	
८६	पाल्पा जिल्लाको रामपुर र स्याङ्जा जिल्लाको चापाकोट क्षेत्र समेटेर एकीकृत सहरी विकासको योजना अघि बढाउन गण्डकी प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी सङ्घीय आयोजनाको रूपमा कार्यान्वयन गर्न पहल गरिनेछ ।	

४.१०(ख): बजेट वक्तव्यको प्रगति (सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय)

बुँदा नं.	कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१२४	सन् २०३० सम्म स्वच्छ खानेपानीमा सबैको पहुँच पुर्याउने लक्ष्य अनुरूप सेवा विस्तार गर्दै लैजाने व्यवस्था मिलाएको छु। स्वच्छ, नियमित र गुणस्तरीय खानेपानी उपलब्ध गराउन निर्माणाधीन बहुवर्षीय र क्रमागत आयोजनाहरूलाई उच्च प्राथमिकता दिई सम्पन्न हुनेगरी स्रोतको प्रबन्ध गरेको छु। खानेपानी सुरक्षा योजनामार्फत स्रोत संरक्षण, पुनर्भरण, खानेपानी गुणस्तर सुधार तथा सरसफाइका कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिई रकम विनियोजन गरेको छु।	आ२०८२ .व.। वटा १२३ मा प्रदेशका ८३ खानेपानी आयोजनाहरू सम्पन्न गरिएको २० मा प्रदेशका करिब.व.छ। यस आ हजार १० लाख १ हजार घरधुरी तथा जनसंख्या लभान्वित भएका छन्। आ .व. ८३/२०८२मा वटा इन्टेक २१२, वटा २५ वटा लिफ्ट खानेपानीको ६ डिप बोरिङ्ग र सम्पवेल निर्माण भएको छ। यस अवधिमा पानी ट्याङ्की निर्माण .सि.सि.वटा आर १९६ वटा सार्वजनिक धारा २१ भएका छन् भने वटा निजी धारा निर्माण १९५५७ तथा भएको छ।
१२५	को अभियान पुरा गर्न स्थानीय तहसँग सहलगानी "एक घर: एक धारा" तथा सहकार्यको माध्यमबाट खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना सञ्चालन गर्न र ८० प्रतिशत भन्दा बढी भौतिक प्रगति भएका २२८ खानेपानी आयोजना सम्पन्न गर्न रु७७ करोड ६५ लाख विनियोजन गरेको छु।	
१२६	गुणस्तरीय खानेपानी सेवाको पहुँच वृद्धि गर्न र परम्परागत पानीका स्रोतहरूको संरक्षण गर्न खानेपानी गुणस्तर सुधार कार्यक्रम तथा स्रोत संरक्षण कार्यक्रमको लागि रु१० करोड विनियोजन गरेको छु।	
१२७	सहर तथा बस्तीलाई गतिशील, स्वच्छ, सुरक्षित, व्यवस्थित र उत्थानशील बनाउने कार्यलाई जोड दिएको छु। पहाडबाट तराई क्षेत्रमा बढ्दो बसाइसराइ न्यूनीकरण गर्न एवम् पहाडी क्षेत्रमा छरिएर रहेको बस्तीलाई एकीकृत गर्न उपयुक्त स्थानको पहिचान गरी गुणस्तरीय शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारी सहितको व्यवस्थित नमुना बस्ती विकास कार्यक्रमको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु।	आ२०८२ .व.।मा बस्ति विकास ८३ ग्रावेल .मि.कि ३१ कार्यक्रम अन्तर्गत करिब ६ ,सडककिरिटेनिङ वाल न .मि.िर्माण सम्पन्न गरिएको छ। यसैगरि शहरी पूर्वाधार विकास कार्यक्रम अन्तर्गत करिब .मि.कि ६१ २७ ,ढल निर्माणकि ३ ,पिच सडक .मि. कि .मि.कि २ सि सडक एवं.सि.पि .मि. फुटपाथ निर्माणको कार्य सम्पन्न गरिएको वटा जनता आवास ५५ मा.व.छ। यस आ सरका २५ निर्माण सम्पन्न भएको छ भनेरी भवन निर्माण १६ ,वटा सरकारी भवन मर्मत एवं वटा पार्क निर्माण गरिएको छ। १ प्रदेश सरकारको गौरवको आयोजनाको रूपमा रहेको प्रदेशको प्रशासनिक भवन निर्माणको पहिलो चरणको निर्माण कार्य सम्पन्न गरिएको छ।
१२८	मध्यपहाडी लोकमार्ग र हुलाकी सडकको लुम्बिनी प्रदेशस्थित खण्डको सम्भावित स्थानहरूमा बस्ती विकास र सहरी योजना सहितको आर्थिक कोरिडोर विकासका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु।	
१२९	प्रदेश गौरवको आयोजनाको रूपमा रहेको प्रदेशको राजधानीमा रहेका प्रशासनिक भवन निर्माण कार्यलाई आगामी आर्थिक वर्षभित्रै सम्पन्न गरी नयाँ भवनबाटै सेवा प्रवाह सुरु गर्ने व्यवस्था मिलाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।	
१३०	स्थानीय निर्माण सामग्री तथा प्रविधिको प्रयोग गरी सुरक्षित आवास निर्माण गर्न तथा परम्परागत वास्तुकला र शैलीयुक्त बस्तीको संरक्षणका लागि प्रोत्साहन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु।	
१३१	स्थानीय तहसँगको सहकार्यमा विपद् र जोखिममा रहेका बस्तीको स्थानान्तरण, प्रभावित क्षेत्रमा आपत्कालिन आश्रयस्थल, विपद् पश्चात पुनःस्थापना र पुनः निर्माणका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु।	
१३२	प्रदेश गौरवको आयोजनाको रूपमा रहेको राप्ती नदी सभ्यतामा आधारित आधुनिक राजधानी शहरको विकासको लागि जग्गा एकीकरण कार्यलाई प्राथमिकताकासाथ अगाडि बढाउने व्यवस्था मिलाएको छु।	

४.१०(ग): सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालयको वित्तीय प्रगति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	चालुतर्फको बजेट	पूँजीगततर्फको बजेट	जम्मा बजेट	चालु खर्च प्रतिशत	पूँजीगत खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च प्रतिशत
२०७८/७९	३०२८८५	६१५४६७७	६४५७५६२	५७.५६	७३.९२	७३.९६
२०७९/८०	३५७४२९	६६७४९९९	७०३२४१२	५५.९५	७७.९३	७६.०६
२०८०/८१	२४२२९२	५७३९३४३	५९८१६३५	६४.४९	७७.५३	७७.००
२०८१/८२	२४२३५८	५१५००५५	५३९२४१३	७२.२८	८५.४०	८४.८१
२०८२/८३	२३७६२०	५३६६७२९	५६०४३४९	७६.२३	६४.२९	६४.८०

४.१०(घ): सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालयको उपलब्धी

सूचक	एकाई	वार्षिक प्रगति	कैफियत
खानेपानी तथा सरसफाई तर्फ			
पाइप उपलब्धी	कि.मी.	१२८७९१५.	
इन्टेक निर्माण	वटा	२१२	
डिप बोरिङ्ग निर्माण	वटा	२५	
लिफ्ट खाको सम्पवेल निर्माण .पा .	वटा	६	
पाइप लाइन जडान (ट्रान्समिसन)	कि.मी.	२९६३३३.	
पाइप लाइन जडान (डिस्ट्रिब्युसन)	कि.मी.	८२६५३३.	
फेरोसिमेन्ट टङ्कि निर्माण	वटा	११५	
आरपानी टङ्की .सी.सि.	वटा	१९६	
धारा निर्माण (सार्वजनिक)	वटा	२१	
धारा निर्माण (निजि)	वटा	१९५५७	
आयोजना सम्पन्न	वटा	१२३	
लाभान्वित घरधुरी	वटा	१९७२५	
लाभान्वित जनसंख्या	जना	१०७१४०	
ग्रामीण तथा शहरी विकास तर्फ			
ढल निर्माण	कि.मी.	६०.१२८	
ग्रावेल सडक निर्माण	कि.मी.	३०.१३३	
पिच सडक निर्माण	कि.मी.	२६.७३	
पिसडक निर्माण .सि.सि.	मी.	२१५२९.२	
फुटपाथ	मी.	१९९०.२	
रिटेनिग वाल निर्माण	मी.	५५७९.८५	
पार्क	वटा	१	
सरकारी कार्यालय भवन निर्माण	वटा	२५	
सरकारी कार्यालयभवन मर्मत/	वटा	१६	

अध्ययन	वटा	८	
सम्पन्न जनता आवास संख्या	वटा	५५	

४.११ सामाजिक विकास मन्त्रालय

४.११(क): नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति (सामाजिक विकास मन्त्रालय)

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१०३	प्रादेशिक शिक्षा नीति तर्जुमा	नभएको
१०४	मेरो विद्यालय मेरो दायित्व विस्तार कार्यक्रम, स्थानीय पाठ्यक्रममा सकारात्मक सोच योग ध्यान मानव मुल्य तथा खुसी विषय समावेश	संचालन भएको।
१०५	स्टेममा आधारित सिकाई व्यवस्थापनका लागि शिक्षकको क्षमता विकास तालिम	९० जनालाई क्षमता विकास तालिम संचालन भएको।
	माध्यमिक तहका शिक्षकको लागि प्रविधिमैत्री शिक्षण तालिम	कार्यान्वयन नभएको।
१०६	नमुना सामुदायिक क्याम्पस र अन्य सामुदायिक क्याम्पस पूर्वाधार सहयोग कार्यक्रम	कार्यान्वयन नभएको।
१०७	जनशक्तिको आवश्यकता प्रक्षेपण	कार्यान्वयन नभएको।
१०८	लुम्बिनी प्राविधिक विश्वविद्यालय निरन्तर सञ्चालनामा रहेको	संचालनको अवस्थामा रहेको।
१०९	विभिन्न प्रकृतिका छात्रवृत्तिका कार्यक्रम	१०३७३ विद्यार्थी लाभान्वित भएको।
११०	प्राविधिक विद्यालय शिक्षालयहरुको साझेदारीमा पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रम	कार्यान्वयन नभएको।
१११	कक्षा १२ का विद्यार्थीलाई जीवनोपयोगी सीप तालिम	कार्यान्वयन नभएको।
११२	नमुना शिक्षालय विकास कार्यक्रम	कार्यान्वयन नभएको।
११३	औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालिम	१२ समुह संचालनमा रहेको।
	वृत्ति मार्गदर्शन	करिब ३४०० जना युवा तथा विद्यार्थी परामर्श लिएको।
	अनौपचारिक तथा अरीतिक सिकाइको परीक्षण र प्रमाणीकरण	५०० जनाको सिप प्रमाणिकरण भएको।
११४	प्रयोगशाला, पुस्तकालय, नवप्रवर्तन, इकाइ,	४२ विद्यालयमा कार्यान्वयन।
११५	शिक्षक तथा विद्यार्थी प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम	जिल्ला र प्रदेश स्तरमा सम्पन्न।
११६	सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालय अनुभव आदान प्रदान कार्यक्रम	जिल्ला र प्रदेश स्तरमा सम्पन्न
	नतिजाका आधारमा विद्यालय प्रोत्साहन कार्यक्रम	डिभिजन स्तरमा सम्पन्न भएको।
	गणित विज्ञान शिक्षकको क्षमता विकासका लागि प्राविधिक	१५० शिक्षकलाई प्रविधि सहयोग (ल्याप्टप

	सहयोग कार्यक्रम	उपलब्ध)
	स्थानीय तह अवकास प्राप्त शिक्षकसँगको समन्वयमा एसइइ सुधार कार्यक्रम	कार्यान्वयन नभएको।
११७	विशेष शिक्षा अन्तर्गत स्मार्ट विद्यालय सञ्चालन	१३ वटा विद्यालयमा कार्यान्वयन भएको।
११९	मदरसा शिक्षाको प्रोफाइल तयारी र प्रकाशन	कार्यान्वयन नभएको।
	परम्परागत विद्यालय (गुरुकुल तथा गुम्बा) को प्रोफाइल तयारी र प्रकाशन	
१२०	विद्यालय स्वास्थ्यकर्मी विस्तार कार्यक्रम	४६ जना स्वास्थ्यकर्मी रहेको।
१२१	साक्षर प्रदेश जीवनोपयोगी शिक्षा सीपको लागि कार्यक्रम सञ्चालन	साक्षर प्रदेश घोषणा भएको।
१२२	विद्यालय मर्जरका लागि स्थानीय तहसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम	कार्यान्वयन नभएको।
१२३	शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीलाई सरकारी अस्पतालमा उपचारका लागि छुट एवम् सहूलियत प्रदान गर्न सम्भाव्यता अध्ययन	कार्यान्वयन नभएको।
१२४	नमुना सामुदायिक क्याम्पस विकास कार्यक्रम	कार्यान्वयन नभएको।
१३३	एकलमहिलासँगको प्रादेशिक अन्तरक्रिया कार्यक्रम	सम्पन्न भएको।
१२८	संघीय सरकारसँगको सहलगानीमा दाङ्गको घोराहीमा लैङ्गिक हिंसा पीडित र प्रभावितहरूको लागि प्रदेश स्तरीय दिर्घकालिन पुर्नस्थापना केन्द्र निर्माण (बहुवार्षिक) महिलापरिषदबाट सञ्चालन हुने सीप विकास, सशक्तिकरण तथा सामाजिक चेतना जगरण सम्बन्धी	कार्यान्वयन नभएको।

४.११(ख): बजेट वक्तव्यको प्रगति (सामाजिक विकास मन्त्रालय)

बुँदा नं.	बजेट वक्तव्य	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
७३	स्मार्ट विद्यालय कार्यक्रम	१३ वटा विद्यालयमा कार्यान्वयनमा रहेको।
	प्रविधिमैत्री शिक्षक तालिम कार्यक्रम, कक्षा १२ का विद्यार्थीका लागि सीपमुलक तालिम कार्यक्रम	कार्यान्वयन नभएको।
७४	विद्यालय तह कक्षा ११ र १२ तथा उच्च शिक्षा छात्रवृत्तिका कार्यक्रम	जम्मा १०३७३ जना लाभान्वित रहेको।
७५	मेरो विद्यालय मेरो दायित्व	कार्यान्वयन नभएको।
	नतिजाका आधारमा विद्यालय प्रोत्साहन, गणित विज्ञान विषय शिक्षकहरूको प्राविधिक क्षमता विकास कार्यक्रम	१५० शिक्षकलाई ल्याप्टप वितरण गरिएको।
७६	स्टेममा आधारित सिकाई व्यवस्थापनका लागि शिक्षकको क्षमता विकास तालिम	९० जनालाई क्षमता विकास तालिम सञ्चालन भएको।

७७	प्राविधिक विद्यालय शिक्षालय तथा सामुदायिक क्याम्पसहरुको साझेदारीमा पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रम	कार्यान्वयन नभएको।
८०	स्थानीय तह अवकास प्राप्त शिक्षकसँगको समन्वयमा एसइइ सुधार कार्यक्रम	कार्यान्वयन नभएको।

४.११(ग): सामाजिक विकास मन्त्रालयको वित्तीय प्रगति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	चालुतर्फको बजेट	पूँजीगततर्फको बजेट	जम्मा बजेट	चालु खर्च प्रतिशत	पूँजीगत खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च प्रतिशत
२०७८/७९	१९८४९८२	१०२२५३०	३००७५१२	७३.६०	६५.५९	७०.८८
२०७९/८०	२०८१४७०	७५०९७४	२८३२४४४	७३.७५	६६.७७	७१.९०
२०८०/८१	२०६४९५५	४७६९१०	२५४१८६५	६४.२९	४९.५४	६१.५२
२०८१/८२	१७६४९८८	११५५२६९	२९२०२५७	७०.४९	६५.०५	६८.३४
२०८२/८३	२३२४२९४	१२२२७६३	३५४७०५७	६०.५७	५३.८२	५८.२४

४.११(घ): सामाजिक विकास मन्त्रालयको उपलब्धी

क्र.सं.	विवरण	उपलब्धी	कैफियत
१	गणित विज्ञान विषय शिक्षकलाई प्रविधि सहयोग	१५० शिक्षकलाई ल्यापटप वितरण	
२	नवप्रवर्तन इकाइको स्थापना	१२ विद्यालयमा	
३	छात्रवृत्ति वितरण	१०३७३ जना विद्यार्थीलाई	
४	शिक्षक तालिम	१७६० शिक्षकलाई	
५	नमुना शिक्षालय विकास	२ वटा	
६	SIP मा आधारित सहयोग	२३ शिक्षालय	
७	पुर्वसिकाई मान्यता विधिबाट सीप परीक्षण र प्रमाणिकरण	५०० जना	
८	लुम्बिनीका महिला उद्यमशीलतामा पहिला (उद्यमशीलता तालिम ३९० घण्टा)	६ समुह	
९	दलित अधिकार ऐन र थारु जातिको प्रथाजनित परम्पराको संरक्षण र प्रवर्द्धन सम्बन्धी ऐन २०८३	२ वटा	
१०	निःशुल्क अपेन्टिसिप तालिम (२४ महिने)	२३४ जना विद्यार्थी	

४.१२ स्वास्थ्य मन्त्रालय

४.१२(क): नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति (स्वास्थ्य मन्त्रालय)

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तीको विद्यमान अवस्था
-----------	--------------------	-----------------------------------

१४०	"सुरक्षित मातृत्व अभियान" अन्तर्गत ANC to PNC निःशुल्क प्याकेज, दुर्गम स्थानको लागि निःशुल्क हवाई उद्धार सेवा सञ्चालनका लागि नेपाल सरकारसँग समन्वय गरिनेछ। सेवाग्राहीको चाप, भौगोलिक अवस्था, दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको उपलब्धताको आधारमा सुरक्षित प्रसूती सेवालाई संघ र स्थानीय तहसँगको समन्वयमा रणनीतिक स्थानमा सञ्चालनका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ। जनसंख्या व्यवस्थापनका लागि परिवार योजना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ। स्थानीय तहसंगको समन्वयमा ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड सेवा र दक्ष प्रसूतिकर्मी सेवालाई अभियानको रूपमा अगाडि बढाइनेछ।	उच्च मातृ मृत्यु भएका यस प्रदेशका २६ वटा स्थानीय तहका गर्भवती महिलाहरूलाई गर्भ जाँचको अवस्थामा निःशुल्क प्रयोगशाला तथा यु एस जी परीक्षण, गुणस्तरीय गर्भवती सेवाका लागि स्थानीय तहका नर्सलाई अभिमुखिकरण तथा अनुशिक्षण र सुरक्षित मातृत्व अभियान लगाएत प्रदेश सरकारका समग्र स्वास्थ्य कार्यक्रमबारे सरोकारवालाहरूसँग अन्तरक्रिया तथा कार्यशाला गोष्ठी संचालन गरिएको।
१४१	मानसिक स्वास्थ्यमा सुधार: स्वस्थ नागरिक लुम्बिनीको " भन्ने नाराका साथ बढ्दो मानसिक स्वास्थ्यको "आधार समस्या तथा आत्महत्याको रोकथाम र उपचारको लागि स्वास्थ्य संस्था र समुदायस्तरमा योग, ध्यान तथा मनोसामाजिक परामर्श लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। लुम्बिनी प्रदेश मानसिक स्वास्थ्य तथा मनोसामाजिक रणनीतिक कार्ययोजना (२०८६-२०८९) कार्यान्वयन गरिनेछ। विद्यालय नर्स तथा रोभिड नर्स कार्यक्रमलाई क्रमशः सबै स्थानीय तहसम्म विस्तार गरिनेछ।	यस प्रदेशका उच्च मातृ तथा नवशिशु मृत्यु भएका तथा अत्यधिक आत्महत्या भएका स्थानीय तहहरूमा समुदायका विद्यालयहरूमा किशोर किशोरी प्रजनन स्वस्थ लगाएत स्वस्थ जिवनयापनका लागि सचेतना अभिवृद्धिका लागि १३ वटा स्थानीय तहमा २६ जना सामुदायिक नर्स परिचालन गरिएको।
१४२	"मेरो स्वास्थ्य: मेरो जिम्मेवारी"भन्ने तथ्यलाई आत्मसात् गर्दै स्वस्थकर जीवनशैलीका लागि शारीरिक, मानसिक, सामाजिक तथा आध्यात्मिक स्वास्थ्य प्रवर्धन गर्न ध्यान, योग र खुल्ला व्यायामशाला, स्वास्थ्यका लागि खेलकुद, स्थानीय कृषि उपज तथा रैथाने बालीको उपभोग तथा भान्सा सुधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ। बढ्दो नसर्ने रोगको रोकथाम तथा नियन्त्रणलाई प्राथमिकतामा राखी क्रमशः सबै स्थानीय तहमा विस्तार गर्दै लगिनेछ। विद्यालयमा गठन तथा परिचालन "विद्यार्थी स्वास्थ्य क्लब" र स्वास्थ्य परीक्षणको अभिलेखीकरण प्रणाली विकास गर्दै लगिनेछ।	संक्रामक रोग न्यूनीकरण तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन मार्गदर्शन २०८२।८३ जारी गरी प्रदेशका ४,९१,६८६ जना ३० वर्ष माथिका नागरिकहरूको मधुमेय, रक्तचाप तथा मृगौला परीक्षण गरी सम्भावित जोखिममा भएका नागरिकहरूलाई अस्पतालहरूमा प्रेषण गरी समयमा नसर्ने रोगबाट हुने समस्याको समाधान गरिएको।

१४३	राप्ती प्रादेशिक अस्पताललाई दुई सय शैय्याको अस्पतालमा स्तरोन्नति गरी सेवा विस्तार गरिनेछ । पचास शैय्यामा सञ्चालनमा रहेका पूर्वाधार तथा मापदण्ड पूरा गरेका अस्पतालहरूलाई क्रमशः स्तरोन्नति गर्दै लगिनेछ । अस्पतालहरूमा स्वास्थ्य प्रवर्धन कक्ष, बाँझोपन व्यवस्थापन सेवा, जन्मजात विकलाङ्ग परीक्षण सेवा, नवजात शिशु सघन उपचार इकाइ, जलन उपचार कक्ष, स्तनपान व्यवस्थापन इकाइ, आमाको दुग्ध संकलन बैंक, निःशुल्क रक्तसञ्चार सेवा र जेष्ठ नागरिक उपचार सेवा तथा प्रसामक सेवा विस्तार गर्दै लगिनेछ । दुर्गम तथा बिरामीको चाप रहेको स्थानमा विशेषज्ञ एवम् शल्यक्रिया सेवा सहितको स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।	राप्ती प्रादेशिक अस्पताललाई २०० शैय्यामा संचालनका लागि आवश्यक प्रक्रियाको शुरुवात गरिएको, प्रदेशका अन्य ८ वटा अस्पतालहरूमा नवजात शिशु सघन उपचार कक्ष, स्तनपान व्यवस्थापन कक्ष संचालन गरिएको । दुर्गम तथा बिरामीको चाप रहेको स्थानमा विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिएको ।
१४४	प्रदेश मातहतका अस्पतालमा सञ्चालनमा रहेको डाईलाइसिस सेवालाई विस्तार गर्दै लगिनेछ । मुटुको भल्भ प्रत्यारोपण, मृगौला प्रत्यारोपण र क्यान्सर रोगको उपचारमा प्रति व्यक्ति दुई लाख रुपैयाँको सहूलियत र आँखाको नानीको निःशुल्क प्रत्यारोपण गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ	यस प्रदेशका ९ वटा प्रादेशिक अस्पतालहरूबाट निःशुल्क हेमोडायलासिस सेवा संचालन गरिएको । आ ब २०८२।८३ मा यस प्रदेशका विपन्न १३ जनालाई मुटुको भल्भ फेर्न, ६० जनालाई मृगौला प्रत्यारोपण र ३२२९ जनालाई क्यान्सर उपचारका लागि प्रति व्यक्ति २ लाख रुपैयाँको सहूलियत प्रदान गरिएको ।
१४५	मोबाइल एपको प्रभावकारी प्रयोग", स्वास्थ्य सेवाको उच्चतम उपयोगभन्ने नाराका साथ लुम्बिनी प्रदेशको " प्रमुख स्वास्थ्य समस्याकारूपमा रहेको महिला तथा बालबालिकाको स्वास्थ्य तथा पोषण अवस्थाको निरन्तर निगरानीका लागि सामुदायिक स्वास्थ्य सूचना प्रणाली कार्यक्रम)Family Health Profile) लाई विस्तार गरिनेछ	उच्च मातृ तथा नवशिशु मृत्युलाई कमि ल्याउन गर्भवति भएको समयदेखि सुत्केरी पश्चातको ४२ दिन र बच्चा जन्मे देखि २ वर्षसम्म नियमित सेवामा ल्याउन मोबाइल एप मार्फत जटिलता निगरानीका लागि बाँके, पाल्पा, अर्घाखाँची र नवलपरासी पश्चिमका ३०७४५९ घर परिवारका महिला तथा बालबालिकालाई निरन्तर सेवामा लिइएको ।
१४६	मदिरा, सुर्तिजन्य तथा लागु औषधको दुर्व्यसनी नियमन तथा नियन्त्रण लागि विद्यमान कानुनहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्दै को विषय "हरेक नीतिमा स्वास्थ्य" समावेशका लागि पैरवी गरिनेछ । स्वस्थकर आहारका	स्थानीय तहको सहकार्य र समन्वयमा सरुवा नियन्त्रणको क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिएको ।

	लागि प्रवर्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।	
१४७	सिकलसेल, थालासेमिया र हेमोफिलिया रोगको सचेतना, स्क्रिनिङ्ग र बिमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ। विरामीहरुको तथ्यांकका लागि HDHMIS को विकास गरी कार्यन्वयन गरिनेछ। बर्दिया जिल्लामा रोगको उपचारका लागि निर्मित अस्पताल भवनमा सेवा सञ्चालनको लागि समन्वय तथा सहजीकरण गरिनेछ ।	सिकेलसेल थालसेमिया र हेमोफिलिया रोगको व्यवस्थापनका लागि तराईका ६ जिल्लाका स्वास्थ्य कार्यालय मार्फत स्क्रिनिङ्ग कार्यक्रम र ८ वटा अस्पतालमा सिकेलसेल तथा थालसेमिया, हेमोफिलिया उपचार कर्नस स्थापना गरी ती विरामीहरुको निःशुल्क उपचार तथा व्यवस्थापन गरिएको ।
१४८	लुम्बिनी प्रदेशको गौरवको आयोजनाको रुपमा रहेको लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताललामा मेडिकल शिक्षा अध्यापनका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गर्न सङ्घीय सरकारसँग सहकार्य गरिनेछ। प्रदेश मातहतका अस्पतालहरुबाट प्रदान गरिने गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाका लागि जनशक्ति पदपूर्ति, औषधी तथा स्वास्थ्यजन्य सामग्री, औजार उपकरणहरुको उचित व्यवस्थासहित शल्यक्रिया सेवा व्यवस्थित गर्ने तथा विस्तारित स्वास्थ्य सेवा (EHS) लाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गरिनेछ। अस्पताल फार्मसीहरु थप व्यवस्थित गरी सञ्चालन गरिनेछ ।	लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताललाई १२०० शैयामा स्तरोन्नतीका लागि भवन निर्माण कार्य भैरहेको । लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल लगाएत प्रदेशका अन्य अस्पतालहरुबाट गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाका लागि लोकसेवा मार्फत दरवन्दी पदपूर्ति, रिक्त दरवन्दीमा अस्थायी करार सेवा तथा आवश्यक औजार उपकरणको व्यवस्था गरिएको ।
१४९	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा सुशासन, पारदर्शिता र जवाफदेही सेवाको सुनिश्चितताको लागि विद्युतीय प्रविधिको उपयोग गरी प्रभावकारी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरिनेछ । स्वास्थ्य संस्थालाई शान्ति क्षेत्रको रुपमा सञ्चालन एवम् व्यवस्थापन गरिनेछ । स्वास्थ्यसम्बन्धी समस्याको अध्ययन, अनुसन्धान तथा खोज कार्यलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।	स्वास्थ्य मन्त्रालय मातहतका संस्थाहरुमा सुशासन पारदर्शिता र जवाफदेहिता अभिवृद्धिका लागि सवारी साधनहरुमा GPS tracking जडान, कार्यालयमा विद्युतीय हाजिरी तथा कार्यालय संचालनका लागि GIOMS जडान गरिएको । स्वास्थ्य सम्बन्धि समस्याको अध्ययन अनुसन्धान तथा खोज कार्यलाई प्रोत्सहान दिन Public Health conference संचालन गरिएको ।

१५०	चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी, कर्मचारी तथा महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको क्षमता अभिवृद्धि, वृत्ति विकास तथा स्थायित्वको लागि विकास साझेदार, वित्तीय तथा शैक्षिक संस्थासँग सहकार्य गरिनेछ। प्रदेश मातहतका दुर्गम क्षेत्रका अस्पतालमा चिकित्सकीय सेवाहरू परिचालनका लागि प्रोत्साहन उपलब्ध गराउन सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ। निजी स्वास्थ्य संस्थाहरूले प्रदान गर्ने सेवामा सहजीकरण गर्दै विपन्न नागरिकका लागि निःशुल्क सेवाको सुनिश्चितता गरिनेछ।	दुर्गम क्षेत्रका अस्पतालहरूमा चिकित्सकीय सेवाहरू परिचालनका लागि दुर्गम क्षेत्रमा कार्यरत विशेषज्ञ चिकित्सकहरूलाई प्रोत्साहन सुविधा उपलब्ध गराईएको।
१५१	मलेरिया, डेंगी, कालाजार, कुष्ठरोग लगायत उष्ण प्रदेशीय उपेक्षित रोगहरू तथा क्षयरोग, हेपाटाइटिस र एच.भी.आई. एड्सको समयमै व्यवस्थापन तथा केशमा आधारित सर्भिलेन्सलाई प्रभावकारी रूपमा संचालनका लागि समन्वय तथा सहजीकरण गरिनेछ। सर्पदंश उपचार सेवामा सबैको पहुँच हुने गरी सुदृढ एवम् विस्तार गरिनेछ।	मलेरिया, डेंगी, कालाजार, कुष्ठरोग लगायत उष्ण प्रदेशीय उपेक्षित रोगहरू तथा क्षयरोग, हेपाटाइटिस र एचएड्सको समयमै .भी.आई. व्यवस्थापन तथा केशमा आधारित सर्भिलेन्सलाई प्रभावकारी रूपमा संचालनका लागि संघीय सरकार तथा स्थानीय तहसँग सहकार्यगरी रोग न्यूनिकरण सम्बन्धी कार्यहरू संचालन गरिएको।

४.१२(ख): बजेट बक्तव्यको प्रगति (स्वास्थ्य मन्त्रालय)

बुदाँ नं	बजेट बक्तव्य	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
८९	आधारभूत र आकस्मिक स्वास्थ्य सेवालाई सुलभ र गुणस्तरीय बनाइने, स्वास्थ्य संस्थामा अत्यावश्यक औषधि, उपकरण र जनशक्ति आपूर्तिको व्यवस्था मिलाइने, निःशुल्क वितरण गरिने औषधिका लागि रु.३ करोड र उपकरणका लागि रु.१२ करोड बजेट विनियोजन गरेको	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र मार्फत निःशुल्क वितरण गरिने औषधि खरिद गरी स्वास्थ्य कार्यालयहरू मार्फत स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट सुलभ र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिएको। त्यसै गरी प्रदेशका अस्पतालहरूको सेवा विस्तार तथा सेवा सुदृढिकरणका लागि अत्यावश्यक औजार उपकरण खरिद गरी वितरण गरेको।

९०	उच्च मातृ तथा नवजात शिशु मृत्युदरलाई कम गर्न सुरक्षित मातृत्व " अन्तर्गत निःशुल्क पूर्व प्रसूतीदेखि उत्तर प्रसूती सेवा "अभियान प्याकेज, दुर्गम स्थानमा निःशुल्क हवाई उद्धार सेवा कार्यक्रमका लागि रु १० करोड विनियोजन गरेको,	“सुरक्षित मातृत्व अभियान” मातृ तथा बाल मृत्युदर न्यूनीकरण कार्यक्रम संचालन मार्गदर्शन २०८२/८३ जारी गरी उच्च मातृ तथा नवविशु मृत्यु भएका यस प्रदेशका ७ वटा जिल्लाका २६ वटा स्थानीय तहका गर्भवती महिलाहरूलाई निःशुल्क प्रयोगशाला तथा युसजी सेवा संचालन गरिएको ।
९१	मानसिक स्वास्थ्यमा "सुधार: स्वस्थ जीवनको आधारभूत नाराका " साथ बढ्दो मानसिक स्वास्थ्यको समस्या तथा आत्महत्याको रोकथाम र उपचारको लागि नागरिक आरोग्य कार्यक्रम, जीवनशैली परिवर्तन, योग शिविर सञ्चालन र मनोसामाजिक परामर्श लगायतका कार्यक्रमका लागि रु २ करोड विनियोजन गरेको छु । .	मानसिक स्वास्थ्यको समस्या तथा आत्महत्या रोकथाम र उपचारका लागि स्थानीय तहको समन्वयमा ८९ वटा स्थानीय तहमा मनोसामाजिक परामर्श कर्ता परिचालनका लागि तालिम, प्रदेश भित्रका नागरिक आरोग्य केन्द्र तथा आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, चिकित्सालयहरूबाट योग शिविर, जीवनशैली परिवर्तन लगायतका कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको
९२	मुटुको भल्भ प्रत्यारोपण, मृगौला प्रत्यारोपण र क्यान्सर रोगको उपचारमा प्रति व्यक्ति दुई लाख रुपैयाँको सहूलियतलाई निरन्तरता दिएको, यसको लागि रु १० करोड विनियोजन गरेको., आँखाको नानीको निःशुल्क प्रत्यारोपण र डाईलाइसिस सेवा विस्तारका लागि बजेट विनियोजन गरेको, निःशुल्क रक्तसञ्चार सेवालाई निरन्तरता दिएको	यस प्रदेशका १३ जना नागरिकहरूको मुटुको भल्भ, ६० जनाको मृगौला प्रत्यारोपण र ३२२९ जनाको क्यान्सर उपचारको लागि रु १६ करोड ६६ लाख शोध भर्ना दिइएको र निःशुल्क रक्तसंचार सेवा १६५४९ जनालाई उपलब्ध गराइएको ।
९३	राप्ती प्रादेशिक अस्पतालको क्षमता विकास गरी दुई सय शैयामा स्तरोन्नति गर्न रु ५ करोड विनियोजन गरेको., प्रदेश राजधानीस्थित भालुवाड अस्पतालमा विशेषज्ञ सेवा तथा चौबिसै घण्टा आकस्मिक सेवा सञ्चालन गर्न बजेटको व्यवस्था मिलाएको	राप्ती प्रादेशिक अस्पताललाई २०० शैयामा स्तरोन्नतीका लागि कार्य थालनी गरिएको र भालुवाड स्थित अस्पतालमा विशेषज्ञ सेवा तथा २४ सै घण्टा आकस्मिक सेवा संचालन

		गरिएको ।
९४	सिकलसेल एनिमिया, थालासेमिया र हेमोफिलिया रोगको सचेतना र स्क्रिनिङ्गको लागि आवश्यक रकम छुट्याएको	सिकलसेल एनिमिया थालासेमिया र हेमोफिलिया रोगको समयमै पहिचान गर्न यस प्रदेशका तराईका ६ जिल्लामा स्क्रिनिङ कार्यक्रम संचालन भएको र रोगीको पहिचान पश्चात उचित व्यवस्थापनका लागि तराईमा रहेका सरकारी अस्पतालहरूबाट निःशुल्क उपचारका लागि कर्नर स्थापना गरी विरामीको उपचार गरिएको ।
९५	पचास शैय्यामा सञ्चालनमा रहेका अर्घाखाँची अस्पताल सन्धिखर्क, भिम अस्पताल भैरहवा र बर्दिया अस्पतालको भवन निर्माणका लागि बजेट विनियोजन गरेको	अर्घाखाँची अस्पताल सन्धिखर्कको शहरी विकास तथा भवन कार्यालय रुपन्देही मार्फत भवन निर्माण कार्य भैरहेको र
९६	निर्माणाधीन स्वास्थ्य कार्यालय प्युठान, रुकुम अस्पताल (पूर्व), ट्रमा सेण्टर, लमहीको लागि रु ८ करोड विनियोजन गरेको छु । साथै,, प्रदेशस्तरीय सरुवा रोग अस्पताल, कपिलवस्तुको लागि आवश्यक रकम व्यवस्था गरेको	निर्माणाधीन कार्यालय भवनहरूको निर्माण खर्चको भुक्तानी तथा शोध भर्ना कार्य गरिएको ।
९७	पोषणका सूचकहरू राष्ट्रिय औसतभन्दा कमजोर भएका कपिलवस्तु, बाँके, बर्दिया, रुपन्देही र दाङमा पोषण विशेष कार्यक्रम सञ्चालनका लागि रु ८ करोड व्यवस्था गरेको छु । महिला तथा बालबालिकाको स्वास्थ्य तथा पोषणको निरन्तर निगरानीका लागि सामुदायिक स्वास्थ्य कार्यक्रममा डिजिटल स्वास्थ्य सूचना प्रणाली सञ्चालनका लागि बजेट विनियोजन गरेको	महिला बालबालिका तथा किशोरीको स्वास्थ्य तथा पोषण सुधार कार्यक्रम संचालन मार्गदर्शन २०८२।८३ जारी गरी पोषणका सूचकहरू कमजोर भएका स्थानीय तहहरूमा २१ वटा क्रियाकलापहरू संचालन गरिएको ।
९८	दुर्गम तथा विरामीको चाप रहेको स्थानमा विशेषज्ञ एवम् शल्यक्रिया सेवा सहितको स्वास्थ्य शिविर कार्यक्रमका लागि रकम विनियोजन	प्रदेशका दुर्गम क्षेत्र पाल्पाको माथागढी र अर्घाखाँचीको भूमिका स्थानका १८१ जना नागरिकहरूलाई

	गरेको छु।	विशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिएको ।
९९	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय, बिजौरीमा विशेषज्ञ सेवा र लुम्बिनी आयुर्वेद चिकित्सालय, बुटवललाई विशेषज्ञ चिकित्सालयको रूपमा स्तरोन्नति गर्न रु३ करोड विनियोजन गरेको.	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय बिजौरी र लुम्बिनी आयुर्वेद चिकित्सालय बुटवल मार्फत अन्तरंग inpatient (सेवा संचालन गरीएको ।
१००	मलेरिया, डेंगी, कालाजार, कुष्ठरोग लगायत उष्ण प्रदेशीय उपेक्षित रोगहरू तथा क्षयरोग, हेपाटाइटिस र एचएड्सको समयमै .भी.आई. व्यवस्थापन तथा केशमा आधारित सर्भिलेन्सलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न स्रोतको प्रबन्ध गरेको छु। प्रदेश आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रलाई चौबिसै घण्टा सञ्चालनमा ल्याउन आवश्यक व्यवस्था मिलाएको	मलेरिया, डेंगी, कालाजार, कुष्ठरोग लगायत उष्ण प्रदेशीय उपेक्षित रोगहरू तथा क्षयरोग, हेपाटाइटिस र एचएड्सको समयमै .भी.आई. व्यवस्थापन तथा केशमा आधारित सर्भिलेन्सलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिएको र उच्च जोखिम युक्त क्षेत्रमा यी रोगहरूको प्रकोपदर घटाउन जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यहरू संचालन गरिएको । २४ सै घण्टा प्रादेशिक प्रेषण केन्द्र संचालन भैरहेको ।
१०१	मधुमेह, उच्च रक्तचाप, क्यान्सर जस्ता नसर्ने रोग न्यूनीकरण तथा रोकथाम र स्वास्थ्य प्रवर्धनका लागि रु४ करोड विनियोजन गरेको.	संक्रामक रोग न्यूनीकरण तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन मार्गदर्शन २०८२।८३ जारी गरी प्रदेशका ४,९९,६८६ जना ३० वर्ष माथिका नागरिकहरूको मधुमेह रक्तचाप र मृगौलको निःशुल्क परीक्षण गरी सम्भावित विरामीहरूको उपचार तथा व्यवस्थापन गरिएको ।
१०२	प्रदेश गौरवको आयोजनाको रूपमा रहेको लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल निर्माणको लागि रु१ अर्ब विनियोजन गरेको।.	लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताललाई १२०० शैयाको अस्पतालमा स्तरोन्नतीका लागि भौतिक पूर्वाधार निर्माणको कार्य भैरहेको ।

४.१२(ग): स्वास्थ्य मन्त्रालयको वित्तीय प्रगति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	चालुतर्फको बजेट	पूँजीगततर्फको बजेट	जम्मा बजेट	चालु खर्चप्रतिशत	पूँजीगत खर्चप्रतिशत	जम्मा खर्चप्रतिशत
२०७८/७९	३४७६९६	१६४०२०४	५११६९००	७६.९२	६३.५०	७२.६२
२०७९/८०	३२४६३०१	१५३३३००	४७७९६०१	७९.५९	२६.७०	६२.६२
२०८०/८१	३०८९६८३	१५४६८४०	४६३६५२३	७३.८६	६२.७१	७०.१४
२०८१/८२	३२४८४५२	२६०७३१७	५८५५७६९	७९.१०	८८.८५	८३.४४
२०८२/८३	३४४०४४८	१५७५०८०	५०१५५२८	७६.०६	८३.२५	७८.३२

४.१२(घ): स्वास्थ्य मन्त्रालयको उपलब्धी

- ❖ यस प्रदेशका १४ वटा प्रादेशिक अस्पताल मध्ये ९ वटा अस्पतालहरुबाट निःशुल्क हेमोडायलासिस सेवा संचालन भएको रुकुम पूर्व अस्पताल, रोल्पा अस्पताल, भिम अस्पताल, पाल्पा अस्पताल र भालुवाङ अस्पताल बाहेक।
- ❖ प्रदेशका १४ अस्पताल मध्ये १३ अस्पतालहरुमा सीई ओ एन सी प्रसूति सेवा सञ्चालन भैरहेको। (पाल्पा अस्पताल बाहेक)।
- ❖ BSL-II Standard मा सेवा विस्तार सहित प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाबाट थप सेवा विस्तार र आमनागरिकलाई बजार भन्दा अति न्युन मुल्यमा प्रयोगशाला परीक्षण सेवा शुभारम्भ गरिएको।
- ❖ यस प्रदेशका १२ वटै जिल्ला पूर्ण खोपयुक्त निरन्तरता कायम।
- ❖ आ ब २०८२।८३ मा प्रदेशका विपन्न नागरिकहरु: क्यान्सर रोग लागेका ३२२९, मुटुको भलभ फेर्ने – १० जना, र मृगौला प्रत्यारोपण गरेका – ६० जनालाई उपचार अनुदान सहायता प्रदान गरिएको र हालसम्म ११४९६ जना नागरिकहरुले यो सेवा लिएका।
- ❖ आ ब २०८२।८३ मा यस प्रदेशका १६,५८६ जना विरामीहरुलाई प्रदेशका सरकारी अस्पतालहरुबाट निःशुल्क रगत उपलब्ध गराइएको।
- ❖ ८० वर्ष पुगेका ५४३९९ जना जेष्ठ नागरिक र अति अशक्तवर्गहरुलाई घरमै सेवा (क र ख) प्रदान, ३० वर्ष माथिका ४,९१,८६८ जनाको नसर्ने रोग सुगर), प्रेसर र मृगौला रोगको स्क्रिनिङ (गरि रोग पहिचान साथै प्रदेशका ६२५ वटा विद्यालयका ७९,२८३ जना किशोरीहरुको रक्तअल्पता स्क्रिनिङ गरी ३५,२७३ जना ४५(%) किशोरीहरुमा रक्त अल्पताको अवस्था पहिचान गरी आइरन चक्री बितरण गरिएको।
- ❖ प्रदेशको १२ वटै जिल्लाको ५ वर्ष मुनिका ३,८५,०२५ जना बालाबालिकाहरुको उचाई, तौल र पाखुराको नापको आधारमा पोषण अवस्था यकिन गरी कुपोषित बच्चाहरुको खोजपडताल गरि १७९८४ ७).०६%(जना कुपोषित बच्चा पहिचान तथा व्यवस्थापन गरिएको।

४.१३ प्रदेश सभा

४.१३: प्रदेश सभाको वित्तीय प्रगति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	चालुतर्फको बजेट	पूँजीगततर्फको बजेट	जम्मा बजेट	चालु खर्च प्रतिशत	पूँजीगत खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च प्रतिशत
२०७८/७९	१९६९८२	७३०६१	२७००४३	७५.०२	२७.२८	६२.११
२०७९/८०	२३०९८५	१०९८४४	३४०८२९	६०.३२	७७.१३	६५.७४
२०८०/८१	२६६५८८	७२२५०	३३८८३८	७०.८०	४९.७१	६६.३०
२०८१/८२	२२२३१५	५२६८५	२७५०००	८५.७५	७८.६९	८४.४०
२०८२/८३	२३२०००	३००००	२६२०००	६३.८७	३३.१७	६०.३५

४.१४ प्रदेश लोकसेवा आयोग

४.१४(क): नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति (प्रदेश लोकसेवा आयोग)

बुँदा नं	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
२०२	प्रदेश लोक सेवा आयोगको संस्थागत एवं कानुनी सुधार गर्दै लगिनेछ । लोक सेवा आयोग, विश्वविद्यालय र अन्य प्रदेशका लोक सेवा आयोगबीच सहकार्य एवम् समन्वय गरी पाठ्यक्रम र कार्यतालिकामा सामञ्जस्यता कायम गरिनेछ ।	सार्वजनिक सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक ज्ञान, सिप र क्षमता बमोजिमका पाठ्यक्रम निर्माण, परिमार्जन तथा कार्यान्वयन कार्यलाई निरन्तरता दिदै आएको साथै लोक सेवा आयोग र अन्य प्रदेश लोक सेवा आयोग बीच समन्वय र सहकार्य प्रवर्द्धन गर्न हरेक वर्ष लोक सेवा आयोगको सम्मेलन हुँदै आएकोमा यस वर्ष गण्डकी प्रदेशको पोखरामा आयोजना गरिएको साथै प्रदेश लोक सेवा आयोगहरुको सम्मेलनमा यस वर्ष मधेश प्रदेशले आयोजना गरेको सम्मेलनमा सहभागी भई सहकार्यको संस्कृतिलाई बढवा दिइएको ।
२०३	प्रदेश तथा स्थानीय निजामती सेवामा योग्य जनशक्ति आकर्षित गर्न अध्ययन, अनुसन्धान र प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।	प्रदेश र स्थानीय निजामती सेवामा रिक्त पदहरुको पदपूर्तिमा विश्वविद्यालय अध्ययन गरेका उत्कृष्ट एवं सक्षम जनशक्तिलाई आकर्षित गर्न प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
२०४	प्रदेश तथा स्थानीय तहका लागि आवश्यक जनशक्ति भर्ना र छनौटलाई प्रभावकारी बनाउन प्रदेश लोक सेवा आयोगलाई थप सक्षम बनाउँदै लगिनेछ । वार्षिक कार्यतालिका बमोजिम दरखास्त आह्वान, परीक्षा सञ्चालन, नतिजा प्रकाशन र सिफारिस लगायतका कार्यलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।	वार्षिक कार्यतालिका बमोजिम विगतका वर्षमा अदालतको आदेशबाट रोकिएका विज्ञापनहरुको पदपूर्ति कार्यक्रम संचालन भइरहेको । आयोगका काममा सूचना प्रविधिको प्रयोग मार्फत Faceless, cashless and paperless बनाउन GIOMS, ORMS, Sparrow SMS प्रयोग गरी आयोगका कामलाई प्रभावकारी बनाउँदै लगिएको ।

४.१४(ख): बजेट वक्तव्यको प्रगति (प्रदेश लोकसेवा आयोग)

बुँदा नं.	बजेट वक्तव्य	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१७६	प्रदेश र स्थानीय तहमा आवश्यक पर्ने जनशक्ति पदपूर्ति गर्न सक्षम हुने गरी प्रदेश लोक सेवा आयोगलाई आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु । यसबाट प्रदेश र स्थानीय तहका लागि जनशक्ति व्यवस्थापन भई सेवा प्रवाह र विकास निर्माण कार्य थप प्रभावकारी हुने विश्वास लिएको छु ।	गत आ.व.मा विज्ञापन भई पदपूर्तिको क्रममा रहेका कुल २६६ पदपूर्ति कार्य सम्पन्न भई सिफारिस गरिएको एवं आ.व. २०८२/८३ मा प्रदेश र स्थानीय निजामती सेवाका रिक्त पदहरु मध्ये कुल ११६३ पदहरुको पदपूर्तिका कार्य अगाडि बढाइएको ।

४.१४(ग): प्रदेश लोकसेवा आयोगको वित्तीय प्रगति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	चालुतर्फको बजेट	पूँजीगततर्फको बजेट	जम्मा बजेट	चालु खर्च प्रतिशत	पूँजीगत खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च प्रतिशत
२०७८/७९	५००३२	४७९५	५४८२७	८९.४९	९७.२८	९०.९
२०७९/८०	९९४५३	९५६००	९९५०५३	७७.८९	९२.२९	७९.८४
२०८०/८१	८९२३९	९०७६९	९०००००	७०.०९	६२.४४	६९.२७
२०८१/८२	८३०००	७०००	९००००	९२.८	५३.५	८९.७४
२०८२/८३	९४०४२	२२८३०	९९६८७२	५८.५४	४७.७८	५६.४४

४.१४(घ): प्रदेश लोकसेवा आयोगको उपलब्धी

- ❖ प्रदेश र स्थानीय निजामती सेवाका रिक्त पदहरू मध्ये कुल ११६३ पदहरूको विज्ञापन गरिएको,
- ❖ ४१ वटा विज्ञापनको लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशन गरेको,
- ❖ महिला १०१ र पुरुष १५९ गरी जम्मा २६० जना उम्मेदवार स्थायी नियुक्तिका लागि सिफारिस गरिएको,
- ❖ नियमित रूपमा पाठ्यक्रम निर्माण तथा परिमार्जनका कामहरू भइरहेको।

४.१५ लुम्बिनी प्रदेश योजना आयोग

४.१५(क): नीति तथा कार्यक्रमको प्रगति (लुम्बिनी प्रदेश योजना आयोग)

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१६७	प्रदेश सरकारका निकायबाट प्रवाह हुने सेवा, तथ्याङ्क एवम् सूचना व्यवस्थापनलाई प्रविधिमैत्री बनाउँदै लगिनेछ।	आवधिक योजना तथा वार्षिक कार्यक्रमहरूको तथ्यमा आधारित अनुगमन एवम् मूल्याङ्कन गर्न लुम्बिनी प्रदेश तथ्याङ्क व्यवस्थापन प्रणाली निर्माण गरिएको।
१९३	तथ्य र प्रमाणमा आधारित नीति तथा कानून निर्माण र कार्यान्वयनका लागि प्रदेशको तथ्याङ्क प्रणालीलाई प्रभावकारी, व्यवस्थित तथा गुणस्तरीय बनाउने प्रक्रिया अघि बढाइनेछ। तथ्याङ्क साक्षरता, विश्लेषण र उपयोगसम्बन्धी क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालनका साथै प्रदेश तथ्याङ्क ऐनको समयसापेक्ष संशोधन गरिनेछ।	लुम्बिनी प्रदेश तथ्याङ्क व्यवस्थापन प्रणाली निर्माण गरिएको।
१९८	आयोजनाको पहिचान, लेखाजोखा, विश्लेषण तथा प्राथमिकीकरण गरी कार्यान्वयनयोग्य आयोजनाको छनोटलाई वस्तुनिष्ठ र अनुमानयोग्य बनाउन प्रदेश आयोजना बैंक प्रणाली स्थापना गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।	प्रदेशमा आयोजना बैंक संचालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका तयार गरी आयोजनाहरू प्रणालीमा आयोजना प (बैंक प्रविष्ट गर्ने कार्यको सुरुवात गरिएको।

४.१५(ख): बजेट वक्तव्यको प्रगति (लुम्बिनी प्रदेश योजना आयोग)

बुँदा नं.	बजेट वक्तव्य	लक्ष्य प्राप्तिको विद्यमान अवस्था
१८१	आयोजनाको छनोटलाई वस्तुनिष्ठ र अनुमानयोग्य बनाउन प्रदेश आयोजना बैंक कार्यान्वयनमा ल्याउने व्यवस्था गरेको	प्रदेशमा आयोजना बैंक संचालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका तयार गरी आयोजनाहरू प्रणालीमा आयोजना बैंक (प्रविष्ट

छु।	गर्ने कार्यको सुरुवात गरिएको ।
-----	--------------------------------

४.१५(ग): लुम्बिनी प्रदेश योजना आयोगको वित्तीय प्रगति (रु.हजारमा)

आर्थिक वर्ष	चालुतर्फको बजेट	पूँजीगततर्फको बजेट	जम्मा बजेट	चालु खर्च प्रतिशत	पूँजीगत खर्च प्रतिशत	जम्मा खर्च प्रतिशत
२०७८/७९	२६३९७	१४१००	४०४९७	४९.६३	५४.०४	५१.१७
२०७९/८०	२६५०४	१२९५०	३९४५४	५४.५१	५०.९२	५३.३३
२०८०/८१	२८४१७	६९००	३५३१७	५३.१८	१९.५५	४६.६१
२०८१/८२	२४०२६	११९९	२५२२५	४९.६४	१७.५७	४८.११
२०८२/८३	२६५००	४०००	३०५००	४३.३८	५.७१	३८.४४

४.१५(घ): लुम्बिनी प्रदेश योजना आयोगको उपलब्धी

- ❖ वार्षिक कार्यक्रम तथा आयोजना कार्यान्वयनको प्रगति समीक्षा तथा कार्यान्वयनका क्रममा देखा परेका समस्याहरूको पहिचान गर्न प्रदेशस्तरीय विकास समस्या समाधान समिति (PDAC) बैठकहरू सम्पन्न गरी सम्बन्धित विषयगत मन्त्रालयलाई समाधानका सम्बन्धमा निर्णयानुसारका निर्देशनहरू पठाइएको,
- ❖ संघीय समपूरक तथा विशेष अनुदानमा प्रदेश अन्तर्गत सञ्चालन हुने आयोजना/कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण गरी प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद् समक्ष सिफारिस गरिएको,
- ❖ प्रदेशमा आयोजना बैंक संचालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका तयार गरी आयोजनाहरू प्रणालीमा आयोजना/बैंक प्रविष्ट गर्न (कार्यको सुरुवात गरिएको),
- ❖ बहुवर्षीय ठेक्का सहमतिका लागि माग भई आएका आयोजना/कार्यक्रमहरूमध्येबाट प्रदेश आयोजना बहुवर्षीय ठेक्का सहमति सम्बन्धी मापदण्ड, २०८१ बमोजिम ठेक्का सहमति प्रदान गरी स्रोत सहमतिका लागि आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयमा सिफारिस गरिएको,
- ❖ आर्थिक सामाजिक वहिष्करण सूचकाङ्कको आधारमा निश्चित मापदण्ड बनाई स्थानीय तहहरूलाई प्रदेश विशेष अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिएको,
- ❖ नेपाल सरकारले तीनै तहमा सञ्चालन गरेको बहुक्षेत्रीय पोषण योजना तेस्रोको कार्यान्वयनको प्रदेशस्तरीय समीक्षा, स्थानीय तहहरूसँग समन्वय, पोषण सुधारका लागि कार्यक्रम तथा बजेट व्यवस्थापनका सम्बन्धमा स्थानीयतहरूसँग छलफल, अन्तरक्रिया तथा बहस पैरवी गरिएको,
- ❖ आवधिक योजना तथा वार्षिक कार्यक्रमहरूको तथ्यमा आधारित अनुगमन एवम् मूल्याङ्कन गर्न लुम्बिनी प्रदेश तथ्याङ्क व्यवस्थापन प्रणाली निर्माण गरिएको,
- ❖ राजस्व स्रोतहरूको पहिचान, सरोकारवालासँग बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयनका लागि नीति संवाद कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको।

समस्या, सुझाव तथा निष्कर्ष

५.१ समस्या:

नेपालको संविधानको साझा अधिकार सूचीमा रहेका विषयमा सङ्घीय सरकारबाट समयमै कानून बन्न नसक्दा र एकल सूचीमा रहेका क्षेत्राधिकारका विषयमा समेत सबै आवश्यक कानूनहरू बन्न नसक्दा प्रदेश सरकारको कार्यसम्पादनमा विभिन्न समस्याहरू देखिएका छन्। यस बाहेकका प्रमुख समस्याहरूलाई देहायबमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ:-

क) राजस्व सङ्कलन:

- ❖ प्रदेश सरकारको आय तथा विज्ञापन कर/मनोरञ्जन करको दायरा विस्तार हुन नसकेको, साथै वातावरण शुल्कलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन नसकेको,
- ❖ एकल अधिकारको सूचीमा पर्ने कृषि आयमा लाग्ने कर कार्यान्वयनमा संघीय सरकारसँग समन्वय कायम हुन नसकेको,
- ❖ स्थानीय तहसँग बाँडफाँट हुने करहरू समेत प्रभावकारी हुन नसकेको, नदीजन्य पदार्थबाट प्राप्त हुने आयको बाँडफाँट यथार्थपरक बनाउन नसकिएको,
- ❖ राजस्व र व्ययको अनुमान यथार्थपरक हुन नसक्दा राजस्व सङ्कलन पनि लक्ष्य अनुसार हुन नसकेको,
- ❖ घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क वास्तविक कारोबारसँग तादम्यता मिलाउन नसकिएको,
- ❖ राजस्व बक्यौताको लगत राख्न नसकिएको/नयाँ क्षेत्रबाट असूल गर्न नसकिएको,
- ❖ सङ्घबाट प्राप्त हुनुपर्ने वित्तीय समानीकरण अनुदानमा कटौती हुँदा लक्ष्य अनुसार बजेट कार्यान्वयन गर्न नसकिएको, साथै प्रदेश सञ्चित कोषमा थप दबाब पर्न गएको।

ख) सार्वजनिक खर्च:

- ❖ प्रदेशको बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाको स्पष्ट मापदण्ड र प्राथमिकता तय गर्न नसकिएको,
- ❖ बजेट तर्जुमाका चरणमा निकायगत रूपमा खर्चको प्रकृति विश्लेषण, आवश्यक पूर्वाधार तयारी, सम्भाव्यता अध्ययन, जग्गा प्राप्ति, साइट क्लियरेन्स, नक्सामा लगायतका विषयहरू यकिन नगरी आयोजनामा बजेट विनियोजन गर्ने प्रणालीमा सुधार गर्न नसकिएको,
- ❖ प्रदेश र स्थानीय तहबीचको कोष प्रवाह संयन्त्र तयार हुन नसकेको,
- ❖ बजेटका सिद्धान्त र नीतिको विश्लेषण जस्ता उपकरणको प्रयोग गरी प्रचलित ऐन र नियमको परिधिमा रही खर्च व्यवस्थापन गर्न चुनौतीपूर्ण बन्दै गएको,

- ❖ सार्वजनिक निकायमा आवश्यक प्राविधिक जनशक्ति कमी रहेको साथै उपलब्ध जनशक्तिको क्षमता र दक्षतामा कमी देखिएको, साथै अन्तरतह / अन्तर निकाय समन्वयमा कमी हुँदा आयोजना कार्यान्वयनमा अपेक्षित प्रतिफल प्राप्त हुन नसकेको,
- ❖ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच आयोजना छनौट र बजेट बाँडफाँटमा दोहोरोपना रहेको।

ग) वित्तीय अनुशासन र सुशासन:

- ❖ रूपान्तरणकारी र बहुप्रतिफलयुक्त आयोजनामा बजेट विनियोजन नहुने तथा निर्माणाधीन आयोजना/कार्यक्रम सम्पन्न गर्नमा भन्दा आवश्यक तयारी विना नै नयाँ आयोजनामा बजेट विनियोजन गर्ने प्रवृत्ति देखिएको,
- ❖ बहुवर्षीय ठेक्का र स्रोत सहमति प्रकृयाले सार्वजनिक खर्चको दायित्व थर्पिंदै गएको,
- ❖ आयोजनाको प्राथमिकीकरण कमजोर रहेको, आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना र वार्षिक बजेटबीच तादात्म्यता कायम हुन नसकेको,
- ❖ सञ्चालन विधि एकिन नभएका र क्षेत्राधिकारभन्दा बाहिरका आयोजना समेत कार्यान्वयन गर्ने प्रचलनमा सुधार हुन नसकेको,
- ❖ अनुदान वितरणको एकीकृत ढाँचा नभएको, नेपाल सरकार र स्थानीय तह समेतबाट अनुदान दिएकै स्थानमा प्रदेश सरकारबाट समेत अनुदान दिने गरेको, स्थानीय तहमा वितरण गरिने अनुदान रकमको खर्च विवरण अनुगमन प्रणालीको विकास हुन नसकेको,
- ❖ राजस्व प्राप्ति र अनुमानबीच ठूलो अन्तर हुँदा बजेट कार्यान्वयनमा कठिनाई.
- ❖ स्थानीय तहले सङ्कलन गरेको साझा करको अद्यावधिक विवरण प्राप्त गर्ने संयन्त्रको विकास भई नसकेको साथै साझा करबाट संकलित रकम कतिपय स्थानीय तहहरूले समयमै दाखिला नगरेको,
- ❖ स्थानीय तहमा हस्तान्तरण गरिने सशर्त अनुदानतर्फ र समपुरक आयोजन छनौट र सिफारिस गर्दा मापदण्डको पूर्ण परिपालन गर्न नसकेको,
- ❖ अन्तर तह समन्वयको अवस्था कमजोर रहेको।

५.२ सुझाव

क) राजस्व सङ्कलन:

- ❖ राजस्व अभिवृद्धिका लागि गठित कार्यदलको अध्ययन प्रतिवेदन, २०८२ ले आगामी तीन वर्ष भित्रमा प्रदेशको आन्तरिक आय रु.१० अर्ब २ करोड हुने प्रक्षेपण गरेको सन्दर्भमा उक्त कार्यदलले दिएका सुझावहरू कार्यान्वयन गरी रणनीतिक कार्ययोजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने,

- ❖ कार्यविस्तृतीकरण प्रतिवेदन र संविधानको अनुसूचीमा व्यवस्था भएबमोजिम प्रदेश सरकारको अधिकारक्षेत्रका विषयमा राजस्व अधिकारको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक कानूनको प्रवन्ध गर्नुपर्ने
- ❖ स्थानीयतहलाई प्रभावकारी समन्वय गरी चुनदुङ्गा खानी, गिटी बालुवा, विज्ञापन कर तथा मनोरञ्जन कर वृद्धि गर्नुपर्ने,
- ❖ प्रदेशको एकल अधिकार अन्तर्गतको बाताबारणीय सेवा शुल्कको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने
- ❖ राजस्व सङ्कलन प्रणालीलाई प्रविधिमैत्री, स्वचालित र पारदर्शी बनाउने,
- ❖ राजस्व सङ्कलन र वक्यौताको अभिलेख राखि कर तिर्ने र नतिर्नेविच जरिवानाका माध्यमबाट सन्तुलन कायम गर्ने
- ❖ राजस्वका विद्यमान दरलाई समयानुकूल पुनरावलोकन गरी, लागत प्रभावी, पारदर्शी, वैज्ञानिक र व्यवस्थित बनाउने,
- ❖ घर जग्गाको कारोवारबाट प्राप्त हुने राजस्व यथार्थपरक बनाउन मूल्याङ्कन प्रणालीमा सुधार गर्ने,
- ❖ स्थानीय तहबाट सङ्कलन गरी प्राप्त हुने राजस्व प्राप्त भए नभएको अनुगमन गरी समयमै प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला गर्ने व्यवस्था मिलाउने।

ख) सार्वजनिक खर्च:

- ❖ शीर्षकगत रूपमा स्रोतको आँकलन, निकायगत रूपमा खर्चको प्रवृत्ति विश्लेषण, आवश्यक पूर्वाधार तयारी, सम्भाव्यता अध्ययन, जग्गा प्राप्ति, साइट क्लियरेन्स, नक्साङ्कन लगायतका विषयहरू यकिन गरेर मात्र आयोजनामा बजेट विनियोजन गर्ने प्रणाली विकास गर्ने।
- ❖ आवश्यकता र औचित्यताको पुष्ट्याँइ सहित उपलब्ध सीमित स्रोत साधनको अधिकतम उपयोगिता मार्फत उच्चतम प्रतिफल दिने र प्रदेश आयोजना बैंकमा समावेश भएका आयोजनाहरूलाई मात्र छनौट हुने प्रणाली विकास गर्ने।
- ❖ सार्वजनिक खर्च व्यवस्थापन निर्देशिकालाई (कार्यालय सञ्चालन खर्च, विजुली, इन्धन, मर्मत सम्भार, तालिम, गोष्ठी आदि) अद्यावधिक गरी कार्यान्वयन गर्ने एवम् स्वीकृत दरवन्दीमा मात्र करारमा कर्मचारी नियुक्त गर्ने,
- ❖ स्थानीय तहमा वितरण गरिने अनुदान रकमको खर्चको विवरण हेर्ने प्रणालीको विकास गर्नुपर्ने,
- ❖ आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको पूर्व सहमति बिना थप आर्थिक दायित्व सिर्जना नगर्ने व्यवस्था कडाईका साथ लागु गर्ने,
- ❖ प्रदेश सरकारको क्षेत्राधिकार भित्रका आयोजना मात्र कार्यान्वयन गर्ने, साथै निकायगत क्षेत्राधिकार भित्रका आयोजना/कार्यक्रम मात्र कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने,
- ❖ सञ्चालन विधि र कार्यविधि तय गरेर मात्र आयोजना कार्यान्वयनको लागि खरिद प्रक्रियामा लैजाने,

- ❖ कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहजीकरणका लागि एकीकृत कार्यविधि तर्जुमा गर्ने।
- ❖ स्रोत सहमति विनाका चालु वर्षका आयोजनहरूको दायित्व आगामी आ व मा लैजाने प्रवृत्तिलाइ निरुत्साहित गर्ने

ग) वित्तीय अनुशासन र सुशासन:

- ❖ प्रदेशको O & M गरी प्रशासनिक चुस्तता ल्याई र चालु खर्च नियन्त्रण गर्ने,
- ❖ गठन आदेश अनुसार परिषद, समिति, केन्द्र र कार्यालय जस्ता निकाय स्थापना गर्ने प्रवृत्तिको अन्त्य गरिनुपर्ने, प्रदेश सरकारले अनावश्यक रूपमा कार्यालय स्थापना गर्ने प्रवृत्तिलाई नियन्त्रण गर्दै जाने एवम् आवश्यकता, उपयोगिता र लाभ लागत विश्लेषणका आधारमा मात्र संगठन स्थापना गर्ने,
- ❖ बहुवर्षीय ठेक्का सहमती सम्बन्धी मापदण्ड र बहुवर्षीय आयोजना स्वीकृती तथा ठेक्का सम्बन्धी मापदण्डलाई अक्षरशः पालना गर्ने। अद्यावधिक मध्यमकालीन खर्च संरचनाले तोकेको प्रदेश सरकारको खुद राजस्व आम्दानीको अनुपातमा मात्र बहुवर्षीय स्रोत सुनिश्चितता दिने गरी मापदण्ड तयार गर्ने,
- ❖ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच आयोजना छनोट र बजेट बाँडफाँटमा देखिएको दोहोरोपना हटाउने,
- ❖ नयाँ आयोजनामा बजेट विनियोजन गर्नु भन्दा बाँकी रहेका अधुरा आयोजना समयमा सम्पन्न गर्न विशेष ध्यान दिनुपर्ने। सिर्जना भइसकेको प्रदेश सरकारको दायित्व अद्यावधिक गरी वार्षिक रूपमा सार्वजनिक गर्ने व्यवस्थाको पालना गर्ने,
- ❖ लुम्बिनी प्रदेश सरकार अन्तर्गतको सम्पत्तिमा सवारी साधन, जग्गा र भवनको मूल्याङ्कन अभिलेखिकरण हुने प्रणाली विकास गर्ने,
- ❖ अनुदान नीति/कार्यविधि निर्माण गरी आवश्यकता र प्रतिफलको आधारमा दोहोरो नपर्ने गरी व्यक्ति निकाय/संघ/संस्थालाई अनुदान वितरण गर्ने प्रणाली स्थापना गर्ने,
- ❖ अधुरा आयोजना तथा कार्यक्रमको लागि आवश्यक स्रोत साधनको प्रबन्ध गरी त्यस्ता आयोजनाको संख्यालाई यथासम्भव न्यूनतम सीमामा कायम गर्नुपर्ने,
- ❖ स्थानीय तहले सङ्कलन गरेको साझा करबाट सङ्कलित रकम समयमै दाखिला गराउन आवश्यक व्यवस्था गर्ने,
- ❖ साना/टुक्ले आयोजना छनोट गर्ने कार्यलाई नियन्त्रण गर्ने। स्थानीय तहको क्षेत्राधिकार भित्रका निश्चित रकमभन्दा साना आयोजना छनोट नगर्ने नीति लिनुपर्ने,
- ❖ प्रदेश कर तथा गैर कर राजस्व सम्बन्धी ऐन, २०७५ मा संसोधन गर्ने तथा नियमावलि तर्जुमा गर्नुपर्ने
- ❖ आयमुलक, रोजगारी उन्मुख र दिगो विकासमा सकारात्मक प्रभाव पार्ने आयोजनाको प्राथमिकता कायम गरी कार्यान्वयन गर्ने,

- ❖ बहुवर्षीय आयोजनालाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरी तोकिएको समयमै सम्पन्न गर्ने गरी बजेट व्यवस्था गर्नुपर्ने,
- ❖ प्रदेशका गौरवका आयोजना र प्राथमिकता प्राप्त आयोजना कार्यान्वयनमा स्रोतको व्यवस्थापन गर्ने,
- ❖ असुल उपर गर्नुपर्ने बेरुजु फछ्यौटको कार्य प्राथमिकताका साथ अघि बढाउने,
- ❖ आयोजना बैंकको पूर्ण रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याउने।

५.३ निष्कर्ष:

यस एकीकृत वार्षिक मूल्याङ्कन प्रतिवेदनबाट प्रदेश अन्तर्गतका विभिन्न मन्त्रालय तथा निकायहरूको कार्यसम्पादन, प्रदेशको विनियोजन कुशलता र वित्तीय अवस्थाको यथार्थ चित्रण प्रस्तुत गरिएको छ। प्रदेश सञ्चित कोष र अन्य सरकारी कोषको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन, बजेट तर्जुमा, निकाशा तथा खर्च, लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन, आन्तरिक नियन्त्रण, लेखापरीक्षण तथा अन्य आर्थिक गतिविधिलाई थप व्यवस्थित गर्न प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धी ऐन, २०८१ को प्रावधान बमोजिम प्रतिवेदन तयार गरिएको छ। यस मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा समावेश गरिएका प्रदेश अन्तर्गतका मन्त्रालय/निकायहरूबाट सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरूलाई निरन्तरता दिँदै, प्रदेश सरकारको चालु खर्च न्यूनीकरण र पुँजीगत खर्चमा बढोत्तरी हुँदै गएको अवस्थालाई थप सुधार गर्दै लैजानुपर्नेछ। विभिन्न मन्त्रालय/निकायहरूले भोगेका समस्याहरूको समीक्षा गर्दै आगामी दिनमा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा मूल्याङ्कनका कार्यहरूलाई थप प्रभावकारी बनाउनुपर्ने छ। वित्तीय व्यवस्थापन प्रणालीलाई थप जिम्मेवार, पारदर्शी, नतिजामूलक तथा उत्तरदायी बनाउँदै प्रदेशको समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गरी वित्तीय सुशासनलाई प्रभावकारी बनाउन सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक सहजीकरणमार्फत यस मूल्याङ्कन प्रतिवेदनले औल्याएका सुझावहरूको कार्यान्वयन गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ।

अनुसूचीहरु

अनुसूची १: आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा बहुवर्षीय स्रोत सहमति गरिएका आयोजनाहरू (रु.मा)

सि.नं.	मन्त्रालय	कार्यान्वयन गर्ने निकाय	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	कुल लागत	आ.ब. २०८२/०८३	आ.ब. २०८३/०८४	आ.ब. २०८४/०८५
१	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, दाङ्ग ३३७०१५६०१५	बैवाड, थपगाउँ देखि वेलासपुर सम्म सडक (दामोदर मार्ग)	६९,८९७,०३३	१६,०००,०००	४५,४००,०००	८,४९७,०३३
२	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, दाङ्ग ३३७०१५६०१५	घोराही उपमहानगरपालिका वडा नं १५ तुल्सिपुर सडक खण्ड रतनपुर चोक झिगौरा -तेरौटे डाँफेटोल हुँदै वि एन वि चोक जोड्ने सडक कालोपत्रे निर्माण	६९,९९७,१४४	१५,०००,०००	४५,४००,०००	९,५९७,१४४
३	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, अर्घाखाँची ३३७०१५१०१५	वडा कार्यालय,अर्चल नेटा हुदै सिखे सडक स्तरउन्नति छत्रदेव ३ अर्घाखाँची।	६९,९९९,१५३	८,०००,०००	४५,४९९,४४९	१६,४९९,७०३
४	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, अर्घाखाँची ३३७०१५१०१५	बिक्रम पात्रा भेडामारे सडक स्तरउन्नति शितगंगा १३ , १४	६९,९९९,६६५	६,०००,०००	४५,४९९,७८२	१८,४९९,८८३
५	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, अर्घाखाँची ३३७०१५१०१५	घुम्ति तीनगिरे सडक अन्तरगत घुम्ति भन्ज्याङ्ग नेटा मोटरवाटो कालोपत्रे क्रमागत पाणिनि ७ अर्घाखाँची।	६९,९९९,१५५	७,०००,०००	४५,४९९,४५१	१७,४९९,७०४
६	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, अर्घाखाँची ३३७०१५१०१५	काभ्रे मुडेका पोखरा अँधेरी नाली तथा ढलान	६७,२२२,१८६	२,०००,०००	४३,६९४,४२१	२१,५२७,७६५
७	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, अर्घाखाँची ३३७०१५१०१५	कालिमाटी सिमलचौर पक्की पुल भु.न.पा. १ र ऐरावती जोड्ने (छापेखोला)	७०,५०२,६०९	५,०००,०००	४५,८२६,६९६	१९,६७५,९१३

सि.नं.	मन्त्रालय	कार्यान्वयन गर्ने निकाय	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	कुल लागत	आ.ब. २०८२/०८३	आ.ब. २०८३/०८४	आ.ब. २०८४/०८५
८	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, अर्घाखाँची ३३७०१५१०१५	पाणिनी गा.पा पहुँच मार्ग : घुम्ती तिर्नीरि २६ कि.मी	६९,९९९,४३७	२,५९९,६७४	४५,४९९,६३४	२१,९००,१२९
९	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, बाँके ३३७०१५७०१५	बनकट्टि बनकटवा हुदै रमपुरवाको झोलुङ्गे पुल सम्म सडक स्तरोन्नती डुडुवा ३ बाँके	६३,८७०,८५७	२,०००,०००	४१,५१६,०५७	२०,३५४,८००
१०	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, बाँके ३३७०१५७०१५	जेठी नाला पुल निर्माण डिपिआर सहित, बैजनाथ ६ गरही पानीटंकी देखि एच गाँउ जोडने सडक ,बाके	१११,४६६,५६९	५,०००,०००	७२,४५३,२७०	३४,०१३,२९९
११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, रोल्पा ३३७०१५४०१५	त्रिवेणी गापा पहुँच मार्ग : त्रिवेणी- जुगार सडक १० किमी	६९,९९६,२६१	५,०००,०००	४५,५००,०००	१९,४९६,२६१
१२	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, रोल्पा ३३७०१५४०१५	सुलिचौर थवाङ सडकको (सुलचौर -उवा खण्ड) ,सुनिलस्मृति ,सुनछहरी र थवाङ गापा	६९,९९८,३७४	४,०००,०००	४५,५००,०००	२०,४९८,३७४
१३	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, रोल्पा ३३७०१५४०१५	रानिवास ग्वार खोला मोटेरेवल पुल होलेरी ग्वार खोला बिजौर दाङ सडक रुन्टिगढी गा पा ६ र ७ जोडने बाटोमा पर्ने सडक पुल	७४,८७५,६५५	५,०००,०००	४९,०००,०००	२०,८७५,६५५
१४	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, प्यूठान ३३७०१५५०२५	रामपुर कपुरकोट सडक (जिवराज आश्रित कृष्ण सेन इच्छुक मार्ग) प्यूठान जिल्ला बाँकी खण्डको निर्माण तथा स्तरोन्नती कार्य (प्रदेश गौरवको आयोजना)	१४०,६०४,७६५	२०,०००,०००	९१,३९३,०९७	२९,२११,६६८
१५	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, प्यूठान ३३७०१५५०२५	ऐरावती गा.पा. पहुँच मार्ग (चेरनेटा पुरनठाँटी जोगीटारी सडक)	६९,९८६,७०३	१०,०००,०००	४५,४९१,३५७	१४,४९५,३४६

सि.नं.	मन्त्रालय	कार्यान्वयन गर्ने निकाय	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	कुल लागत	आ.ब. २०८२/०८३	आ.ब. २०८३/०८४	आ.ब. २०८४/०८५
१६	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, प्यूठान ३३७०१५५०२५	प्यूठान नगरपालिका ८ दम्ति देखी प्यूठान नगरपालिका ९ जाने झिम्बुक नदिमा पक्किपुल, प्यूठान न.पा. ८ र ९	१२७,८८४,९१८	२१,३००,०००	८३,१२५,१९७	२३,४५९,७२१
१७	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, प्यूठान ३३७०१५५०२५	बाटुले कोलम्पा पौवापाटा बाह्रबिसे चिउरीघार पक्किपुल, स्वर्गद्वारी न.पा. ३ र ५	१६४,६२६,००५	१५,०००,०००	१०७,००६,९०३	४२,६१९,१०२
१८	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, पाल्पा ३३७०१५००१५	बतासेडाडा बौघापोखराथोक बौघागुम्बा छेलुङ्ग सडक कालोपत्रे	६९,८९१,०७९	३,५००,०००	४५,५००,०००	२०,८९१,०७९
१९	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, पाल्पा ३३७०१५००१५	बओरेघाट सडक पुल रानिबगिया झिंगामारा रातामाटा चहला जुठापौवा सडक	५३,९३६,३०६	२,५००,०००	३५,०५८,६००	१६,३७७,७०६
२०	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, गुल्मी ३३७०१५२०१५	छल्दी पनाह — इन्द्रेगौडा सडक (१४.८) कि.मि, गुल्मी	६९,९९३,९३८	१२,५००,०००	४५,५००,०००	११,९९३,९३८
२१	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, गुल्मी ३३७०१५२०१५	सिलादी घमिर अर्खाबाङ्ग पालिका पहुच मार्ग मोटरबाटो कालोपत्रे योजना, गुल्मी	६९,९७४,११६	१२,५००,०००	४५,५००,०००	११,९७४,११६
२२	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, गुल्मी ३३७०१५२०१५	घुमाउने तल्लो कोरेड छापचौर बर्याङ सडक निर्माण कालिगण्डकी	६९,९९९,३१६	१०,०००,०००	४६,०००,०००	१३,९९९,३१६
२३	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, गुल्मी ३३७०१५२०१५	रातामाटा कफि अनुसन्धान केन्द्र झमादी आंम पोखरा सडक निर्माण रुरुक्षेत्र गा पा	६९,९६१,५०४	१०,०००,०००	४६,०००,०००	१३,९६१,५०४
२४	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, गुल्मी ३३७०१५२०१५	दरबार हटिया चिनियापोखरी हुदै भरवा सडक गुल्मिदरवार ६ गुल्मी	६९,९९८,२७५	२४,०००,०००	४५,५००,०००	४९,८,२७५

सि.नं.	मन्त्रालय	कार्यान्वयन गर्ने निकाय	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	कुल लागत	आ.ब. २०८२/०८३	आ.ब. २०८३/०८४	आ.ब. २०८४/०८५
२५	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, गुल्मी ३३७०१५२०१५	गौडाकोट रेसुङ्गा सडक कालोपत्रे गुल्मिदरवार ३ गुल्मी	६९,८१७,२०८	१,०००,०००	४६,०००,०००	२२,८१७,२०८
२६	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, गुल्मी ३३७०१५२०१५	पटौटी दुर्गाफाँट कुखुरे देउराली खर्ज्याङ राडवास सिमिचौर तम्घास सडक	९९,९६२,६६९	४३,०००,०००	५२,०००,०००	४,९६२,६६९
२७	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, बर्दिया ३३७०१५८०१५	हुलाकी सडक बिपी प्रतिष्ठान चोक देखि लठुवा घाट पुल हुँदै बारबर्दिया २ युवक मावि जोड्ने सडक IEE गरि स्तरोन्नति कार्य, बर्दिया	६९,९९६,५०६	५०,०००,०००	१९,९९६,५०६	-
२८	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, रुकुम (पूर्वी भाग) ३३७०१५३०१५	देउखोला कुमा नायगाड सिस्ने हुँदै डोल्पा जोड्ने सडक निर्माण रुकुमपुर्व	६९,२९९,५७१	७,५००,०००	४०,०००,०००	१३,७९९,५७१
२९	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम) ३३७०१४७०१५	सुनवल तुरीया पर्सावल अमरौट बजरीया घिनाहा बकेना लालपारी तनेवा सडक	६९,८९७,३८७	२,०००,०००	४५,४३३,३०२	२२,४६४,०८६
३०	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम) ३३७०१४७०१५	पर्यटन पहुँच मार्ग पोखरापालि - ऐसावल - भुसन्पुर - अमरौट- खानेपानी रामग्राम १८-४ नं धरमपुर - पण्डितपुर (कोलिया गडराज्य बुद्ध मावली)- विरनी - छिपागढ (हुलाकी सडक), रामग्राम ६,१४,१८ हुँदै रुपन्देही सिमाना जोड्ने सडक	६९,९९३,६९४	९,०००,०००	४५,४९५,९०१	१५,४९७,७९३
३१	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम) ३३७०१४७०१५	माइनर नाला सडक पुल निर्माण डिपिआर सहित, पाल्हीनन्दन २ सूनरी देखी सरावल गापा जोड्ने सडक	१३१,०१३,३०६	५,०००,०००	८५,१५८,६४९	४०,८५४,६५७

सि.नं.	मन्त्रालय	कार्यान्वयन गर्ने निकाय	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	कुल लागत	आ.ब. २०८२/०८३	आ.ब. २०८३/०८४	आ.ब. २०८४/०८५
३२	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, रुपन्देही ३३७०१४८०२५	तेलार पुल निर्माण लु.सां.न.पा. ८ र ९ जोड्ने, रुपन्देही	९९,७९३,४०६	२,५००,०००	६४,८६५,७९४	३२,४२७,६९२
३३	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, रुपन्देही ३३७०१४८०२५	मटेरा घोला सडक पुल मुर्गिया लुम्बिनी सडक	११९,७८०,६६४	५,५००,०००	७७,८५७,४३२	३६,४२३,२३३
३४	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, रुपन्देही ३३७०१४८०२५	सुकौली खोला पुल सैनामैना रिडरोड रुपन्देही डिपिआर तयारी	८५,२३३,०५०	१,०००,०००	५५,४०१,४८३	२८,८३१,५६८
३५	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, रुपन्देही ३३७०१४८०२५	कोटहीमाई १ र २ हुँदै लुम्बिनी जोड्ने छत्रपुराघाट दानव खोलामा पक्की पुल निर्माण । कोटहीमाई १ र २	४१२,४५८,४०९	५००,०००	२६८,०९७,९६६	१४३,८६०,४४३
३६	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, प्यूठान ३३७०१५५०२५	पन्ध्रमुरे लिवांग पक्की पुल गौमुखी ६ र ६	१६२,२६६,१५०	३,०००,०००	१०५,४७२,९९८	५३,७९३,१५३
३७	कृषि, भुमी व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, दाङ	एकीकृत कृषि तथा पशुपन्छी कार्यालयप्यूठानको भवन निर्माण	४५,६००,०००	५,०००,०००	२५,०००,०००	१५,६००,०००
३८	शहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, रुपन्देही	दोखामे गोखुङ्गा सुरीपोखरी सम्म सहरी विकास, मालारानी ९ अर्घाखाँची	५१,४२८,८४०	१,०००,०००	४७,४२८,८४०	३,०००,०००
३९	शहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, रुपन्देही	छपिया बजार सहरी पूर्वाधार विकास कार्यक्रम, सियारी ४ रुपन्देही	५१,१६८,९२०	३,०००,०००	४५,१६८,९२०	३,०००,०००
४०	शहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, रुपन्देही	जितपुर उपटवा नन्दनगर अधुरो एकीकृत बस्ती विकास, बाणगंगा १ कपिलवस्तु	५१,०९३,५३०	८,०००,०००	३९,०९३,५३०	४,०००,०००

सि.नं.	मन्त्रालय	कार्यान्वयन गर्ने निकाय	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	कुल लागत	आ.ब. २०८२/०८३	आ.ब. २०८३/०८४	आ.ब. २०८४/०८५
४१	शहरी बिकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	शहरी बिकास तथा भवन कार्यालय, रुपन्देही	परसहवा बजार बस्ती बिकास, कोटहीमाई ७ रुपन्देही	५०,९७४,२००	३,०००,०००	४२,९७४,२००	५,०००,०००
४२	उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय	जलश्रोत तथा सिंचाई डिभिजन कार्यालय रुपन्देही	मर्चवार लिफ्ट सिंचाई योजना रुपन्देही	२२१,५३३,०००	८,२५०,०००	१३६,७५०,०००	७६,५३३,०००
४३	भौतिक पूर्वाधार बिकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार बिकास कार्यालय, दाङ्ग ३३७०१५६०१५	क्वाडखोलामा पुल निर्माण तुल्सीपुर-११ दाङ्ग	४८,८५५,३८०	२,०००,०००	३१,८००,०००	१५,०५५,३८०
४४	भौतिक पूर्वाधार बिकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार बिकास कार्यालय, दाङ्ग ३३७०१५६०१५	राप्ती बडा नं. ३ र ४ जोड्ने करम्दी खोलामा पक्कि पुल राप्ती बडा नं. -०३२०४ दाङ्ग	२६,८७२,८५८	२,०००,०००	१७,५००,०००	७,३७२,८५८
४५	भौतिक पूर्वाधार बिकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार बिकास कार्यालय, दाङ्ग ३३७०१५६०१५	डवकपुर लवाडौला भौका बवई खोला झोपु तुल्सीपुर १४	२९,७८९,२२०	३,०००,०००	१९,४००,०००	७,३८९,२२०
४६	भौतिक पूर्वाधार बिकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार बिकास कार्यालय, अर्घाखाँची ३३७०१५१०१५	बागेद्वारे राप्ती नदी झोपु, सितगंगा ७ र सरुमारानी १	२७,४८२,१०२	३,०००,०००	१७,८६३,३६६	६,६१८,७३६
४७	भौतिक पूर्वाधार बिकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार बिकास कार्यालय, बाँके ३३७०१५७०१५	गेरुवा खोला सडक पुल, पिपरीचोक (र रा मा) डुडुवा नहर चटारबन्धा सिमरी प्रगतिनगर चेकपोष्ट (म रा मा) सिराहा सिम्रहवा घारी सिम्रहवा औलेसिनी सडक	३०,६८१,०७३	२,५००,०००	२८,१८१,०७३	
४८	भौतिक पूर्वाधार बिकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार बिकास कार्यालय, प्यूठान ३३७०१५५०२५	सोत्रे ढड्यान जोड्ने झोलुंगे पलु निर्माण स्वर्गद्वारी न. पा. ७, ४	१०,४४१,९४६	३,०००,०००	६,७८७,२६५	६५४,६८१

सि.नं.	मन्त्रालय	कार्यान्वयन गर्ने निकाय	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	कुल लागत	आ.ब. २०८२/०८३	आ.ब. २०८३/०८४	आ.ब. २०८४/०८५
४९	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, पाल्पा ३३७०१५००१५	सिस्ने खोला बक्स कल्भर्ट निर्माण तिनाउ ६ पाल्पा	१९,७०७,५२७	४,०००,०००	१५,७०७,५२७	
५०	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, पाल्पा ३३७०१५००१५	तुरुन्दीखोला चुचुरेखोला पक्की पुल रामपुर ७, ८ पाल्पा	१४,००१,७२१	३,०००,०००	११,००१,७२१	
५१	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, पाल्पा ३३७०१५००१५	धमराखोला बक्स कल्भर्ट निर्माण रैनादेवि छहरा- ८, पाल्पा	१३,७७०,२२९	४,०००,०००	९,७७०,२२९	
५२	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, गुल्मी ३३७०१५२०१५	भासेंखोला झोपु, बसौदि आरुपाटा, सत्यवती ७	२७,३७७,७८१	५,०००,०००	१८,०००,०००	४,३७७,७८१
५३	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, गुल्मी ३३७०१५२०१५	बाँसडाँडा गल्दाचौरी तिम्ले खोला झोपु, धुर्कोट ३ र मदाने ७	२०,६४४,८९७	३,०००,०००	१५,०००,०००	२,६४४,८९७
५४	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, बर्दिया ३३७०१५८०१५	बुढी खोला पुल धोविया जव्दहवा हाटबजार गिरीटोल मगरागढी पथ्थरपुर बैदा सगुनलाल चोक सडक, बर्दिया	४९,९४६,४५८	२,५००,०००	४७,४४६,४५८	
५५	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, रुकुम (पूर्वी भाग) ३३७०१५३०१५	किलापो सरीखुङ्ग खोला झोपु पुथाउत्तरगंगा ३	२१,२१०,२१३	३,०००,०००	१४,०००,०००	४,२१०,२१३
५६	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम) ३३७०१४७०१५	सरावल गापा ४ बडसार र पाल्हीनन्दन २ सुगौलि झरही खोलामा झोपु निर्माण	१२,४१६,१२४	५,०००,०००	६,२०८,०६२	१,२०८,०६२

सि.नं.	मन्त्रालय	कार्यान्वयन गर्ने निकाय	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	कुल लागत	आ.ब. २०८२/०८३	आ.ब. २०८३/०८४	आ.ब. २०८४/०८५
५७	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम) ३३७०१४७०१५	शंकरपुर गाँउको पश्चिम झरहि नदिमा झुलुङ्गे पुल निर्माणको लागि डि.पि.आर. सहित निर्माण कार्य, पालिनन्दन गा.पा. १	९,०९२,०२४	३,०००,०००	४,५४६,०१२	१,५४६,०१२
५८	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, कपिलवस्तु ३३७०१४९०१५	पडरिया बाणगंगा झो.पु. कपिलवस्तु १२ र महाराजगन्ज २	३१,०१२,२२८	३,०००,०००	२०,१५७,९४९	७,८५४,२८०
५९	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, कपिलवस्तु ३३७०१४९०१५	चनौटा मैना सडक खण्डमा पर्ने कहरा खोलामा कल्भर्ट निर्माण शिवराज ५ र ३ कपिलवस्तु	२९,९९९,५१६	२,०००,०००	१९,४४७,६८५	८,४९१,८३१
६०	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, रुपन्देही ३३७०१४८०२५	सैनामैना - ५ वडा कार्यालय पछाडी सुन्दर नगर जाने बाटोमा ददराई खोला कल्भर्ट निर्माण	३७,०६७,७४७	१३,०००,०००	२२,२४०,६४८	१,८२७,०९९
६१	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, रुपन्देही ३३७०१४८०२५	लौसा घोलामा कल्भर्ट निर्माण, गैडहवा गा.पा. -०९ (रुपन्देही)	२३,२८१,८५७	७,०००,०००	१५,१३३,२०७	१,१४८,६५०
६२	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, रुपन्देही ३३७०१४८०२५	खडैचा नालामा कल्भर्ट निर्माण, गैडहवा गा.पा.-०२ (रुपन्देही)	२६,२९८,८३१	३,०००,०००	१७,०९४,२४०	६,२०४,५९१
६३	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, रुपन्देही ३३७०१४८०२५	सुखौरा खोला झोपु, सैनामैना ६ शान्तिनगर र ९ शंकरपुर	१६,३७७,९११	५,०००,०००	१०,६४५,६४२	७३२,२६९
६४	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय, रुपन्देही ३३७०१४८०२५	क्रान्ति चोक झुङ्गपार्क घोलामा कल्भर्ट निर्माण कञ्चन -०२ (रुपन्देही)	१७,६७७,३७४	३,०००,०००	१४,६७७,३७४	
६५	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सामाजिक विकास डिभिजन कार्यालय रुपन्देही	हरैया मावि भौतिक पूर्वाधार निर्माण	१०१,५७८,७८९	६,५००,०००	६५,०००,०००	३०,०७८,७८९

सि.नं.	मन्त्रालय	कार्यान्वयन गर्ने निकाय	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	कुल लागत	आ.ब. २०८२/०८३	आ.ब. २०८३/०८४	आ.ब. २०८४/०८५
६६	उद्योग, पर्यटन तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालय	पर्यटन डिभिजन कार्यालय बाँके	दंगीशरण दरवार संरक्षण, जिर्णोद्धार तथा निर्माण, तुलसीपुर ११ दाङ	८५,८३९,१८०	८,०००,०००	४०,०००,०००	३७,८३९,१८०
६७	स्वास्थ्य मन्त्रालय	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, दाङ	स्वास्थ्य कार्यालय प्युठानको भवन निर्माण	५५,७००,०००	१०,०००,०००	३५,०००,०००	१०,७००,०००
६८	उद्योग, पर्यटन तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालय	पर्यटन डिभिजन कार्यालय बाँके	प्याराडाईज बीटानिकल नेक्सास पर्यटकीय पार्क निर्माण, घोराही १२ हापुर बिजौरी दाङ	१०८,०६०,८२०	८,०००,०००	७०,०००,०००	३०,०६०,८२०
६९	उद्योग, पर्यटन तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालय	पर्यटन डिभिजन कार्यालय बाँके	फुटाहा ताल विकास तथा पार्क निर्माण, नेपालगञ्ज १९ वसुदेवपुर, बाँके	८५,१११,२७१	२,४००,०००	४०,०००,०००	१३,२२२,७०३
जम्मा				४,८२८,१९८,६११	५०१,०४९,६७४	३,१२७,१६७,८१२	१,१७०,४९२,५५७

अनुसूची २: आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा भुक्तानी हुन नसकेका भुक्तानी बाँकी विवरण (प्रारम्भिक प्रतिवेदन FMIS 2083/05/22)

मन्त्रालय	कार्यालय	बजेट उप शिर्षक	खर्च शिर्षक	चालु/पुँजीगत	कार्यक्रम नं.	भुक्तानी पाउनेको नाम	भुक्तानी बाँकी रकम रु.	भुक्तानी बाँकीको कारण
३०८ उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय	३०८००५४०१५-जलस्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन कार्यालय	३०८०००१५४ मझौला तथा बैकल्पिक प्रविधिमा आधारित सधन सिंचाई कार्यक्रम	३११५५ सिंचाई संरचना निर्माण	पुँजीगत	११.४.१५.१७५३	D.C. SUPPLIERS AND CONSTRUCTION PVT LTD	३५,५१८.००	बजेट रकम अपुग
३२९ वन तथा वातावरण मन्त्रालय	३२९०१५३०१५-डिभिजन वन कार्यालय	३२९०१०१२३ डिभिजन वन कार्यालयहरु	२२६१२ भ्रमण खर्च	चालु	२.८.२.१	BABU RAM POKHREL	२४,०००.००	गत आ.व.मा यस शीर्षकमा रकम अपुग भएकोले ।
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३३७०१४७०१५-सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	३३७०१०१३४ सडक तथा पुल निर्माण कार्यक्रम	३११५१ सडक तथा पुल निर्माण	पुँजीगत	११.७.१.८६६	KHA-2-3 DHARAUTI A/C (PRA.LE.NI.KA)	७९,०७४.००	कट्टी फरक परी चेक रद्द गरिएकोले ।
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३३७०१४७०१५-सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	३३७०१०१३४ सडक तथा पुल निर्माण कार्यक्रम	३११५१ सडक तथा पुल निर्माण	पुँजीगत	११.४.७.३४४	JYOTI CONSTRUCTION	१,२०१,२७२.००	बजेट अभाव
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३३७०१४७०१५-सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	३३७०१०१३४ सडक तथा पुल निर्माण कार्यक्रम	३११५१ सडक तथा पुल निर्माण	पुँजीगत	११.४.२५.१५००	BHAGWATI/R.A/ALKAP URI J/V	६५६,७७३.००	बजेट अपुग
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३३७०१५४०१५-सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	३३७०१०१३४ सडक तथा पुल निर्माण कार्यक्रम	३११५१ सडक तथा पुल निर्माण	पुँजीगत	११.४.२४.७६१	UTSAB NIRMAN SEWA	८५,६१०.००	संवन्धित शिर्षकमा विनियोजना कम भएको
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३३७०१५४०१५-सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	३३७०१०१३४ सडक तथा पुल निर्माण कार्यक्रम	३११५१ सडक तथा पुल निर्माण	पुँजीगत	११.४.७.३४४	UTSAB NIRMAN SEWA	५८४,१०४.००	संवन्धित शिर्षकमा विनियोजना कम भएको
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३३७०१५४०१५-सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	३३७०१०१३४ सडक तथा पुल निर्माण कार्यक्रम	३११५१ सडक तथा पुल निर्माण	पुँजीगत	११.४.७.३४४	KHA 2.3-PA LE NI KA ROLPA DHARAUTI	३२,७२१.००	संवन्धित शिर्षकमा विनियोजना कम भएको
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३३७०१५४०१५-सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	३३७०१०१३४ सडक तथा पुल निर्माण कार्यक्रम	३११५१ सडक तथा पुल निर्माण	पुँजीगत	११.४.७.३४४	revenue	९,८१७.००	संवन्धित शिर्षकमा विनियोजना कम भएको
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३३७०१५४०१५-सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	३३७०१०१३४ सडक तथा पुल निर्माण कार्यक्रम	३११५१ सडक तथा पुल निर्माण	पुँजीगत	११.४.७.३४४		११२,८३८.००	संवन्धित शिर्षकमा विनियोजना कम भएको

मन्त्रालय	कार्यालय	बजेट उप शिर्षक	खर्च शिर्षक	चालु/पुँजीगत	कार्यक्रम नं.	भुक्तानी पाउनेको नाम	भुक्तानी बाँकी रकम रु.	भुक्तानी बाँकीको कारण
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३३७०१५८०१५-सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	३३७०१०१३४ सडक तथा पुल निर्माण कार्यक्रम	३११५१ सडक तथा पूल निर्माण	पुँजीगत	११.१२.१.५५१	OASIS ENGINEERS & BUILDERS PVT LTD	२६०,५५७.००	बजेट नपुगको कारणले
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३३७०१५८०१५-सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	३३७०१०१३४ सडक तथा पुल निर्माण कार्यक्रम	३११५१ सडक तथा पूल निर्माण	पुँजीगत	११.४.७.३४४	KALBHAIRAB CONSTRUCTIONS	३६४,२१३.००	गत आ.व.मा बजेट विनियोजन नभएको ।
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३३७०१५८०१५-सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	३३७०१०१३४ सडक तथा पुल निर्माण कार्यक्रम	३११५१ सडक तथा पूल निर्माण	पुँजीगत	११.७.१.९०७	JAYA BAGESHWORI BARDIYA BLACL BUCK KHUMCHANDRA J/V	२,९६६,०००.००	बजेट अपुगको कारणले
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३३७०१५८०१५-सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	३३७०१०१३४ सडक तथा पुल निर्माण कार्यक्रम	३११५१ सडक तथा पूल निर्माण	पुँजीगत	११.४.२८.२२	BARDIYA BLACK BUCK CONSTRUCTION PVT LTD	६,२२१,८०६.००	बजेट अपुगको कारणले
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३३७०१५८०१५-सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	३३७०१०१३४ सडक तथा पुल निर्माण कार्यक्रम	३११५१ सडक तथा पूल निर्माण	पुँजीगत	११.४.७.३४४	JAY BAGESHWORI MATA CONSTRUCTION PVT.LTD	८००,२९३.००	निर्माण कार्य सम्पन्न भई यस आ.व.मा बजेट विनियोजन नभएको ।
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३३७०१५८०१५-सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	३३७०१०१३४ सडक तथा पुल निर्माण कार्यक्रम	३११५१ सडक तथा पूल निर्माण	पुँजीगत	११.४.७.३४४	NISCHAL CONSTRUCTION	३४९,५९९.००	यस आ.व.मा बजेट व्यवस्थापन नभएकोले ।
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३३७०१५८०१५-सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	३३७०१०१३४ सडक तथा पुल निर्माण कार्यक्रम	३११५१ सडक तथा पूल निर्माण	पुँजीगत	११.४.७.३४४	SISNE CONSTRUCTION PVT LTD	८३,६८३.००	यस आ.व.मा बजेट विनियोजन नभएकोले ।
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३३७०१५८०१५-सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	३३७०१०१३४ सडक तथा पुल निर्माण कार्यक्रम	३११५१ सडक तथा पूल निर्माण	पुँजीगत	११.४.७.३४४	JANAKI NIRMAL SEWA	२,६३०,१८६.००	निर्माण कार्य सम्पन्न भई यस आ.व.मा बजेट विनियोजन नभएको ।
३४७ सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	३४७०१५८०१५-सहरी विकास तथा भवन कार्यालय	३४७०१०१२४ आवास व्यवस्था तथा वस्ती विकास कार्यक्रम	३११५९ अन्य सार्वजनिक निर्माण	पुँजीगत	११.४.२२.४१९३	PUSPANJALI DREAMS CONSTRUCTION & SUPPLIERS PVT LTD	७७०,५३७.११	बजेट अपुग
३४७ सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	३४७०१५८०१५-सहरी विकास तथा भवन कार्यालय	३४७०१०१२४ आवास व्यवस्था तथा वस्ती विकास कार्यक्रम	३११५९ अन्य सार्वजनिक निर्माण	पुँजीगत	११.४.२२.४१९३	PUSPANJALI DREAMS CONSTRUCTION & SUPPLIERS PVT LTD	५३९,०३६.५०	बजेट अपुग
३४७ सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	३४७०१५८०१५-सहरी विकास तथा भवन कार्यालय	३४७०१०१२४ आवास व्यवस्था तथा वस्ती विकास कार्यक्रम	३११५९ अन्य सार्वजनिक निर्माण	पुँजीगत	११.४.२२.४१९३	NYSA CONSTRUCTION AND SUPPLIERS PVT.LTD	९२३,११४.३६	बजेट अभाव

मन्त्रालय	कार्यालय	बजेट उप शिर्षक	खर्च शिर्षक	चालु/पुँजीगत	कार्यक्रम नं.	भुक्तानी पाउनेको नाम	भुक्तानी बाँकी रकम रु.	भुक्तानी बाँकीको कारण
	कार्यालय	विकास कार्यक्रम	निर्माण					
३४७ सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	३४७०१५००१५-शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	३४७०१०१२४ आवास व्यवस्था तथा वस्ती विकास कार्यक्रम	३११५९ अन्य सार्वजनिक निर्माण	पुँजीगत	११.४.२२.४१९३	NIGEL CONSTRUCTION AND SUPPLIERS PVT.LTD.	७४३,४१६.५१	बजेट अभाव
३४७ सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	३४७०१५००१५-शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	३४७०१०१४४ शहरी पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	३११५९ अन्य सार्वजनिक निर्माण	पुँजीगत	११.४.२२.४१९३	PUSPANJALI DREAMS CONSTRUCTION & SUPPLIERS PVT LTD	६८,३०८.७८	बजेट अपुग भएको
३४७ सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	३४७०१५००१५-शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	३४७०१०१४४ शहरी पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	३११५९ अन्य सार्वजनिक निर्माण	पुँजीगत	११.४.२२.४६६९	NIGEL CONSTRUCTION AND SUPPLIERS PVT.LTD.	९२२,३००.३३	विनियोजित बजेट अपुग
३४७ सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	३४७०२४७०१५-खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	३४७०२०१२४ सघन खानेपानी विकास आयोजना	३११५६ खानेपानी संरचना निर्माण	पुँजीगत	११.४.१६.५२९	BIDARI NIRMAL SEWA PVT. LTD.	३९६,०००.००	बजेट रकम नपुग भएकाले
३४७ सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	३४७०२४७०१५-खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	३४७०२०१५४ खानेपानी आयोजना मर्मत सुधार तथा विस्तार कार्यक्रम	३११५६ खानेपानी संरचना निर्माण	पुँजीगत	११.४.१६.४५४५	DAUNNE DEVI KHANIPANI TATHA SARSAFAI UPA. SANSTHA	१३७,२५७.००	बजेट रकम नपुग भएकाले
३४७ सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	३४७०२४७०१५-खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	३४७०२०१२४ सघन खानेपानी विकास आयोजना	३११५६ खानेपानी संरचना निर्माण	पुँजीगत	११.४.१६.२९०	BASA MAGARMUDAHA KHANIPANI TATHA SARSAFAI UPVOKTA SAMITI SKIM 1	२७४,०३३.००	बजेट रकम नपुग भएकाले
३४७ सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	३४७०२४७०१५-खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	३४७०२०१२४ सघन खानेपानी विकास आयोजना	३११५६ खानेपानी संरचना निर्माण	पुँजीगत	११.४.१६.६१७	Oli Nirman Sewa	२,३०१,२७६.००	बजेट रकम नपुग भएकाले
३४७ सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	३४७०२४७०१५-खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	३४७०२०१५४ खानेपानी आयोजना मर्मत सुधार तथा विस्तार कार्यक्रम	३११५६ खानेपानी संरचना निर्माण	पुँजीगत	११.४.१६.४५४५	SURAJ PLASTIC UDYOG	९९५,३०४.००	2081.05.11 मा काराबार भइ दायित्व श्रृजना भएकाले तर हाल सम्म भुक्तानी नभएकाले पाइएकाले
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१४७०१५-स्वास्थ्य कार्यालय	३७००१०१३३ स्वास्थ्य कार्यालयहरु	२२६१२ भ्रमण खर्च	चालु	२.८.२.४	SUNIL KUMAR YADAV	८,४००.००	सलग्न निवेदन विल अनुसार सरुवा र सेवा निवृत्त भई जाँदाको सरुवा भ्रमण खर्च रकम भुक्तानी बाँकी ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१४७०१५-स्वास्थ्य कार्यालय	३७००१०१३३ स्वास्थ्य कार्यालयहरु	२२६१२ भ्रमण खर्च	चालु	२.८.२.४	VESHRAJ SHARMA	५,६००.००	सलग्न निवेदन विल अनुसार सरुवा र सेवा निवृत्त भई जाँदाको सरुवा भ्रमण खर्च

मन्त्रालय	कार्यालय	बजेट उप शिर्षक	खर्च शिर्षक	चालु/पुँजीगत	कार्यक्रम नं.	भुक्तानी पाउनेको नाम	भुक्तानी बाँकी रकम रु.	भुक्तानी बाँकीको कारण
								रकम भुक्तानी बाकी ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१४७०१५-स्वास्थ्य कार्यालय	३७००१०१३३ स्वास्थ्य कार्यालयहरु	२२६१२ भ्रमण खर्च	चालु	२.८.२.४	KALPANA PAUDEL	९,२००.००	सलग्न निवेदन विल अनुसार सरुवा र सेवा निवृत्त भई जादाकाे सरुवा भ्रमण खर्च रकम भुक्तानी बाकी ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५३०१५-स्वास्थ्य कार्यालय, रुकुम पूर्व	३७००१०१३३ स्वास्थ्य कार्यालयहरु	२२६१२ भ्रमण खर्च	चालु	२.८.२.४	PASHUPATI ACHARYA	३२,०००.००	बजेट नपुग भएकाले ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०१५-स्वास्थ्य कार्यालय	३७००१०१३३ स्वास्थ्य कार्यालयहरु	२११११ पारिश्रमिक कर्मचारी	चालु	१.१.१.४	Arun Vitu Upadhaya	४१,६७०.००	भुक्तानी दिन बाँकी रकम प्रमाणित गर्नका लागि कोलेनिका पेश गरेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०१५-स्वास्थ्य कार्यालय	३७००१०१३३ स्वास्थ्य कार्यालयहरु	२११११ पारिश्रमिक कर्मचारी	चालु	१.१.१.४	Manisha Khanal	१९,७१०.००	भुक्तानी दिन बाँकी रकम प्रमाणित गर्नका लागि कोलेनिका पेश गरेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०१५-स्वास्थ्य कार्यालय	३७००१०१३३ स्वास्थ्य कार्यालयहरु	२११११ पारिश्रमिक कर्मचारी	चालु	१.१.१.७	Hira Bahadur Dangi	१४,६७०.००	भुक्तानी दिन बाँकी रकम प्रमाणित गर्नका लागि कोलेनिका पेश गरेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०१५-स्वास्थ्य कार्यालय	३७००१०१३३ स्वास्थ्य कार्यालयहरु	२११११ पारिश्रमिक कर्मचारी	चालु	१.१.१.१९	TAPENDRA K.C.	१६,२००.००	भुक्तानी दिन बाँकी रकम प्रमाणित गर्नका लागि कोलेनिका पेश गरेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०१५-स्वास्थ्य कार्यालय	३७००१०१३३ स्वास्थ्य कार्यालयहरु	२११११ पारिश्रमिक कर्मचारी	चालु	१.१.१.१९	MADHAV RAUT	४८,०६०.००	भुक्तानी दिन बाँकी रकम प्रमाणित गर्नका लागि कोलेनिका पेश गरेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०१५-स्वास्थ्य कार्यालय	३७००१०१३३ स्वास्थ्य कार्यालयहरु	२११११ पारिश्रमिक कर्मचारी	चालु	१.१.१.१९	Dilli Bahadur K.C	४१,६७०.००	भुक्तानी दिन बाँकी रकम प्रमाणित गर्नका लागि कोलेनिका पेश गरेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०१५-स्वास्थ्य कार्यालय	३७००१०१३३ स्वास्थ्य कार्यालयहरु	२११११ पारिश्रमिक कर्मचारी	चालु	१.१.१.१९	Jit Bahadur Dangi	४१,६७०.००	भुक्तानी दिन बाँकी रकम प्रमाणित गर्नका लागि कोलेनिका पेश गरेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०२५-रोल्पा अस्पताल, रेउघा	३७००१०१२३ प्रादेशिक अस्पतालहरु	२११३१ स्थानीय भत्ता	चालु	१.२.१.३	KUL BAHADUR DANGI	५०,९३०.००	रकम अपुग भई स्थानीय भत्ता भुक्तानी हुन नसकेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०२५-रोल्पा अस्पताल, रेउघा	३७००१०१२३ प्रादेशिक अस्पतालहरु	२११३१ स्थानीय भत्ता	चालु	१.२.१.३	Rishab Gautam	४१,६७०.००	रकम अपुग भई स्थानीय भत्ता भुक्तानी हुन नसकेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०२५-रोल्पा अस्पताल, रेउघा	३७००१०१२३ प्रादेशिक अस्पतालहरु	२११३१ स्थानीय भत्ता	चालु	१.२.१.३	YOGENDRA NATH CHAUDHARY	४६,३००.००	रकम अपुग भई स्थानीय भत्ता भुक्तानी हुन नसकेको ।

मन्त्रालय	कार्यालय	बजेट उप शिर्षक	खर्च शिर्षक	चालु/पूँजीगत	कार्यक्रम नं.	भुक्तानी पाउनेको नाम	भुक्तानी बाँकी रकम रु.	भुक्तानी बाँकीको कारण
	अस्पताल, रेउघा	अस्पतालहरु	स्थानीय भत्ता					भुक्तानी हुन नसकेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०२५-रोल्पा अस्पताल, रेउघा	३७००१०१२३ प्रादेशिक अस्पतालहरु	२११३१ स्थानीय भत्ता	चालु	१.२.१.३	NIRJALA GHARTI MAGAR	५०,९३०.००	रकम अपुग भई स्थानीय भत्ता भुक्तानी हुन नसकेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०२५-रोल्पा अस्पताल, रेउघा	३७००१०१२३ प्रादेशिक अस्पतालहरु	२११३१ स्थानीय भत्ता	चालु	१.२.१.३	SOPHIYA NEUPANE	५०,९३०.००	रकम अपुग भई स्थानीय भत्ता भुक्तानी हुन नसकेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०२५-रोल्पा अस्पताल, रेउघा	३७००१०१२३ प्रादेशिक अस्पतालहरु	२११३१ स्थानीय भत्ता	चालु	१.२.१.३	Hansa Raj K.C	५०,९३०.००	रकम अपुग भई स्थानीय भत्ता भुक्तानी हुन नसकेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०२५-रोल्पा अस्पताल, रेउघा	३७००१०१२३ प्रादेशिक अस्पतालहरु	२११३१ स्थानीय भत्ता	चालु	१.२.१.३	Laxmi Poudel	३७,०४०.००	रकम अपुग भई स्थानीय भत्ता भुक्तानी हुन नसकेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०२५-रोल्पा अस्पताल, रेउघा	३७००१०१२३ प्रादेशिक अस्पतालहरु	२११३१ स्थानीय भत्ता	चालु	१.२.१.३	NEERAJ GHARTI MAGAR	२७,७८०.००	रकम अपुग भई स्थानीय भत्ता भुक्तानी हुन नसकेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०२५-रोल्पा अस्पताल, रेउघा	३७००१०१२३ प्रादेशिक अस्पतालहरु	२११३१ स्थानीय भत्ता	चालु	१.२.१.३	SURYA PRATAP RAIDAS	५०,९३०.००	रकम अपुग भई स्थानीय भत्ता भुक्तानी हुन नसकेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०२५-रोल्पा अस्पताल, रेउघा	३७००१०१२३ प्रादेशिक अस्पतालहरु	२११३१ स्थानीय भत्ता	चालु	१.२.१.३	JYOTI PAUDEL	५०,९३०.००	रकम अपुग भई स्थानीय भत्ता भुक्तानी हुन नसकेको ।
३७० स्वास्थ्य मन्त्रालय	३७००१५४०२५-रोल्पा अस्पताल, रेउघा	३७००१०१२३ प्रादेशिक अस्पतालहरु	२११३१ स्थानीय भत्ता	चालु	१.२.१.३	SARMILA POKHAREL (ACHARYA)	४१,६७०.००	रकम अपुग भई स्थानीय भत्ता भुक्तानी हुन नसकेको ।

अनुसूची ३: प्रदेश मन्त्रालय र समिति तथा अन्य संस्थाको लेखापरीक्षण र बेरुजु अङ्क (रु.हजारमा)

मन्त्रालय/निकाय	लेखापरीक्षण अंक	असुल गर्नुपर्ने बेरुजु	नियमित गर्नुपर्ने बेरुजु	पेस्की बाँकी	जम्मा बेरुजु
भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	८३२५९७४	७३४८	८८६४५	७७७६६	१७३७५९
सहरी विकास तथा खानेपानी मन्त्रालय	५३४१०८५	७७७५	१२८५२८	४८३६	१४११३९
ऊर्जा जलस्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालय	३०४३०२१	७३२	५१११४	२०४८	५३८९४
वन तथा वातावरण मन्त्रालय	२६३१७८४	९५५	४८७२६	०	४९६८१
कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय	१२९५९३४	१८२०	३६०१७	१५९३	३९४३०
उद्योग पर्यटन तथा यातायात मन्त्रालय	४४०५९५९	१०५९	१९७४६	६४७३	२७२७८
स्वास्थ्य मन्त्रालय	५८६५९२६	२४१	९६२०	०	९८६१
अन्य मन्त्रालय र निकाय	१७८५०९५६	२०९८	१७२७४	०	१९३७२
प्रदेश सरकारी कार्यालय जम्मा	४८७६०६३९	२२०२८	३९९६७०	९२७१६	५१४४१४
समिति तथा अन्य संस्थाहरू	८४४०७८५	२०६०	२०९४४८	९८३	२१२४९१
जम्मा	५७२०१४२४	२४०८८	६०९११८	९३६९९	७२६९०५

अनुसूची ४: घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर प्राप्ति (रु.हजारमा)

जिल्ला	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
अर्घाखाँची	५१७१	६५२८	८२३१	१०३६५	९४१४	१५९०५	१४१३७
कपिलवस्तु	६२४९४	९६८१७	४७१८३	१३८१४६	१३३९१२	९५१००	१३७२६३
गुल्मी	४५५८	१००५३	८०१५	६०५३	७८०३	८३१३	९०६७
दाङ	१३६६९९	२१७९००	२२९३०८	१९०५०३	२१०६१४	२६११३३	३१६९२३
नवलपरासी	५३१७७	११४५९७	९७५३३	१३५१२३	१००१९५	९७३४१	११४०८५
पाल्पा	१४३१७	२२२४५	१९०३०	१८३३८	२२९५२	२६६४१	२८४९९
प्युठान	१११४२	१५०४८	१५३३६	९१४७	१३३७५	१२४४०	१६५५०
बर्दिया	४५९९९	७३५१२	९०६४०	६५००६	७९३२०	९१७१०	९०८५२
बाँके	१३४५२४	२३५८३९	२८८६८४	१९१६३९	१८१०९५	२३३६८९	२४८९४१
रुकुम	१०९३	१८९२	१७९७	११६३	२८३८	२९२१	३१५७
रुपन्देही	३४४४९५	२५७१११	६६९००५	३३८२७०	४४३७१५	५३७८२४	५७८११३
रोल्पा	०	१४६६८	५८२७	५३३७	५१४०	७६५६	७०४३
जम्मा	८१३६७१	१०६६२१०	१४८०५८९	११०९०९०	१२१०३७३	१३९०६७३	१५६४६३१

अनुसूची ५: दहत्तर बहत्तर प्राप्ती (रु.हजारमा)

क्र.सं.	निकाय	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
१	शुद्धोदन गापा, रुपन्देही	-	१८,३९४	१०,८५२	१९,६६२	२८,२७५	४०,५८८	८५,१११
२	बाणगंगा नपा	-	-	२८,१२६	४७,८१९	१९,५००	३२,३१२	३९,८६०
३	बुटवल उपमहा	१,९८७	-	-	-	२७,८७१	५५,२४६	३०,०३०
४	तिलोत्तमा नपा	-	-	२३,८५०	४२,९९२	४१,९६६	८४,२४२	२२,४२३
५	गढवा गापा	१९,०८९	२९,४४६	१,५०७	८,११०	६,८९२	३०,६५८	२१,३८३
६	सैनामैना नपा	२२,७०३	-	१२,३९७	-	१६,७९४	७,६२०	१८,७७०
७	सियारी गापा	९,६८७	२८,४१०	-	-	२,५००	१०,८०६	१४,८६४
८	कपिलवस्तु नपा	-	-	३०,८१३	१६,०५५	१५,२९३	८,७९२	१४,१५६
९	लमही नपा	-	-	१७,१०६	१,६३८	५,१०५	७,३२०	१२,१०५
१०	तुल्सीपुर उपमहा	५,१५०	-	-	-	२,०७१	६,७७५	१०,१९७
११	शितगंगा नपा	-	५,२१५	६,९९०	८,०९३	९,१२३	१३,९०४	९,९४६
१२	बारबर्दिया नपा	५,६१४	-	-	-	२,७८९	७,१५७	८,६९३
१३	रामपुर नपा	-	४,८५५	-	७,५३५	३,०५१	४,१२९	७,३६९
१४	बुद्धभूमी नपा	-	१२,१७०	६,३६२	६,३३५	४,२७७	१४,०६६	७,३०२
१५	गैडहवा गापा	-	-	-	-	२,५००	-	६,६९४
१६	ठाकुरबाबा नपा	४,४९९	४,०५६	-	-	-	६,५७६	६,६१८
१७	राप्ती गापा	९,३१९	-	-	१,५८२	५,९२१	८,७२१	६,४२८
१८	राजापुर नपा	४,७५१	-	-	३,४३६	४,५८७	-	५,७४३
१९	कोटहीमाई गापा	-	-	२,४०१	-	३,२३२	-	४,४२७
२०	महराजगंज नपा	७१२	-	-	-	३,७७७	३,३१७	३,९२०
२१	शिवराज नपा	-	४२,२७२	-	८,९४६	६,१३७	४५	३,७२६
२२	सरुमरानी गापा	-	-	३,९४९	१,६२५	६४८	७२४	३,४६९
२३	सुस्ता गापा	-	-	६,४२९	९२१	६,४४०	२३,६९२	३,१०८
२४	घोराही उपमहा	१०,६७४	-	३,८०९	३,३११	५,७११	८,१३३	३,०३५

क्र.सं.	निकाय	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
२५	राजपुर गापा	८,९४३	९५७	४१०	३,७७९	७२७	२,४६७	२,९०५
२६	तिनाउ गापा	८००	१,०१५	२००	-	६६४	१,६४९	२,८९६
२७	बबई गापा	३,४२२	१,७२५	८०१	४,४६७	१,४८८	२,८४३	२,७८२
२८	रुरुक्षेत्र गापा	-	१,९९०	५,७२२	१,४९९	२,४४८	१,१५९	२,७५८
२९	प्युठान नपा	-	-	-	३,३९९	१,५६८	३,७६९	२,५१८
३०	मुसिकोट नपा	१,९५४	२,१००	२,८१३	२,६७७	२,९२१	३,५६५	२,४८३
३१	कञ्चन गापा	३,४२०	-	-	-	-	-	२,३१५
३२	स्वर्गद्वारी नपा	-	७६०	८०४	-	५,३०३	२,२२३	२,२७१
३३	माथागढी गापा	-	१७४	१,९२३	२,२७१	३,६५५	१,६११	२,२६५
३४	बगनासकाली गापा	४६८	३८२	४३५	५९५	१,२५७	१,५४१	२,१७६
३५	तानसेन नपा	-	८६२	९५३	६५७	३१३	५००	१,९४७
३६	माण्डवी गापा	४०३	-	-	१,२१३	१,०४१	९९९	१,७९९
३७	झिम्रुख गापा	२६६	२९५	७३०	६५७	२१७	-	१,७३१
३८	रम्भा गापा	२,०३६	२,२९०	३६९	१,१६१	-	१,४४९	१,६३४
३९	सुनिलस्मृति गापा	-	-	-	-	१,१४९	-	१,६२६
४०	सत्यवती गापा	-	-	१,१७०	१,३०७	९२१	१,००६	१,४७४
४१	रैनादेवी छहरा गापा	-	-	-	-	१८	१,०८६	१,४२२
४२	सिस्ने गापा	-	-	९३५	२,८०८	-	२,४५१	१,३०९
४३	कालिगण्डकी गापा	-	२१५	१३२	७८५	-	-	१,१५७
४४	गुलरिया नपा	-	२,३६८	-	३,०५०	८५३	१५७	१,०५४
४५	सन्धिखर्क नपा	-	६५४	३,९३८	-	४,४३५	१,७५९	१,०११
४६	पाणिनी गापा	-	५००	-	-	६१०	२,१८७	९६३
४७	धुर्कोट गापा	-	२००	८७	१,२५७	२,४६६	१,३६०	८६७
४८	शान्तिनगर गापा	१,८५३	-	-	९,२७२	४७७	५६७	८६६
४९	पूर्वखोला गापा	-	१८१	५४५	३५८	७६२	६००	७२०
५०	भूमिकास्थान नपा	-	३९३	२५५	५८५	२७१	९१०	६७०

क्र.सं.	निकाय	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
५१	ऐरावती गापा	-	५१०	-	६८४	६०४	६५४	६६३
५२	चन्द्रकोट गापा	७२१	१,६९२	६४६	१,१३१	९५५	४८६	५९२
५३	इस्मा गापा	-	२२९	-	४४४	८६१	६००	५९१
५४	गुल्मीदरबार गापा	-	-	-	-	-	६३४	५६४
५५	गौमुखी गापा	८३	-	४४१	२४१	-	-	५५३
५६	मालिका गापा	-	-	२१२	२८१	७८८	१५४	४३९
५७	निस्दी गापा	-	-	६२१	८६०	९२२	५११	४२२
५८	सरावल गापा	-	३,१३०	-	२२५	४४०	३१३	३६४
५९	मालारानी गापा	-	-	२२	६०	५९	४४२	३३८
६०	नौबहिनी गापा	-	-	-	१२०	१००	९२	३२४
६१	छत्रकोट गापा	-	१४९	-	१७१	-	११२	२३३
६२	पाल्हीनन्दन गापा	-	-	-	-	-	-	१०६
६३	नेपालगंज उपमहा	-	-	-	-	-	-	२६
६४	रुन्टीगढी गापा	-	-	-	-	-	-	९
६५	ओमसतिया गापा	-	-	-	-	-	३९३	-
६६	कृष्णनगर नपा	-	-	२,५१८	१,३१८	१,०६०	१,४६९	-
६७	छत्रदेव गापा	-	२८४	१२१	-	४९४	३५६	-
६८	डुडुवा गापा	-	-	-	-	११,२९२	-	-
६९	त्रिवेणी गापा	-	-	-	-	४०२	-	-
७०	थवाङ गापा	-	१८९	२०८	-	३५९	-	-
७१	दङ्गीशरण गापा	८२८	-	४,५०८	१,१८२	१,६८६	२,६५७	-
७२	देवदह नपा	१४,७८६	-	२७,४९५	-	६,७००	१०,०००	-
७३	बङ्गलाचुली गापा	-	६१९	-	-	४८०	८१४	-
७४	बर्दघाट नपा	-	-	-	-	१८९	११५	-
७५	बाँसगढी नपा	-	६,३५२	-	-	-	१,७७१	-
७६	भुमे गापा	-	४३	३८	-	६९	-	-

क्र.सं.	निकाय	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
७७	मधुवन नपा	११,१७९	-	-	-	४,६६६	२,३०८	-
७८	मल्लरानी गापा	-	-	-	१३३	३७४	१०	-
७९	मायादेवी गापा	२०,५५६	-	३२,२७२	२,३२१	९,८७२	१७,८५४	-
८०	रासीसोनारी गापा	-	-	-	-	५,०००	२,८००	-
८१	रामग्राम नपा	-	१,७९५	१,१६४	१,०४९	२२१	६२५	-
८२	रिब्दीकोट गापा	-	-	-	-	-	८४	-
८३	रेसुङ्गा नपा	-	-	६७	-	-	२८६	-
८४	रोल्पा नपा	-	३४९	२,३७१	१,१९१	७०९	१,३८८	-
८५	रोहिणी गापा	-	१,५७०	-	-	३२५	-	-
८६	लुङ्ग्री गापा	-	-	-	-	-	२०७	-
८७	विजयनगर गापा	-	-	-	-	१,४०८	२,१०५	-
८८	सम्मरीमाई गापा	१,७९१	-	-	-	-	-	-
८९	सुनवल नपा	-	-	-	-	२०,०००	-	-
	स्थानीय तहको जम्मा	१६७,६९४	१७८,७९२	२४९,५१७	२३१,२६९	३२८,०६०	४५९,९१८	४००,२१९

अनुसूची ६: मनोरञ्जन कर प्राप्ती (रु.हजारमा)

क्र.सं.	स्थानीय तह	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
१	नेपालगंज उपमह	-	१६०	४४६	२,५२५	२,२१४	२,२९५	५,१५२
२	बुटवल उपमह	१९०	-	४२९	१,५६८	२,१३०	३,०९२	३,८६६
३	तानसेन नपा	-	-	-	-	२१	९४	३,४८३
४	तिलोत्तमा नपा	-	-	-	३०	६७१	५९	१,२६०
५	सिद्धार्थनगर नपा	६०	-	-	१९०	२६	९२	६३७
६	शिवराज नपा	-	-	-	-	-	-	२८०
७	घोराही उपमह	-	-	-	-	-	-	२२८
८	कोहलपुर नपा	-	-	-	-	१५६	२२८	१४८
९	राप्ती गापा	-	-	-	-	-	-	४०
१०	बाँसगढी नपा	-	-	-	-	-	-	३७
११	बारबर्दिया नपा	-	-	-	-	-	-	३०
१२	शान्तिनगर गापा	-	-	-	-	-	-	३०
१३	झिम्खु गापा	-	-	-	-	-	-	१६
१४	बाणगंगा नपा	-	-	-	-	३	६	१६
१५	लमही नपा	-	-	-	-	-	-	१४
१६	शितगंगा नपा	-	-	-	-	-	२०	१३
१७	बगनासकाली गापा	-	-	-	-	-	६	१०
१८	सैनामैना नपा	-	-	-	-	-	-	७
१९	चन्द्रकोट गापा	-	-	-	-	-	-	४
२०	थवाङ गापा	-	-	-	-	२	-	-
२१	दङ्गीशरण गापा	-	-	-	-	-	१६	-
२२	नौबहिनी गापा	-	-	-	-	१	-	-
२३	बर्दघाट नपा	-	-	-	-	-	१२६	-
२४	बुद्धभूमी नपा	-	-	-	-	६	-	-
२५	रामपुर नपा	-	-	-	-	-	१४०	-
२६	रेसुङ्गा नपा	-	-	-	-	-	५२२	-
२७	सिस्ने गापा	-	-	-	-	-	८	-
	जम्मा	२५०	१६०	८७६	४,३१३	५,२३०	६,७०५	१५,२७०

अनुसूची ७: विज्ञापन कर प्राप्ति (रु.हजारमा)

क्र.सं.	स्थानीय तह	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
१	बुटवल उपमहानगर	१,९४३	१,०४६	८३६	२,३८९	५८४	३,७८०	३,२२०
२	नेपालगंज उपमहानगर	-	-	-	-	-	२,१०४	६२१
३	कपिलवस्तु नगर	७२	-	-	-	-	-	४८७
४	कोहलपुर नगर	-	-	-	१,१५७	१७७	३२३	४०६
५	घोराही उपमहानगर	-	-	२८२	-	-	-	३२७
६	बाणगंगा नगर	-	-	४२४	२८३	२०६	२३०	२९०
७	लमही नगर	-	-	-	-	-	-	२८६
८	तिलोत्तमा नगर	१३८	६०८	-	६०८	६५०	६५०	२८०
९	तानसेन नगर	-	-	-	-	७	२११	२४९
१०	बाँसगढी नगर	-	९१	-	-	-	२३	२०५
११	राप्ती गाउँपालिका	-	-	-	-	-	-	२०२
१२	ओमसतिया गाउँपालिका	-	-	-	-	-	-	२००
१३	रोहिणी गाउँपालिका	-	-	-	-	५१	-	१९९
१४	सैनामैना नगर	-	-	-	-	-	-	१५१
१५	गुलरिया नगर	-	-	-	-	१२०	१२०	१२०
१६	शिवराज नगर	-	-	-	-	२३	११९	१०२
१७	सन्धिखर्क नगर	-	-	८२	-	-	९८	९६
१८	प्युठान नगर	-	-	-	-	-	६१	८४
१९	सिद्धार्थनगर नगर	१,०२६	-	-	२,०५३	५३०	१,११६	६६
२०	तिनाउ गाउँपालिका	-	-	-	-	-	-	६२
२१	जानकी गाउँपालिका	-	-	-	-	४४	४८	५३
२२	सरुमरानी गाउँपालिका	-	-	-	-	-	-	५३
२३	माण्डवी गाउँपालिका	-	-	-	-	२२	-	२७
२४	बुद्धभूमी नगर	-	-	१४४	८४	-	८४	११
२५	बगनासकाली गाउँपालिका	-	-	-	-	-	-	१०
२६	पूर्वखोला गाउँपालिका	-	-	-	-	४	५	५
२७	सिस्ने गाउँपालिका	-	-	-	-	-	-	२
२८	ओमसतिया गाउँपालिका	-	-	-	२४	८२	-	-
२९	कृष्णनगर नगर	-	-	-	-	-	३४	-
३०	चन्द्रकोट गाउँपालिका	-	-	-	-	-	२	-
३१	रामग्राम नगर	-	६९	-	२६०	२३४	२८१	-
३२	शुद्धोधन गाउँपालिका	-	-	-	-	-	६१	-
	जम्मा	३,१७९	१,८१३	१,७६८	६,८५९	२,७३४	९,३४९	७,८१४

अनुसूची दः वन क्षेत्रको आय (रु.हजारमा)

क्र.सं.	डिभिजन वन कार्यालय	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३	वृद्धिदर
१	तौलिहवा	८३७१८	१५८१३२	२४२८१४	५३.६
२	नेपालगंज	१५८५५	५०३५८	१०८०९६	११४.७
३	बर्दिया	६०६२	३७९०६	८१०८९	११३.९
४	सन्धिखर्क	१२०८९	२७९१५	७१६५९	१५६.७
५	रुपन्देही	११०५७	२४९९१	७०८५५	१८३.५
६	परासी	६८९४	२५१७६	५१६९८	१०५.४
७	घोराही	३८२६	२४३३५	३८२८८	५७.३
८	चन्द्रौटा	५५२५	१९७२२	३७५६६	९०.५
९	देउखुरी	१३८७०	२१२१९	२६१६९	२३.३
१०	तानसेन	३४९९	८४८४	१३११६	५४.६
११	प्यूठान	१८९७	७५७५	८६८४	१४.६
१२	रोल्पा	४१५	५५२२	८३००	५०.३
१३	गुल्मी	१७००	१८३२	३९५५	११५.९
१४	रुकुम	१२०	५५	१२६	१२७.३
	जम्मा	१६६५२७	४१३२२२	७६२४१६	८४.५

अनुसूची ९: आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहलाई हस्तान्तरण गरेको अनुदान सम्बन्धी प्रारम्भिक विवरण (रु.मा)

संकेत नं.	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	26331 समानिकरण अनुदान	26332 शसर्त अनुदान	26336 सशर्त अनुदान (पूँजीगत)	26334 समपुरक अनुदान	26337 विशेष अनुदान (पूँजीगत)	जम्मा
८०१०५०३१	बुटवल उपमहानगरपालिका	रुपन्देही	२०१२३०००	१६७२१३	९४५७०७१	३८६९८५१		३३६१७१३५
८०१०५०३२	घोराही उपमहानगरपालिका	दाङ	२१३९१०००	४९६२२०	६००९९०७	२२२२०००	८९०६४४	३१००९७७१
८०१०५०३३	तुल्सीपुर उपमहानगरपालिका	दाङ	१९६६६०००	२८७८४०	१४१२२५३३	६९२७६४०	१३५०९९२	४२३५५०२५
८०१०५०३४	नेपालगञ्ज उपमहानगरपालिका	बाँके	१९०८४०००	३३१४२७३	१०७५५०३९	७७७०७७५		४०९२४०८७
८०१०५१०१	बर्दघाट नगरपालिका	नवलपरासी (बर्दघाट- सुस्ता पश्चिम)	११७३८०००		७३४१२६४	६६१४८६४		२५६९४१२८
८०१०५१०२	रामग्राम नगरपालिका	नवलपरासी (बर्दघाट- सुस्ता पश्चिम)	११३४२०००	४६००००	१०९२६५६४	१२००००००		३४७२८५६४
८०१०५१०३	सुनवल नगरपालिका	नवलपरासी (बर्दघाट- सुस्ता पश्चिम)	११३०००००	१००००००	८४०१०४७	३५५४७१९		२४२५५७६६
८०१०५१०४	तिलोत्तमा नगरपालिका	रुपन्देही	१६५४४०००		९८३७१६६	३७५९७९०		३०१४०९५६
८०१०५१०५	देवदह नगरपालिका	रुपन्देही	१०८०८०००	९८९४५२	९४८७१९२	२७८१३२१	१३७९१०८	२५४४५०७३
८०१०५१०६	लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका	रुपन्देही	१२०७२०००	०	१०४६१०५०	५९३१४७५		२८४६४५२५
८०१०५१०७	सिद्धार्थनगर नगरपालिका	रुपन्देही	१२५१६०००	४६१४९०	२३६३१४६	३९६००००		१९३००६३६
८०१०५१०८	सैनामैना नगरपालिका	रुपन्देही	८३९४०००		१४६२४८५५	६२२७६३६		२९२४६४९१
८०१०५१०९	कपिलवस्तु नगरपालिका	कपिलवस्तु	१२७७७०००	४६१४९०	५१५७७२९	८३५९५८२	०	२६७५५८०१

संकेत नं.	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	26331 समानिकरण अनुदान	26332 शसर्त अनुदान	26336 सशर्त अनुदान (पूँजीगत)	26334 समपुरक अनुदान	26337 विशेष अनुदान (पूँजीगत)	जम्मा
८०१०५११०	कृष्णनगर नगरपालिका	कपिलवस्तु	१०९०८०००		४५९८०००	६१४५४००	५५६१५७	२२२०७५५७
८०१०५१११	बाणगंगा नगरपालिका	कपिलवस्तु	१३४३००००		१५५१७५३६	७४७५१४९		३६४२२६८५
८०१०५११२	बुद्धभुमी नगरपालिका	कपिलवस्तु	१२०१२०००	५१५७८	१०४०८३६१	८३१३९३२	१६१४७७०	३२४००६४१
८०१०५११३	महाराजगञ्ज नगरपालिका	कपिलवस्तु	१००६३०००	३००००००	८६७७६९८	६५५९८७५	१८०००००	३०१००५७३
८०१०५११४	शिवराज नगरपालिका	कपिलवस्तु	११९४००००	३४७३००	९५४८४५७	८९७४८१७	१३०३१९५	३२१३७६९
८०१०५११५	भुमिकास्थान नगरपालिका	अर्घाखाँची	७६८३०००		९८५९७५७	८९५७५४	१७७८९०९	२८२७८८२०
८०१०५११६	शितगंगा नगरपालिका	अर्घाखाँची	९६७७०००	३५०६०००	१२२७४८५२	९३२७८८३		३४७८५७३५
८०१०५११७	सन्धिखर्क नगरपालिका	अर्घाखाँची	९१५५०००	२१६१६१९	१२५३४५४२	८८४८१८७	१२९९०९	३२८२९२५७
८०१०५११८	तानसेन नगरपालिका	पाल्पा	१०८१५०००	४६१४९०	१३०६८५८७	५५९१००७		२९९३६०८४
८०१०५११९	रामपुर नगरपालिका	पाल्पा	८३३३०००	१२१५७७७	१३३२२९६१	३५५०९९१		२६४१२७२९
८०१०५१२०	मुसिकोट नगरपालिका	गुल्मी	७६२४०००		९९२७०००	६१८२०००	१५८२०००	२५३१५०००
८०१०५१२१	रेसुंगा नगरपालिका	गुल्मी	७७३००००	९४८११०	२९२२८९०१	८१५०९३१	१२७८७६९	४७३३६७११
८०१०५१२२	रोल्पा नगरपालिका	रोल्पा	७८०६०००	४८७९५५	९८१०७६३	७०७६४६८	०	२५१८११८६
८०१०५१२३	प्यूठान नगरपालिका	प्यूठान	८४०८०००	१९९१८६३	१०९५६४६७	१०६२५४३५	१६६९८१३	३३६५१५७८
८०१०५१२४	स्वर्गद्वारी नगरपालिका	प्यूठान	७२४६०००		१२०८२८०४	६९२५७६२	१५६१०७७	२७८१५६४३
८०१०५१२५	लमही नगरपालिका	दाङ	१००८२०००	४००७४४	४८३३६५४	०	१६७२४००	१६९८८७९८

संकेत नं.	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	26331 समानिकरण अनुदान	26332 शसर्त अनुदान	26336 सशर्त अनुदान (पूँजीगत)	26334 समपुरक अनुदान	26337 विशेष अनुदान (पूँजीगत)	जम्मा
८०१०५१२६	कोहलपुर नगरपालिका	बाँके	१३०५१०००	२५५१९७६	१२८३६५४५	९४३८७८८		३७८७८३०९
८०१०५१२७	गुलरिया नगरपालिका	बर्दिया	११९८३०००	११८४९००	९३१२०९९	१२००००००	१८०००००	३६२७९९९९
८०१०५१२८	ठाकुरबाबा नगरपालिका	बर्दिया	९३९३०००		६६३११४१	१०४४६८७५		२६४७०१६
८०१०५१२९	बाँसगढी नगरपालिका	बर्दिया	१०७१३०००		६५९००३९	७९३२००१	१७०००००	२६९३५०४०
८०१०५१३०	मधुवन नगरपालिका	बर्दिया	९५३१०००		७६५२१४४	११०५२००७	११८१५६०	२९४१६७११
८०१०५१३१	राजापुर नगरपालिका	बर्दिया	१०९३४०००		९७२३०९७	४२१८४२४	१५४१३२६	२६४१६८४७
८०१०५१३२	बारबर्दिया नगरपालिका	बर्दिया	११९०१०००		८४५०२६१	८५०००००	१३५२४४८	३०२०३७०९
८०१०५३०१	सुस्ता गाउँपालिका	नवलपरासी (बर्दघाट-सुस्ता पश्चिम)	८२१४०००		५३०८०११	३४३३५६७		१६९५५५७८
८०१०५३०२	पाल्हीनन्दन गाउँपालिका	नवलपरासी (बर्दघाट-सुस्ता पश्चिम)	७७४४०००		८२८६१५१	५१२३८५४		२११५४००५
८०१०५३०३	प्रतापपुर गाउँपालिका	नवलपरासी (बर्दघाट-सुस्ता पश्चिम)	९१३२०००	१००००००	४६७९७२७	४०३६५९५	१४७५७२८	२०३२४०५०
८०१०५३०४	सरावल गाउँपालिका	नवलपरासी (बर्दघाट-सुस्ता पश्चिम)	८३३७०००		६४७१९३९	५१९४८१०	११२३७१९	२११२७४६८
८०१०५३०५	ओमसतिया गाउँपालिका	रूपन्देही	८०७३०००		११९६८७१७	५४७५९१८		२५५१७६३५
८०१०५३०६	कन्चन गाउँपालिका	रूपन्देही	८०६६०००		३५९४०००	६९०८५००		१८५६८५००
८०१०५३०७	कोटहीमाई गाउँपालिका	रूपन्देही	८३१००००		४७८८२३१	२६४८२७४		१५७४६५०५

संकेत नं.	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	26331 समानिकरण अनुदान	26332 शसर्त अनुदान	26336 सशर्त अनुदान (पुँजीगत)	26334 समपुरक अनुदान	26337 विशेष अनुदान (पुँजीगत)	जम्मा
८०१०५३०८	गैडहवा गाउँपालिका	रुपन्देही	९२११०००	३३००००	१०४७८४४८	५४५०२०१		२५४६९६४९
८०१०५३०९	मर्चवारी गाउँपालिका	रुपन्देही	८१८५०००		५७६४४५०	३१३२२९०	११९४९३६	१८२७६६७६
८०१०५३१०	मायादेवी गाउँपालिका	रुपन्देही	९२७२०००		६७५४७१	५०३५२१७	१६३४४१३	२२६५७०१
८०१०५३११	रोहिणी गाउँपालिका	रुपन्देही	८०९००००	४१७०००	१४८३६४३	२६६१२८३	७९२६५७	१३४४४५८३
८०१०५३१२	शुद्धोधन गाउँपालिका	रुपन्देही	८०९००००		३५२१५०७	२९५८७६३		१४५७०२७०
८०१०५३१३	सम्मरीमाई गाउँपालिका	रुपन्देही	१११९१०००		३९६८०८२	६१८२५३७	१५५१०४९	२२८९२६६८
८०१०५३१४	सियारी गाउँपालिका	रुपन्देही	८६४२०००		७०६१५२६	७००३९४८		२२७०७४७४
८०१०५३१५	मायादेवी गाउँपालिका	कपिलवस्तु	९२४७०००		६७६००९३	३९५८६५६		१९९६५७४९
८०१०५३१६	यसोधरा गाउँपालिका	कपिलवस्तु	८१४००००		४३०५०६६	०	१५२६९४७	१३९७२०१३
८०१०५३१७	विजयनगर गाउँपालिका	कपिलवस्तु	७९८४०००		३४८००००	५१०३९०४	१६५४२०२	१८२२२१०६
८०१०५३१८	शुद्धोधन गाउँपालिका	कपिलवस्तु	८७२८०००		२४१९५६३	२३४९६६६	९८६०००	१४४८३२२९
८०१०५३१९	छत्रदेव गाउँपालिका	अर्घाखाँची	६७३२०००		६०७६५४	३१९७२०	१४२२१६८	१७४२७९४२
८०१०५३२०	पाणिनी गाउँपालिका	अर्घाखाँची	७१५३०००		१०६९३९२३	५१५९६८९	१८९८९७२	२४९०५५८४
८०१०५३२१	मालारानी गाउँपालिका	अर्घाखाँची	७२७२०००		६६७८१३४	४५८०२९४	१६९४७५३	२०२२५१८१
८०१०५३२२	तिनाउ गाउँपालिका	पाल्पा	६२५२०००	९४८१३६	१५२८७४४६	५९१२७५२	१८०००००	३०२००३३४
८०१०५३२३	निस्दी गाउँपालिका	पाल्पा	६३१५०००		१३४६८७३३	२४९९७५०	०	२२२८३४८३

संकेत नं.	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	26331 समानिकरण अनुदान	26332 शसर्त अनुदान	26336 सशर्त अनुदान (पुँजीगत)	26334 समपुरक अनुदान	26337 विशेष अनुदान (पुँजीगत)	जम्मा
८०१०५३२४	पूर्वखोला गाउँपालिका	पाल्पा	६०२७०००		१५९२१८२३	५७४४२३१	१७२१३४५	२९४१४३९९
८०१०५३२५	बगनासकाली गाउँपालिका	पाल्पा	६२६१०००		७०८५८७४	४६५६००७	१६६४८७०	१९६६७७५१
८०१०५३२६	माथागढी गाउँपालिका	पाल्पा	७१०६०००	१९२५३७३	४६२७२००	३५७९८५१	१५६४८८०	१८८०३३०४
८०१०५३२७	रम्भा गाउँपालिका	पाल्पा	५९२३०००	१०५६३८०	१७१२४३८	४३७९८१८	१५८२७३०	३००५४३६६
८०१०५३२८	रिब्दीकोट गाउँपालिका	पाल्पा	५९४२०००	१४३६५३४	८२२६५६५	५६०५१५८	४१७८३	२१२५२०४०
८०१०५३२९	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	पाल्पा	७०७९०००		५७१९७६	५४९९९००	५९३००	१८३५०१७६
८०१०५३३०	इस्मा गाउँपालिका	गुल्मी	५७६६०००	२४७७३९७	६०२६३६४	७५०००००	१८३९००१	२३६०८७६२
८०१०५३३१	कालीगण्डकी गाउँपालिका	गुल्मी	५८३५०००	१४८३४६७	५८१५८५५	२४७५०००	१५५२६८९	१७९६२०११
८०१०५३३२	गुल्मीदरबार गाउँपालिका	गुल्मी	६११४०००	९८१५१८	३७३९८९६७	३६७४८०७	१५७१५६६	४९७४०८५८
८०१०५३३३	चन्द्रकोट गाउँपालिका	गुल्मी	६३२१०००		१०२९६१९६	५२७५३४७	१५६४९२७	२३४५७४७०
८०१०५३३४	छत्रकोट गाउँपालिका	गुल्मी	६१०५०००		१७८०७१३५	७१७९९७३		३१०९२१०८
८०१०५३३५	धुर्कोट गाउँपालिका	गुल्मी	६१६४०००		९४४९५४८	७४५५०००	२००००००	२५०६८५४८
८०१०५३३६	मदाने गाउँपालिका	गुल्मी	६०६४०००	९६६६५८	६६०५३४९	६३३१८२७	१९८१५८१	२१९४९४१५
८०१०५३३७	मालिका गाउँपालिका	गुल्मी	६०२८०००		५०८१४८०	४७६९५३९	१५१०४४०	१७३८९४५९
८०१०५३३८	रुरु गाउँपालिका	गुल्मी	५७३७०००		११७८२७६३	७५०००००	१५१८७२०	२६५३८४८३
८०१०५३३९	सत्यवती गाउँपालिका	गुल्मी	६६०४०००		१२५३५८५२	३१६७६४३	९९८०००	२३३०५४९५

संकेत नं.	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	26331 समानिकरण अनुदान	26332 शसर्त अनुदान	26336 सशर्त अनुदान (पूँजीगत)	26334 समपुरक अनुदान	26337 विशेष अनुदान (पूँजीगत)	जम्मा
८०१०५३४०	पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका	रुकुम पूर्व	७८१३०००		१२९३१७९६	३४२४९९५	१९६७५५५	२६१३७२६६
८०१०५३४१	भूमे गाउँपालिका	रुकुम पूर्व	७७८१०००		८९८०८९८	७५०००००	२००००००	२६२६१८९८
८०१०५३४२	सिस्ने गाउँपालिका	रुकुम पूर्व	७९७३०००	५०५१६२	९३७५६७१	३५०००००	१९०६६४८	२३२६०४८१
८०१०५३४३	त्रिवेणी गाउँपालिका	रोल्पा	६६९६०००		४५२४१८०	२०३२७६१	०	१३२५२९४१
८०१०५३४४	थवाङ गाउँपालिका	रोल्पा	४३०५०००		६९६१७८९	६५०००००	१००५२७३	१८७७२०६२
८०१०५३४५	परिवर्तन गाउँपालिका	रोल्पा	५८३८०००		१०२९९०२५	५५७७७२२	१९९७३०७	२३७१२०५४
८०१०५३४६	माडी गाउँपालिका	रोल्पा	५२८९०००		५८७६८२३	०	१३४००००	१२५०५८२३
८०१०५३४७	रुन्टीगढी गाउँपालिका	रोल्पा	६९९३०००		६६७३६२५	६१८९००२	१९९८२००	२१८५३८२७
८०१०५३४८	लुङ्ग्री गाउँपालिका	रोल्पा	५९१००००		४३७८७३८	४४०८९०३	१९९९६४६	१६६९७२८७
८०१०५३४९	गंगादेव गाउँपालिका	रोल्पा	५६९८०००		४९६९८६७	६२७७३९४	१६५९४६४	१८६०४७२५
८०१०५३५०	सुनछहरी गाउँपालिका	रोल्पा	५०९८०००		६२५४०२७	५७२७९६८	१८२३८१८	१८९०३८१३
८०१०५३५१	सुनिल स्मृति गाउँपालिका	रोल्पा	६८७३०००		९०१७२२२	६३६०९१५	०	२२२५११३७
८०१०५३५२	ऐरावती गाउँपालिका	प्यूठान	६१९८०००		४५३०८३०	३६८९८९८	१८५५८५०	१६२७४५७८
८०१०५३५३	गौमुखी गाउँपालिका	प्यूठान	६३३४०००		६३०००९३	३३७०४०४	१७९८८४६	१७८०३३४३
८०१०५३५४	झिमरुक गाउँपालिका	प्यूठान	६९०८०००		१०७०१६००	६४१६४७१	११३३८८२	२५१५९९५३
८०१०५३५५	नौबहिनी गाउँपालिका	प्यूठान	७१०९०००		९०११७६९	४५५५७६१	१९८८२१५	२२६६४७४५

संकेत नं.	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	26331 समानिकरण अनुदान	26332 शसर्त अनुदान	26336 सशर्त अनुदान (पुँजीगत)	26334 समपुरक अनुदान	26337 विशेष अनुदान (पुँजीगत)	जम्मा
८०१०५३५६	मल्लरानी गाउँपालिका	प्यूठान	५३३८०००	७३२४२५	५४०१२१५	५७४९६८६	१४५२३४५	१८६७३६७१
८०१०५३५७	माण्डवी गाउँपालिका	प्यूठान	५०१५०००		५९७९६४०	१६७२०११	१५९१३२६	१४२५७९७७
८०१०५३५८	सरुमारानी गाउँपालिका	प्यूठान	५५७२०००		४३५९९४३	५२१७६९२		१५१४९६३५
८०१०५३५९	गढवा गाउँपालिका	दाङ	९०३२०००	५८१२८३	८४६०४९४	४०३३५६५	०	२२१०७३४२
८०१०५३६०	दंगीशरण गाउँपालिका	दाङ	६३३८०००		३३०७७७४	४७४६०५९	०	१४३९१८३३
८०१०५३६१	बंगलाचुली गाउँपालिका	दाङ	६६१९०००		८७८२४९४	४१३९३४१	१८५३९६०	२१३९४७९५
८०१०५३६२	बबई गाउँपालिका	दाङ	७२८००००		७३९३९६५	२०२५०६४		१६६९९०२९
८०१०५३६३	राजपुर गाउँपालिका	दाङ	७२३००००		४६०९७१०	२८६५०९१	१७७४३०१	१६४७९१०२
८०१०५३६४	राप्ती गाउँपालिका	दाङ	९०७५०००	३२००००	८९४४२३७	४८६५३३६	१४६१४६४	२४६६६०३८
८०१०५३६५	शान्तिनगर गाउँपालिका	दाङ	६७९१०००		४७३७४५९	४६७३०११	१६९३७२७	१७८९५१९७
८०१०५३६६	खजुरा गाउँपालिका	बाँके	१०२८१०००		१०५४३८०२	२४७५०००	१७०००००	२४९९९८०२
८०१०५३६७	जानकी गाउँपालिका	बाँके	७९३६०००		५३२३४२७	४०६२३९२	५१०००	१७३७२८१९
८०१०५३६८	डुडुवा गाउँपालिका	बाँके	७७०२०००		११७२८७८३	५१५५०००	५९४०००	२५१७९७८३
८०१०५३६९	नरैनापुर गाउँपालिका	बाँके	७४१२०००	२९४००००	७७८३४१९		१५९३३००	१९७२८७१९
८०१०५३७०	बैजनाथ गाउँपालिका	बाँके	१०७४४०००		५०२८२०५	२२३०९८०	१४०००००	१९४०३१८५
८०१०५३७१	राप्तीसोनारी गाउँपालिका	बाँके	११६५६०००		४६९९३१८	४४८९३७६	०	२०८४४६९४

संकेत नं.	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	26331 समानिकरण अनुदान	26332 शसर्त अनुदान	26336 सशर्त अनुदान (पूँजीगत)	26334 समपुरक अनुदान	26337 विशेष अनुदान (पूँजीगत)	जम्मा
८०१०५३७२	गेरुवा गाउँपालिका	बर्दिया	७८६००००		४००००००	६८२७०००	१४६४०८८	२०१५१०८८
८०१०५३७३	बढैयाताल गाउँपालिका	बर्दिया	९६८४०००		१००६३५८०	५६२५०००	९३६४२०	२६३०९०००
	जम्मा		९५०००००००	४४०४८६२३	९४३४७०४८९	५७९४५८२२५	१०८१११०८७	२६२५०८८४२४

नोट:- उल्लेखित विवरण प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयहरूसँग हिसाब भिडान गर्नुपूर्व तयार गरिएको प्रारम्भिक विवरण भएकोले अन्तिम प्रतिवेदन तयार गर्दा वित्त हस्तान्तरण भएको रकम संसोधन हुन सक्नेछ।

अनुसूची १०: आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा स्थानीय तहलाई सवारी साधन गरेको बाँडफाँट

क्र.सं.	स्थानीय तह कोड	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	जम्मा रु.
१	५०१०१	पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका	रुकुम (पूर्वी भाग)	१०,७५७,२४८
२	५०१०२	सिस्ने गाउँपालिका	रुकुम (पूर्वी भाग)	९,३९५,०२२
३	५०१०३	भूमे गाउँपालिका	रुकुम (पूर्वी भाग)	९,४५६,३६१
४	५०२०१	सुनछहरी गाउँपालिका	रोल्पा	८,७११,३७५
५	५०२०२	थबाङ्ग गाउँपालिका	रोल्पा	६,१७२,९६०
६	५०२०३	परिवर्तन गाउँपालिका	रोल्पा	७,७१८,९३४
७	५०२०४	गगादेव गाउँपालिका	रोल्पा	८,२७६,०८२
८	५०२०५	माडी गाउँपालिका	रोल्पा	७,९६६,७३५
९	५०२०६	त्रिवेणी गाउँपालिका	रोल्पा	९,९७३,३८४
१०	५०२०७	रोल्पा नगरपालिका	रोल्पा	१५,५२१,७८५
११	५०२०८	रुन्टीगढी गाउँपालिका	रोल्पा	१०,७२५,७५५
१२	५०२०९	सुनिल स्मृति गाउँपालिका	रोल्पा	१०,१३२,५२२
१३	५०२१०	लुङ्ग्री गाउँपालिका	रोल्पा	८,७९०,५७०
१४	५०३०१	गौमुखी गाउँपालिका	प्यूठान	८,२७६,२६२
१५	५०३०२	नौबहिनी गाउँपालिका	प्यूठान	१०,०८७,३१५
१६	५०३०३	झिमरुक गाउँपालिका	प्यूठान	८,४८७,११६
१७	५०३०४	प्यूठान नगरपालिका	प्यूठान	१३,०४६,२०२
१८	५०३०५	स्वर्गद्वारी नगरपालिका	प्यूठान	१२,४४८,६९७
१९	५०३०६	माण्डवी गाउँपालिका	प्यूठान	७,६७४,३९६
२०	५०३०७	मल्लरानी गाउँपालिका	प्यूठान	६,६२६,८३०
२१	५०३०८	ऐरावती गाउँपालिका	प्यूठान	८,०५७,२६५
२२	५०३०९	सरुमारानी गाउँपालिका	प्यूठान	८,४२५,१७२
२३	५०४०१	कालिगण्डकी गाउँपालिका	गुल्मी	८,२४१,४११
२४	५०४०२	सत्यवती गाउँपालिका	गुल्मी	८,६६३,५५६

क्र.सं.	स्थानीय तह कोड	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	जम्मा रु.
२५	५०४०३	चन्द्रकोट गाउँपालिका	गुल्मी	९,०९५,७१०
२६	५०४०४	मुसिकोट नगरपालिका	गुल्मी	१२,९१८,३१३
२७	५०४०५	ईस्मा गाउँपालिका	गुल्मी	८,५४८,५४५
२८	५०४०६	मालिका गाउँपालिका	गुल्मी	८,४९८,२५७
२९	५०४०७	मदाने गाउँपालिका	गुल्मी	८,५३१,०३६
३०	५०४०८	धुर्कोट गाउँपालिका	गुल्मी	८,२६६,८४५
३१	५०४०९	रेसुङ्गा नगरपालिका	गुल्मी	१३,३१४,७१६
३२	५०४१०	गुल्मी दरबार गाउँपालिका	गुल्मी	७,६९६,७०४
३३	५०४११	छत्रकोट गाउँपालिका	गुल्मी	७,९९६,३५०
३४	५०४१२	रुरु क्षेत्र गाउँपालिका	गुल्मी	८,३८६,४२३
३५	५०५०१	छत्रदेव गाउँपालिका	अर्घाखाँची	८,५१६,२९३
३६	५०५०२	मालारानी गाउँपालिका	अर्घाखाँची	८,५०२,०९०
३७	५०५०३	भुमिकास्थान नगरपालिका	अर्घाखाँची	१३,९३०,९९०
३८	५०५०४	सन्धिखर्क नगरपालिका	अर्घाखाँची	१६,३८६,७८७
३९	५०५०५	पाणिनी गाउँपालिका	अर्घाखाँची	९,१६२,९१६
४०	५०५०६	शितगंगा नगरपालिका	अर्घाखाँची	१८,९६१,६९९
४१	५०६०१	रामपुर नगरपालिका	पाल्पा	१२,८०२,८२६
४२	५०६०२	पुर्वखोला गाउँपालिका	पाल्पा	७,९५९,३५१
४३	५०६०३	रम्भा गाउँपालिका	पाल्पा	७,४७६,९८६
४४	५०६०४	बगनासकाली गाउँपालिका	पाल्पा	८,२२०,३१३
४५	५०६०५	तानसेन नगरपालिका	पाल्पा	१२,९०२,१८१
४६	५०६०६	रिब्दीकोट गाउँपालिका	पाल्पा	७,९७४,४९३
४७	५०६०७	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	पाल्पा	९,८६०,६२४
४८	५०६०८	तिनाउ गाउँपालिका	पाल्पा	९,३७५,६३५
४९	५०६०९	माथागढी गाउँपालिका	पाल्पा	९,९४२,९३३
५०	५०६१०	निस्दी गाउँपालिका	पाल्पा	८,७५५,६५५

क्र.सं.	स्थानीय तह कोड	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	जम्मा रु.
५१	५०७०१	बर्दघाट नगरपालिका	नवलपरासी (ब.सु.प.)	१४,२७७,२८४
५२	५०७०२	सुनवल नगरपालिका	नवलपरासी (ब.सु.प.)	१७,४४६,७५५
५३	५०७०३	रामग्राम नगरपालिका	नवलपरासी (ब.सु.प.)	१२,३७४,४२९
५४	५०७०४	पाल्हीनन्दन गाउँपालिका	नवलपरासी (ब.सु.प.)	९,८५२,१४७
५५	५०७०५	सरावल गाउँपालिका	नवलपरासी (ब.सु.प.)	९,९९२,४८८
५६	५०७०६	प्रतापपुर गाउँपालिका	नवलपरासी (ब.सु.प.)	१०,९४५,३९६
५७	५०७०७	सुस्ता गाउँपालिका	नवलपरासी (ब.सु.प.)	९,११८,६२२
५८	५०८०१	देवदह नगरपालिका	रुपन्देही	१३,०२८,९३७
५९	५०८०२	बुटवल उपमहानगरपालिका	रुपन्देही	२५,१४४,२६९
६०	५०८०३	सैनामैना नगरपालिका	रुपन्देही	१६,३६४,३९०
६१	५०८०४	कन्चन गाउँपालिका	रुपन्देही	९,१८७,५७८
६२	५०८०५	गैडहवा गाउँपालिका	रुपन्देही	१०,२१०,६११
६३	५०८०६	सुद्धोधन गाउँपालिका	रुपन्देही	८,२२१,२५२
६४	५०८०७	सियारी गाउँपालिका	रुपन्देही	८,८६१,८४१
६५	५०८०८	तिलोत्तमा नगरपालिका	रुपन्देही	२४,४०७,०२७
६६	५०८०९	ओमसतिया गाउँपालिका	रुपन्देही	८,६८५,७८७
६७	५०८१०	रोहिणी गाउँपालिका	रुपन्देही	९,७०१,८३४
६८	५०८११	सिद्धार्थनगर नगरपालिका	रुपन्देही	१६,८६७,८४०
६९	५०८१२	मायादेवी गाउँपालिका	रुपन्देही	९,९१४,२१९
७०	५०८१३	लुम्बिनी साँस्कृतिक नगरपालिका	रुपन्देही	१३,५२९,५०६
७१	५०८१४	कोटहीमाई गाउँपालिका	रुपन्देही	१०,३९८,६४२
७२	५०८१५	सम्मरीमाई गाउँपालिका	रुपन्देही	९,०५४,९५५
७३	५०८१६	मर्चवारी गाउँपालिका	रुपन्देही	८,६७५,१०९
७४	५०९०१	बाणगंगा नगरपालिका	कपिलवस्तु	१७,७४३,५९७
७५	५०९०२	बुद्धभूमी नगरपालिका	कपिलवस्तु	१७,९७६,४२४
७६	५०९०३	शिवराज नगरपालिका	कपिलवस्तु	१७,६९१,९५८

क्र.सं.	स्थानीय तह कोड	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	जम्मा रु.
७७	५०९०४	बिजयनगर गाउँपालिका	कपिलवस्तु	११,१५९,१८३
७८	५०९०५	कृष्णनगर नगरपालिका	कपिलवस्तु	१४,५१७,१३५
७९	५०९०६	महाराजगन्ज नगरपालिका	कपिलवस्तु	११,६९३,७४०
८०	५०९०७	कपिलवस्तु नगरपालिका	कपिलवस्तु	१५,७९४,१०७
८१	५०९०८	यसोधरा गाउँपालिका	कपिलवस्तु	१०,९३०,७५६
८२	५०९०९	मायादेवी गाउँपालिका	कपिलवस्तु	१२,१०२,२१०
८३	५०९१०	शुद्धोधन गाउँपालिका	कपिलवस्तु	१४,३४०,३२२
८४	५१००१	बंगलाचुली गाउँपालिका	दाङ	१०,२१३,२४८
८५	५१००२	घोराही उपमहानगरपालिका	दाङ	२६,५०१,११८
८६	५१००३	तुल्सीपुर उपमहानगरपालिका	दाङ	२२,१८६,५०१
८७	५१००४	शान्तिनगर गाउँपालिका	दाङ	७,९६८,१८९
८८	५१००५	बबई गाउँपालिका	दाङ	१०,२४९,१०२
८९	५१००६	दंगीशरण गाउँपालिका	दाङ	७,४८०,५६२
९०	५१००७	लमही नगरपालिका	दाङ	१७,५५४,४३३
९१	५१००८	राप्ती गाउँपालिका	दाङ	११,२५९,५०२
९२	५१००९	गढवा गाउँपालिका	दाङ	१४,०९८,१९४
९३	५१०१०	राजपुर गाउँपालिका	दाङ	१५,४८५,१९७
९४	५११०१	राप्ती सोनारी गाउँपालिका	बाँके	२६,१५६,३१६
९५	५११०२	कोहलपुर नगरपालिका	बाँके	१६,७७३,९१४
९६	५११०३	बैजनाथ गाउँपालिका	बाँके	१२,६७२,१९७
९७	५११०४	खजुरा गाउँपालिका	बाँके	११,८८६,७७६
९८	५११०५	जानकी गाउँपालिका	बाँके	१०,२५४,६८६
९९	५११०६	नेपालगञ्ज उपमहानगरपालिका	बाँके	१९,८२३,७३०
१००	५११०७	डुडुवा गाउँपालिका	बाँके	९,९०७,२४६
१०१	५११०८	नरैनापुर गाउँपालिका	बाँके	१०,७२६,९६५
१०२	५१२०१	बाँसगढी नगरपालिका	बर्दिया	१७,४२८,६६७

क्र.सं.	स्थानीय तह कोड	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	जम्मा रु.
१०३	५१२०२	बारबर्दिया नगरपालिका	बर्दिया	१४,०१७,८९२
१०४	५१२०३	ठाकुरबाबा नगरपालिका	बर्दिया	१३,५२९,०८२
१०५	५१२०४	गेरुवा गाउँपालिका	बर्दिया	९,२८८,४३७
१०६	५१२०५	राजापुर नगरपालिका	बर्दिया	१६,२४९,८४२
१०७	५१२०६	मधुवन नगरपालिका	बर्दिया	१०,७४८,७९६
१०८	५१२०७	गुलरीया नगरपालिका	बर्दिया	१४,८०४,३६७
१०९	५१२०८	बढैयाताल गाउँपालिका	बर्दिया	११,३८५,३३३
जम्मा				१,२८६,४७८,२७३

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय,
राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल ।

फोन नं. ०८२-५९०४३७, ५९०४३८, ५९०२९८

Email: info.moeap@lumbini.gov.np

Website: moeap.lumbini.gov.np